Österreichische Nationalbibliothek

Titel: Aeschylos es Sophocles tropusainak rendszeres targyalasa. [...]

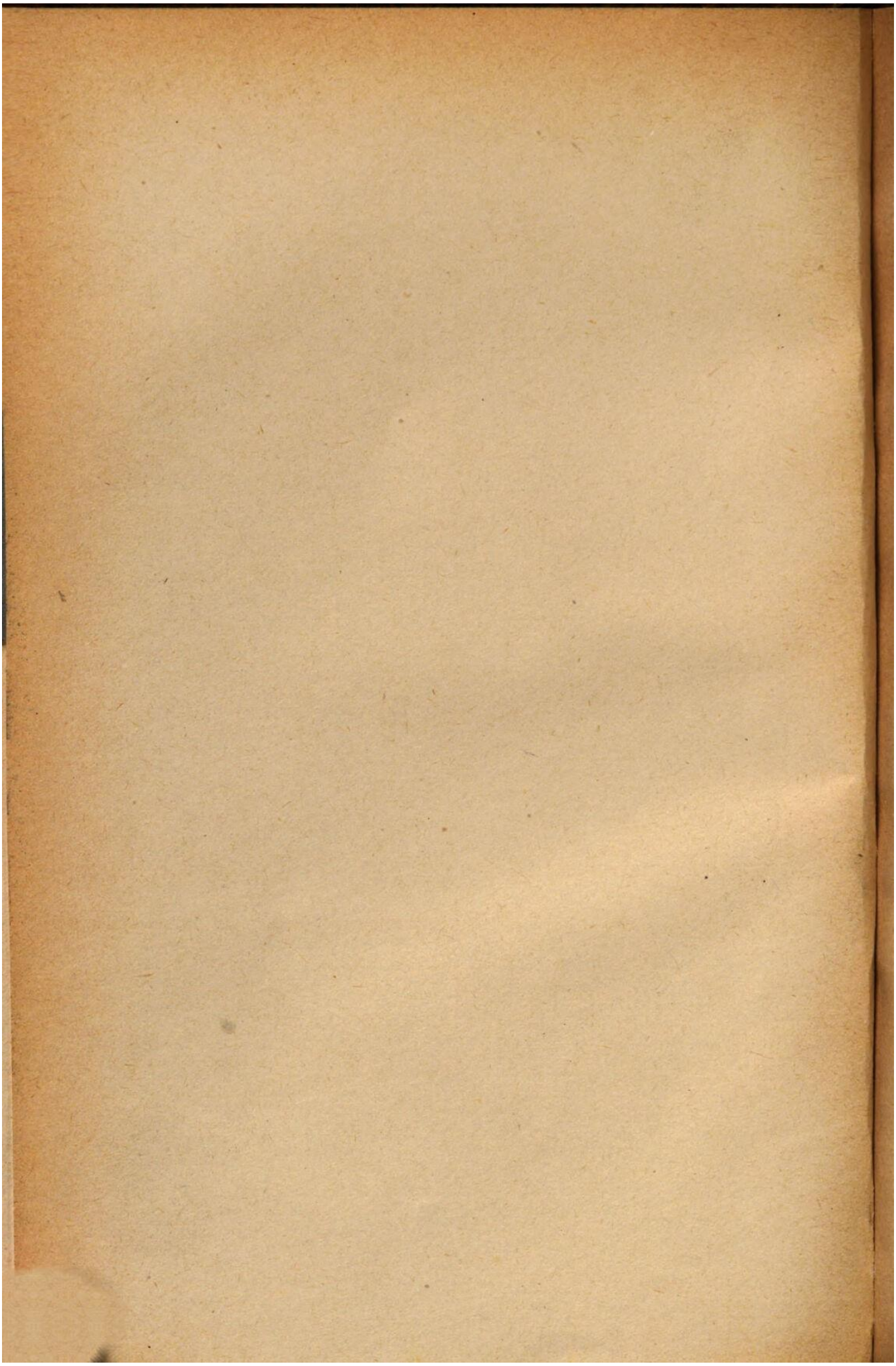
ID: 103FEA86
Weitere ID: ABO_+Z258770902
Titel (komplett) : Aeschylos es Sophocles tropusainak rendszeres targyalasa. (Die systemat. Behandlung der Tropen des Aeschylus und Sophocles.) hung
Ort: Budapest
Publisher: Franklin Tars.
Autor: Pecz, Vilmos
Jahr: 1877
Signatur: 159866-B
Zitierlink: https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400
Umfang: Seiten 1 bis 94 (Komplettes Werk)
PDF erstellt am 09.11.2026 05:12

Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

Nutzungsbedingungen

[ABO] Dieser Text ist konfiguriert in "copyrightText.properties". Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich. Dieses Werk wurde im Zuge einer Public-Private Partnership mit Google digitalisiert.

NATIONALBIBLIOTHEK
IN WIEN
159866-B
NEU

RENDSZERES TÁRGYALÁSA
AESCHYLUS ÉS SOPHOCLES
TROPUSAINAK
KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ARÁNYTROPUSOKRA.

IRTA

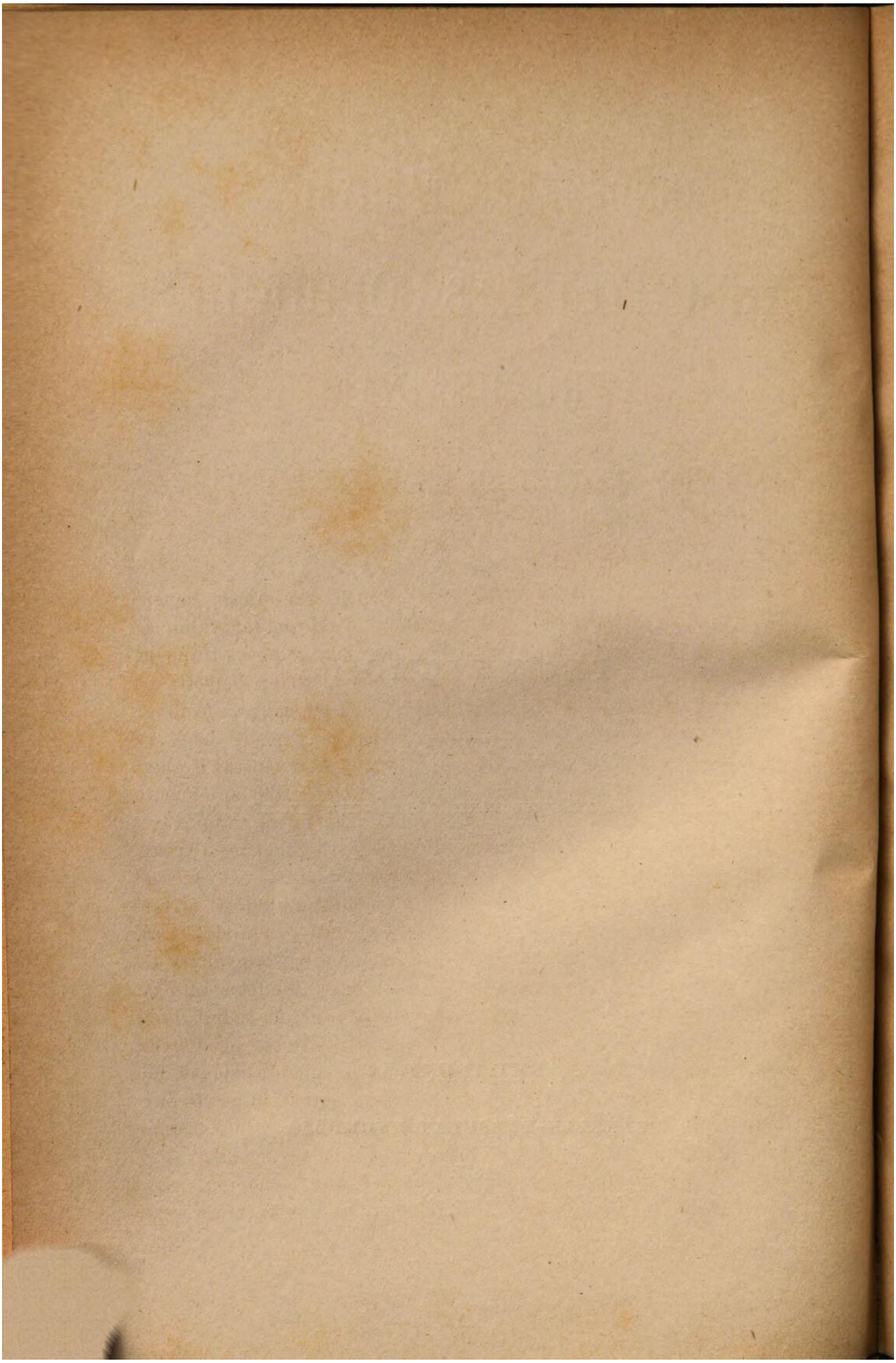
PECZ VILMOS.

KÖLÖN LENYOMAT A NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK XIV. KÖTETÉBŐL.

BUDAPEST.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

1877.

Aeschylus és Sophocles tropusait nem rhetoricus, hanem költészeti és míveltségtörténeti szempontból akarom tárgyalni, az az, nem azt nézem, hogy *mi módon* vannak az egyes tropusok használva, vajjon élő élő helyett, élettelen élettelen helyett, élő élettelen helyett, élettelen élő helyett áll-e, vagy hogy az festő, ez meg rhetoricus allegoria vagy hasonlat-e, vagy pedig hogy ez nyugvó ez meg mozgó kép-e (ruhiges, bewegtes Bild. Gustav Gerbert «Die Sprache als Kunst», második kötet, első rész, 89. lap), hanem tekintettel vagyok a tropusok *anyagára*, vagyis arra, a mi a tropust képezi, pl. ezen személyesítésnél: «jószívű bokor» (Arany, Dalias idők) e szóra: «jószívű», vagy e hasonlatnál: «olyan volt mellette az ékes királylyány, mint felhő mellett a tündöklő szivárvány» (Petőfi, János vitéz. XIII.) e szókra «felhő» és «tündöklő szivárvány». Ha a tropusokat rhetoricai szempontból tárgyaljuk, azt hiszem, hogy a tárgy lényegébe be nem ható, fölületes munkát végezünk s meg kell ez esetben azzal elégednünk, ha tudjuk, hogy itt és itt élő élettelen helyett, és itt meg itt élettelen élő helyett áll, és így tovább, de a költő szellemének és phantasiájának fölismerésére, hogy minő szellemi körökben mozgott az, minő viszonyban állott ő a maga korához, soha sem juthatunk; pedig szerény véleményem szerint ez a tropicának egyedül helyes feladata.

A synecdoche és metonymia lényegét már a régiek is helyesen fölismerték, midőn az állították, hogy az egyikben a rész az

egész helyett vagy az egész a rész helyett, a másikban meg az ok az okozat helyett vagy az okozat az ok helyett áll. A metaphora és az azzal rokon tropusok, t. i. az allegoria és a hasonlat lényegének megismerését Gerbertnek köszönhetjük. Föntebb említett kitünő művében kimutatja nekünk, hogy a metaphora nem puszta összehasonlításon, hanem arányon alapszik. Mert ha pl. én azt mondom: a nap nyila, e helyett: a nap sugara, akkor e metaphora ezen arányon alapszik: a sugár: a nap = a nyil: az íj. És természetes, hogy megfordítva is lehet mondani: az íj sugara, e helyett: az íj nyila (2, 1, 79). Szerinte a puszta összehasonlítás homonymiát, catachresist ad (2, 1, 81), de nem metaphorát. A homonymiában egy tényleges hasonlóságot ismerünk el, de a metaphorával teremtünk hasonlóságot. «Az a prózai szemlélődés, ez a művészi alakítás eredménye», mondja ő (2, 1, 82).

Ha tehát az egyes tropusok lényegét mintegy szemlélhetővé akarjuk tenni, azt hiszem, a következő eredményre juthatunk:

1. A synecdoche = a pro $a + b$, vagy $a + b$ pro a. Ha pl. a hajzat = a, akkor a fej = $a + b$, és akkor lehet mondani: *κόμης* (e helyett *κρατὸς*) *δὲ λευκὸν μυελὸν ἐκραίνει.* Soph. Trach. 781. Az az: a pro $a+b$. Vagy ha pl. a hajfürt = a, akkor a hajzat = $a+b$, és akkor lehet mondani: *τῆσδε δεσπόζειν φόβης* (e helyett *τοῦδε δεσπόζειν βόστρυχος*). Aesch. Ch. 188. Az az: $a+b$ pro a.

2. A metonymia = a pro b, vagy b pro a. Ha pl. a gyilkosság = a, akkor a gyilkosság által kiontott vér = b, és akkor lehet mondani: *δίθηκτον ἐν σφαγαῖσι* (e helyett *αἵματι*) *βάψασα ξίφος.* Aesch. Pr. 863. Az az: a pro b. Vagy ha pl. a láb = a, akkor a lépés = b, és akkor lehet mondani: *ἀντέρεισὸε νῦν βάσιν σήν* (e helyett *πόδα σόν*). Soph. Phil. 1403. Az az: b pro a.

3. A metaphora, allegoria és hasonlat, mint azt Gerbert kimutatta, mind arányon alapulnak, a mennyiben az egyik vagy másik alakítására, az arány egyik vagy másik része, vagy pedig maga az egész arány használtatik föl. Azt hiszem tehát, helyesen cselekszünk, ha mindnyájuknak e közös nevet adjuk: «aránytropusok». A lényeg szemléltetésére, melyből ezek mintegy kialakulnak, a következő formula szolgálhat: $a : b = A : B$. Mindezzel csak azt akarjuk mondani, hogy a költő szellemének e tekintetben való öntudatlan működése hasonló, analogon e mennyiségtani gondolkodásmóddal.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 6 von 94

a) A metaphorában áll $a+B$ pro $a:b$, vagy $A+b$ pro $A:B$. Ha pl. ezen arányt állítjuk fel: a hitvány dolog *(a)*: az utánjárás *(b)* = a vad *(A)*: a vadászás *(B)*, akkor mondhatjuk: *θηρᾶσθαι κενά* (e helyett *ἐπιχεῖσθαι κενοῖς*). Soph. El. 1054. Tehát: $a+B$ pro $a:b$. De megfordítva is lehet mondani: a vad után járni (e helyett: vadászni a vadat), a hol ismét $A+b$ pro $A:B$ áll. Ez azon mathematicai igazságon alapszik, hogy a kültagok összege egyenlő a beltagok összegével, vagyis hogy $a+B=A+b$.

b) Az allegoriában áll $a:b$ pro $A:B$, vagy $A:B$ pro $a:b$. Ha pl. ezen arányt állítjuk fel: az erős *(a)*: a méltóság *(b)* = a havas tél *(A)*: a termékeny nyár *(B)*, akkor mondhatjuk: *νιφοστιβεῖς χειμῶνες ἐκχοροῦσιν εὐκάρπῳ θέρει* (e helyett: az erős meghajlik a méltóság előtt). Soph. Ai. 670—671. Tehát: $A:B$ pro $a:b$. Vagy megfordítva is lehet mondani: az erős meghajlik a méltóság előtt (e helyett: a havas tél enged a termékeny nyárnak). Tehát $a:b$ pro $A:B$.

c) A hasonlatban végre ki van fejezve az egész arány: $a:b=A:B$. Ha pl. fölállítjuk ezen arányt: a tengerpart *(a)*: a viharos szelek *(b)* = az ember *(A)*: a kínzó szerencsétlenség *(B)*, akkor mondhatjuk: *πάντοθεν βόρειος ὥς τις ἀκτὰ κυματοπλὴξ χειμερία κλονεῖται, ὥς καὶ τόνδε κατάκρας δειναὶ κυματοαγεῖς ἄται κλονέουσιν ἀεὶ ξυνοῦσαι*. Soph. O. C. 1240—1244. Az az: $a:b=A:B$.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy Aeschylus és Sophocles hasonlataiban nincs mindig az egész arány kifejezve, és pedig leginkább akkor, ha az arányban két egyenlő tag van, mely esetben a két egyenlő tag közül csak az egyik van fölemlítve, s így egészben véve csak három tag fordúl elő. Ha pl. Sophocles azt mondja: *ἀλλ' ὡς λέοντε συννόμω φυλάσσετον οὗτος σὲ καὶ σὺ τόνδ'*. Phil. 1436—1437, akkor ez a következő arányon alapszik: Philoctetes és Neoptolemos a két barát *(a)*: egymás oltalmazása *(b)* = az együtt élő oroszlánok *(A)*: egymás oltalmazása *(b)*, de a két egyenlő tag: *b* csak egyszer fordúl elő. Sőt találunk még ennél is rövidebb hasonlatokat két tag és a hasonlító kötőszó kihagyásával, mint pl. Aesch. Sept. 835—836.: *ἔτευξα τύμβῳ μέλος Θυιάς*, mely ezen arányon alapszik: a kar *(a)*: a halotti ének *(b)* = a Thyias *(A)*: az orgia *(B)*, de belőle csak két tag *(b* és *A)* fordúl elő. Hanem mindennek megvan a maga oka és jogosultsága, a mennyiben a dramaticusnak mindig sebesebben és rövidebben kell magát kifejezni, semmint

*

az epicusnak, ki hőskölteményi nyugalommal és dagálylyal terjeszkedhetik ki akár hét, nyolczsoros hasonlatokkal is.

Ha tehát ily módon a synecdoche, metonymia és az aránytropusok lényegét fölismertük, be fogjuk azt is látni, hogy a synecdoche a szemlélődés, a metonymia a reflexio, és az aránytropusok a phantasia alkotásai (Die Sprache als Kunst: 2, 1, 25). Ha Aeschylus Pers. 563 sorában azt mondja, hogy az «Ionok kezei» tették tönkre a perzsákat, akkor benne a szemlélő tehetség működik; ha Arany János «Daliás idők» czímű költeményében azt mondja, hogy: «tetszett a magyar szív (e helyett: barátság, vendégszeretet) a fejedelemnek», akkor ez bizonyára ama gondolatból, reflexióból származik, hogy barátság, vendégszeretet csak ott lehetséges, hol szíves emberek vannak; vagy ha ugyanezen költeményben az van mondva: «fölvirult a béke, mint a zöld olajfa», akkor a költő phantasiája arányba hozza a béke áldásait az olajfa fölvirulásával s hasonlatosságot teremt a kettő között. Míg az aránytropusoknál arra kell ügyelni, hogy honnan vannak azok véve, addig a synecdochénél és metonymiánál arra kell tekintettel lenni, hogy hol vannak alkalmazva; mert a synecdoche és metonymia anyaga alig nyujt valami fontosat, hanem akkor már inkább azoknak alkalmazása, a mennyiben látható, minő alkalommal élt a költő egy kevésbé költői fogással ugyan, de a mely mégis csak költői. Mert a synecdoche és metonymia által a költő mindig kötve marad a tárgynál, midőn annak egyik vagy másik oldalát fogja föl; ellenben az aránytropusok alkalmat adnak neki egészen más tárgyakra átröppenhetni phantasiájával, oly tárgyakra, melyek vagy saját egyéniségének, vagy a korszellemnek felelnek meg, melyre neki, különösen mint dramaticus költőnek, tekintettel kell lenni. És így azt hiszem minden tétovázás nélkül bizton állíthatjuk, hogy az aránytropusok költészeti és míveltség-történeti szempontból a sokkal de sokkal fontosabbak.

Az anyag megválasztását illetőleg igyekeztem minden költői értékkel bíró tropust fölemlíteni, de csakis ilyet, mert valamint minden nyelvben, úgy a görögben is sok tropicus kifejezés van, a nélkül, hogy az azért tropus volna; és ép ezen körülmény tette kissé nehézzé ezt a munkálatot, a mennyiben igen sok esetben jól meg kellett fontolni, vajjon csak a költészetben és netalán csak Aeschylus vagy Sophoclesnél fordúl-e elő ez, vagy az a tropus,

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400

vagy már a prózában is található, tehát igen valószinűleg már a közbeszédben is előfordúlt, s így költői értékét elveszítette! Ha pl. Sophoclos a «beszéd» helyett «nyelvet» mond, mint Fr. 322: *ὀρθὴ μὲν ἡ γλῶσσ᾽ ἐστίν*, vagy Ant. 961: *κερτομίοις γλώσσαις*, és így tovább, vagy pedig a «gyümölcs» helyett «őszt» említ, mint Fr. 239: *δείλη δὲ πᾶσα τέμνεται βλαστομένη ὀπώρα*, akkor ezek metonymicusan vannak ugyan mondva, de már többé nem metonymiák, mert a prózában is használatosak. Vagy ha Sophocles a szenvedélyt betegségnek nevezi, mint Trach. 445—446: *εἴ τι τῷμῷ τ᾽ ἀνδρὶ τῇδε νόσῳ ληφθέντι μεμπτός εἰμι, κάρτα μαίνομαι*, mi meg azt mondjuk: «a kályha válla», akkor ezek metaphoricusan vannak ugyan mondva, hanem már többé nem metaphorák, minthogy a prózában is használatosak. Az ily módon összegyüjtött aránytropusokat a római számokkal jelölt főczikkekben csoportjaik szerint sorolom elő, mert igen érdekeseknek tartom a csoportokat költészeti szempontból. Valóságos bokrétái ezek a költészetnek, miket a költő művészi keze kötött egybe a phantasia virágaiból, s ha az ilyetén fölsorolás következtében egy s ugyan azon tropus több helyt van fölemlítve (mint pl. a tenger, a hullám stb.), az csak épen úgy van, a mint szokott lenni egyik és másik bokrétában is egy-egy rózsa vagy ibolya. Az egyes csoportokban lévő tropusok közül azokat, melyek nem tartoznak tulajdonképen azon főczikkhez, melyben citálva vannak, zárjelbe tettem, és utalok rájok azon főczikkben, a hová tulajdonképen tartoznak.

Dolgozatomnak alapjául Dindorf criticus szövegkiadását vettem: «Poetarum scenicorum Graecorum Aeschyli Sopoclis Euripidis et Aristophanis fabulae superstites] et perditarum fragmenta». Editio quarta correctior. 1869.

AESCHYLUS.

A) A SYNECDOCHE.

I. Az ember,

1. A fej az ember helyett: *a) φίλον κάρα*. Ag. 905. *b) τὸ σὸν κάρα*. Ag. 1615. *c) τοὐμὸν κάρα*. Fr. 178. 2. A hajzat a hajfürt helyett: *τῇσδε δεσπόζειν φόβης*. Ch. 188. 3. A szem az ember

helyett: *a) βάλλεται γὰρ ὅσσοις Διόθεν κεραυνός.* Ag. 468—469. *b) ὦ τερπνὸν ὄμμα.* Ch. 238. 4. A szem a szolga helyett: *δικαίων τ' ὀμμάτων παρουσία.* Ch. 671. 5. A szemhéj az ember helyett: *βλέφαρα μὴ κοιμῶν ὕπνῳ.* Sept. 3. 6. A kéz az ember helyett: *a) χεὶρ δ' ὁρᾷ τὸ δράσιμον.* Sept. 554. *b) τὸν πρὸς ἄλλης δεσποτούμενον χερός.* Ch. 104. *c) πανούργῳ χειρί.* Ch. 384—385. *d) ἕκατι δ' ἀμᾶν χερῶν.* Ch. 437. 7. A kéz az ionok helyett: *Ἰαόνων χέρες.* Pers. 563. 8. A szív az ember helyett: *ἐντὸς δὲ καρδία στένει.* Sept. 967. 9. A testalkat Hippomedon helyett: *Ἱππομέδοντος σχῆμα καὶ μέγας τύπος.* Sept. 488. 10. A ruha föstéke a ruha helyett: *κρόκου βαφὰς δ' ἐς πέδον χέουσα.* Ag. 239.

II. A ház.

1. A keresztgerenda a ház helyett: *ἀνίερον θράσος μελαίνας μελάθροισιν Ἄτας.* Ag. 769—770. 2. A tűzhely a ház helyett: *ἰὼ πάνοιζυς ἑστία.* Ch. 49.

III. A mythologia.

1. A szem az istenek helyett: *μηδὲ χρεισσόνων θεῶν ἄφυκτον ὄμμα προσδράκοι με.* Pr. 902—903. 2. A szem Zeus helyett: *ὡς ἂν τὸ Διὸν ὄμμα λωφήσῃ πόθου.* Pr. 654. 3. A szem Pitho helyett: *στέργω δ' ὄμματα Πειθοῦς.* Eum. 970. 4. A száj Zeus helyett: *ψευδηγορεῖν γὰρ οὐκ ἐπίσταται στόμα τὸ Διὸν.* Pr. 1032—1033. 5. A kéz az istenek helyett: *ἀθανάτων δ' ἀπέχειν χέρας.* Eum. 350. 6. A kéz Athene helyett: *περὶ βρέτει πλεχθεὶς θεᾶς ἀμβρτόου ὑπόδικος θέλει γενέσθαι χερῶν.* Eum. 258—260. 7. A szárny az Oceanidák helyett: *φιλία γὰρ ἥδε τάξις πτερύγων.* Pr. 128.

IV. Az állami élet.

A kéz a szavazó nép helyett: *δήμου κρατοῦσα χείρ.* Suppl. 604.

V. A hajózás.

1. A gerenda a hajó helyett: *a) δρόμος ἅλα στέγων δορός.* Suppl. 135. *b) γομφοδέτῳ τε δόρει.* Suppl. 846. *c) κἰ' ἐς δόρυ.* Suppl. 852. *d) πολὺς δὲ πόντος οὔνεκ' ἠρόθη δορί.* Suppl. 1007. *e) ἐπὶ ζυγῷ δορός.* Ag. 1618. 2. Az evező lapát a hajó helyett: *κατ' ἴχνος πλατᾶν.* Ag. 695.

VI. A természet.

1. A sugár a nap helyett: *φέγγος ἡλίου κατέφθιτο.* Pers. 377. 2. A kör a nap helyett: *a) κύκλον ἡλίου καλῶ.* Pr. 91. *b) λαμπρὸς ἡλίου κύκλος.* Pers. 504.

B) A METONYMIA.

I. Az ember.

1. A kéz a tett helyett: *οὐ καθεύδουσιν χερί.* Ag. 1357. 2. A kéz a költség helyett: *δεδωμάτωμαι δ' οὐδ' ἐγὼ σμικρᾷ χερί.* Suppl. 958. 3. A tenyér az ütés helyett: *ὀλόμεναι παλάμαις.* Suppl. 865. 4. A húzás a kéz helyett: *ὁλκὴ γὰρ οὗτοι πλόκαμον οὐδάμ' ἅζεται.* Suppl. 884. 5. A lépés a láb helyett: *μήτε μ' ἀκταίνειν βάσιν.* Eum. 36. 6. A futás a futár helyett: *τοῦδε γὰρ δράμημα φωτὸς Περσικὸν πρέπει μαθεῖν.* Pers. 247. 7. A kiabálás a segítség helyett: *εἰ βραδύνοιμεν βοῆ.* Suppl. 730. 8. A nyelv a perzsák helyett: *Περσίδος γλώσσης ῥόθος ὑπηντίαζε.* Pers. 406—407. 9. A szív az ész helyett: *μαινομένᾳ καρδίᾳ δίδυμα κάχ' ἐτέλεσεν.* Sept. 781—782. 10. Az erő a férfi helyett: *ὑποχείριος κράτεσιν ἀρσένων.* Suppl. 392—393. 11. Az erő Polyphontes helyett: *Πολυφόντου βία.* Sept. 448. 12. Az erő Amphiareos helyett: *ἕκτον λέγοιμ' . . . Ἀμφιάρεω βίαν.* Sept. 568—569. 13. Az erő Tydeus helyett: *κακοῖσι βάζει πολλὰ Τυδέως βίαν.* Sept. 571. 14. Az erő Polynices helyett: *b) ἐξυπτιάζων ὄμμα Πολυνείκους βίαν.* Sept. 577. *b) Πολυνείκους βία.* Sept. 641. 15. Az erő Lasthenes helyett: *Λασθένους βίαν . . . ἀντιτάξομαι.* Sept. 620—621. 16. Az erő Aegisthus helyett: *a) Αἰγίσθου βίαν.* Ch. 656. *b) Αἰγίσθου βία.* Ch. 893. 17. Az élet a vér helyett: *ἐν δὲ γαίᾳ ζόα φονορύτῳ μέμικται.* Sept. 937—940. 18. A lélekzet az élet helyett: *ἃς θνητὸς οὐδεὶς εἰσιδὼν ἕξει πνοάς.* Pr. 800. 19. A lehelet az élet helyett: *σωθεὶς δὲ πνεῦμ' ἀπώλεσεν.* Sepl. 981. 20. A lélek az ember helyett: *σιδηρόφρων γὰρ θυμὸς ἀνδρείᾳ φλέγων ἔπνει.* Sept. 52—53. 21. A szülési fájdalmak a gyermek helyett: *παῖδα, φιλτάτην ἐμοὶ ὠδῖν'.* Ag. 1417—1418. 22. A gondolkodásmód Helena helyett: *πάραυτα δ' ἐλθεῖν ἐς Ἴλιου πόλιν λέγοιμ' ἂν φρόνημα.* Ag. 737—740. 23. A szemérem a könnyek helyett: *δακρύων δ' ἀποστάζει πένθιμον αἰδῶ.* Suppl. 578—579. 24. A tisztelet az anya helyett: *ὦ μητρὸς ἐμῆς σέβας.* Pr. 1091. 25. A dölyf az ember helyett: *ὁ κόμπος δ' οὐ*

κατ᾽ ἄνθρωπον φρονεῖ. Sept. 425. 26. A harag a haragos lélekzet helyett: *πνέουσ᾽ ἐν ἐχθροῖς κότον.* Ch. 951. 27. A félelem a fenyegetés helyett: *φοβοῦμαι κἀποτρέπομαι δεῖμα πολιτῶν.* Sepl. 1060—1061. 28. Az esdeklés az esdeklő csapat helyett: *γυναικῶν ἥτις ἥδε προστροπή.* Ch. 21. 29. A mell verdesése a szerencsétlenség helyett: *ὦ Ζεῦ, κόπων οἵκτειρε μἀπολωλότας.* Suppl. 209. 30. A fájdalom a panaszos hang helyett: *οἶμαί σφ᾽ ἐρατῶν ἐκ βαθυκόλπων στηθέων ἥσειν ἄλγος ἐπάξιον.* Sept. 864—865. 31. A boszulás Orestes helyett: *ἥξειν τιν᾽ ὑπτίασμα κειμένου πατρός.* Ag. 1285. 32. A gyilkosság a vér helyett: *a) δίθηκτον ἐν σφαγαῖσι βάψασα ξίφος.* Pr. 863. *b) γῆν θανόντες τήνδε φυράσειν φόνῳ.* Sept. 48. *c) φόνον δόμοι πνέουσιν αἱματοσταγῆ.* Ag. 1309. *d) κἀκφυσιῶν ὀξεῖαν αἵματος σφαγήν.* Ag. 1389. *e) φονολιβεῖ τύχᾳ.* Ag. 1427. *f) φόνος πέπηγεν.* Ch. 67. 33. A gyilkosság a holttest helyett: *ἐμοῦσα θρόμβους οὓς ἀφείλκυσας φόνου.* Eum. 184. 34. A gyilkosság a borzasztó tekintet helyett: *φόνον βλέπων.* Sept. 498. 35. A vér a gyilkosság kelyett: *a) ὑπέστης αἵματος δέκτωρ νέου.* Eum. 204. *b) τόδ᾽ αἷμα κρῖνον.* Eum. 613. 36. Az átok az átkozó atya helyett: *πατρὸς τάλαιν᾽ ἀρὰ ξηροῖς ἀκλαύτοις ὄμμασι προσιζάνει.* Sept. 695—696. 37. A vész az ember helyett: *ἰὼ πῆμα πατρὶ πάρευνον.* Sept. 1004. 38. A kenyér a szolgaság helyett: *δουλίας μάζης τυχεῖν..* Ag. 1041. 39. A szél a tartomány polgárai helyett: *δέξαιθ᾽ . . . αἰδοίῳ πνεύματι χώρας.* Suppl. 28—30. 40. A nyaktekercs a forró vágy helyett (az ókori varázsló nők azt hitték, hogy ha e madarat egy fémkerekecskére kötik és körülforgatják, ez által a hűtelen szeretőben új vágyat ébresztenek elhagyott kedvese iránt): *ἴυγγά μοι δῆτ᾽ ἀγαθῶν ἑτάρων ὑπομιμνήσκεις.* Pers. 987—988. 41. A byblus gyümölcse az egyptusiak helyett és a kalász az argosiak helyett: *βύβλου δὲ καρπὸς οὐ κρατεῖ στάχυν.* Suppl. 671. 42. A halál istennője a veszedelem helyett: *κῆρ᾽ ἀφελόντα χώρας.* Sept. 777. 43. Hades a halál helyett: *a) ᾅδην πόντιον πεφευγότες.* Ag. 667—668. *b) ἦ δίκτυόν τι Ἅιδου;* Ag. 1115. 44. Hades a halál helyett és Ares a dühös lélekzet helyett: *θύουσαν Ἅιδου μητέρ᾽ ἄσπονδον τ᾽ Ἄρη φίλοις πνέουσαν.* Ag. 1235—1236. 45. Ares a boszuló helyett: *βέλη ᾽πιπάλλων Ἄρης.* Ch. 161. 46. Ares a bátorság helyett: *οὐκ ἔνεστ᾽ Ἄρης.* Suppl. 749.

II. A ház.

A ház a lakók helyett: *ἐνθουσιᾷ δὴ δῶμα, βαχχεύει στέγη,* Fr. 64.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 12 von 94

III. A vallás.

1. A pálcza a templomőr helyett: *ἦ τηρὸν ἱροῦ ῥάβδον;* Suppl. 248. 2. A száj az imádság helyett: *πότε δὴ στομάτων δείξομεν ἰσχύν ἐπ' Ὀρέστῃ;* Ch. 720—721. 3. A Musa a vallásos ének helyett: *εὔφαμον δ' ἐπὶ βωμοῖς μοῦσαν θείατ' ἀοιδοί.* Suppl. 694—695. 4. A fáklya a hálaáldozati fény helyett: *οὐρανομήκης λαμπὰς ἀνίσχει.* Ag. 92—93. 5. A megölés a föláldozott bika vére helyett: *θιγγάνοντες χερσὶ ταυρείου φόνου.* Sept. 44. 6. A tisztelet az italáldozat helyett: *γαπότους δ' ἐγὼ τιμὰς προπέμψω.* Pers. 621—622. 7. Az áldozati kalács az engesztelő áldozat helyett: *τόσος γὰρ ἔσται πελανος αἱματοσφαγής.* Pers. 816. 8. Az áldozati kalács a hálaáldozat helyett: *πελάνῳ μυχόθεν βασιλείῳ.* Ag. 96. 9. Az áldozati kalács az italáldozat helyett: *χέουσα τόνδε πέλανον.* Ch. 92.

IV. A mythologia.

1. Cypris Zeus szerelme helyett: *συναίρεσθαι Κύπριν θέλει.* Pr. 650—651. 2. A kéz Zeus erőszakossága helyett: *οὐδὲ λήξει, πρὶν ἂν ἢ κορέσῃ κέαρ ἢ παλάμᾳ τινὶ τὰν δυσάλωτον ἕλῃ τις ἀρχάν.* Pr. 165. 3. A lándzsa éle Zeus zsarnoksága helyett: *θεοῖς τοῖς πάρος ἐνδείκνυσιν αἰχμάν.* Pr. 405. 4. A gyilkosság Typhon dühös lélekzete helyett: *σμερδναῖσι γαμφηλαῖσι συρίζων φόνον.* Pr. 355. 5. A fölirat a Dike helyett: *τάχ' εἰσόμεθα . . . εἴ νιν κατάξει χρυσότευκτα γράμματα.* Sept. 659—660. 6. A hatalom Posidon helyett: *Ποσειδῶνος κράτος.* Eum. 27. 7. A trón az Erinysek helyett: *θρόνοι τ' Ἐρινύων.* Eum 511.

V. A háború.

1. Ares a háború helyett: *πρὶν καταιγίσαι πνοὰς Ἄρεως.* Sept. 62—64. 2. Ares a harczi bátorság helyett: *Ἄρης δ' οὐκ ἔνι χώρᾳ.* Ag. 78. 3. Ares a harczi düh helyett: *μέγαν ἐκ θυμοῦ κλάζοντες Ἄρη.* Ag. 48. 4. Ares a harczvágyból keletkező heves lélekzet helyett: *πέφανται δ' ἐχόνους ἀτολμήτων Ἄρη πνεόντων.* Ag. 373—376. 5. A lándzsa az ellenség helyett: *a) πύργον στέγειν εὔχεσθε πολέμιον δόρυ.* Sept. 216. *b) εἰργειν τεκούσῃ μητρὶ πολέμιον δόρυ.* Sept. 416. 6. A lándzsa a háború helyett: *a) Ἀΐδᾳ προϊάψαι, δορὸς ἄγραν.* Sept. 322, *b) λαὸς πᾶς κατέφθαρται δορί;* Pers. 729. *c) πλοῦτον ἐκτήσω ξὺν αἰχμῇ.* Pers. 755. *d) μένει δορὶ τίνειν ὁμοίαν θέμιν.* Suppl. 435—436. *e) ἐν μάχῃ δορός.* Ag. 438. *f) στρατὸν δέχεσθαι*

τὸν λελειμμένον δορός. Ag. 517. 7. A lándzsa a hadsereg helyett: ἐποίσειν εὖ κεκασμένον δόρυ. Eum 766. 8. A lándzsa a segítség helyett: συμμάχῳ δορί. Eum. 773. 9. A lándzsa a két ellenséges testvér helyett: ἦ δύσορνις ἅδε ξυναυλία δορός. Sept. 837. 10. A lándzsa a dórok helyett: Δωρίδος λόγχης ὕπο. Pers. 817. 11. A lándzsa hegye a háború helyett: a) Τόλμαν τ' αἰχμᾶς ἀκόρεστον. Pers. 999. b) Ἰάνων λαὸς οὐ φυγαίχμας. Pers. 1025. 12. Az út a hadsereg helyett: χρόνῳ μὲν ἀγρεῖ Πριάμου πόλιν ἅδε κέλευθος. Ag. 126. 13. A hatalom a két Atrida helyett: Ἀχαιῶν δίθρονον κράτος. Ag. 108. 14. A nyelv az ellenség helyett: οὐκ ἐάσει γλῶσσαν ἐργμάτων ἄτερ ῥέουσαν ἀλδαίνειν κακά. Sept. 556—557. 15. A dölyfös beszéd az ellenség helyett: πέπτωκεν ἀνδρῶν ὀβρίμων κομπάσματα. Sept. 794. 16. A félelem az ellenség helyett: φόβος γὰρ ἤδη πρὸς πύλαις κομάζεται. Sept. 500. 17. A félelem a paizs csengetyüinek ijesztő hangja helyett: ὑπ' ἀσπίδος δὲ τῷ χαλκήλατοι κλάζουσι κώδωνες φόβον. Sept. 385. 18. A gyilkosság a harczi mének zabolájának ijesztő hangja helyett: μινύρονται φόνον χαλινοί. Sept. 123. 19. A horkolás a harczi mének tajtékja helyett: φιμοὶ . . . μυκτηροκόμποις πνεύμασιν πληρούμενοι. Sept. 463—464.

VI. Az állami élet.

1. A lándzsa hegye az uralom helyett: a) γυναικὸς αἰχμᾷ πρέπει. Ag. 483. b) γυναικείαν ἄτολμον αἰχμάν. Ch. 630. 2. A hatalom a fejedelem helyett: ἥξει σὺν ὑμῖν, τῆσδε γῆς φίλον κράτος. Ag. 619. 3. A hatalom Clytaemnestra helyett: ἥκω σεβίζων σόν, Κλυταιμνήστρα, κράτος. Ag. 258. 4. A zsarnokság a zsarnok helyett: ἴδεσθε χώρας τὴν διπλῆν τυραννίδα. Ch. 973. 5. A tanácsterem a tanácsos helyett: κακῶν τ' Ἀδράστῳ τῶνδε βουλευτήριον. Sept. 575. 6. A kiabálás a lázadó polgár helyett: βοάν τ' ἔνδημον ἐξοπλίζων. Suppl. 682.

VII. A földmívelés.

A szántás a szántóföld helyett: μάχλον Ἄρη, τὸν ἀρότοις θερίζοντα βροτοὺς ἐν ἄλλοις. Suppl. 635—636.

VIII. A hajózás.

1. A hajó útja a hajó helyett: λινορραφοῦς τε δρόμος ἅλα

στέγων δορός. Suppl. 135. 2. Az átok a hajó helyett: *λίμνᾳ δ' ἔμβαλε πορφυροειδεῖ τὰν μελανόζυγ' ἄταν*. Suppl. 529—530.

IX. A természet.

1. A fény a tűz helyett: *παντέχνου πυρὸς σέλας, θνητοῖσι κλέψας ὤπασεν*. Pr. 7—8. 2. Hephaestus a tűz helyett: *Ἥφαιστος Ἴδης λαμπρὸν ἐκπέμπων σέλας*. Ag. 281. 3. A fáradtságos ápolás a kis madarak helyett: *δεμνιοτήρη πόνον ὀρταλίχων ὀλέσαντες*. Ag. 53—54. 4. Ares az oroszlánok bőszültsége helyett: *θυμὸς ἀνδρείᾳ φλέγων ἔπνει, λεόντων ὡς Ἄρη δεδορκότων*. Sept. 52—53.

C) AZ ARÁNYTROPUSOK.

I. Az ember.

1. Az arcz: *κυανώπιδες* (a kinézés) *θοαὶ νᾶες*. Pers. 559—560. 2. A haj: *τρεῖς κατασκίους λόφους σείει, κράνους χαίτωμ'* (a forgó). Sept. 384—385. 3. A hajfürt: *ῥιπτέσθω μὲν πυρὸς ἀμφήκης βόστρυχος* (a czikázó villám). Pr. 1043—1044. 4. A homlok: *διπλοῦν μέτωπον* (a kinézés) *ἦν δυοῖν στρατευμάτοιν*. Pers. 720. 5. A szem: *a) πρέσβιστον ἄστρων, νυκτὸς ὀφθαλμὸς* (a fény), *πρέπει*. Sept. 390. *b) ἀμφὶ δ' ὀφθαλμοῖς* (a kedves gyermek) *φόβος*. Pers. 168. *c) νυκτὸς ὄμμα* (a sötétség) *ἀφείλετο*. Pers. 428. *d) τὸν σὸν πιστὸν πάντ' ὀφθαλμόν*. Pers. 980. *e) ὠμμάτωσα* (a világos beszéd) *γὰρ σαφέστερον*. Suppl. 467. *f) οὗτοι φρέν' ἂν κλέψειεν ὠμματωμένην*. Ch. 854. *g) ὀφθαλμὸν* (a szeretett férfiú) *οἴκων*. Ch. 934. *h) ὄμμα* (a legdrágább kincs) *γὰρ πάσης χθονός*. Eum. 1025. 6. A szem, a látás és a hallás: *καὶ πρῶρα πρόσθεν ὄμμασι βλέπουσ' ὁδὸν, οἴακος ἰθυντῆρος ὑστάτου νεὼς ἄγαν καλῶς κλύουσα, τὼς ἂν οὐ φίλη*. Suppl. 716—718. 7. A látás: *a) τὸν παντόπτην* (mindent megvilágító) *κύκλον ἡλίου καλῶ*. Pr. 91. *b) ὦ δῖος αἰθὴρ καὶ ταχύπτεροι πνοαὶ, . . . ἴδεσθέ μ' οἷα πρὸς θεῶν πάσχω θεός. δέρχθητ'*. Pr. 88—93. *c) ἃς οὔθ' ἥλιος προσδέρκεται* (a megvilágítás) *ἀκτῖσιν*. Pr. 796—797. *d) πῶς ταῦτ' ἀληθῆ καὶ βλέποντα* (hiteles) *δοξάσω;* Ch. 844. 8. A száj: *ἐμβόλαις χαλκοστόμοις* (a csúcs) *παίοντ'*. Pers. 415—416. 9. A szakáll: *φλογὸς μέγαν πώγωνα* (a nagy láng). Ag. 306. 10. A kar: *πόντιαί τ' ἀγκάλαι* (az öböl). Ch. 586. 11. A kar és a vivés: *πετραία δ' ἀγκάλη σε βαστάσει*. Pr. 1019. 12. A láb: *a) ποδῶκες* (vizsga) *ὄμμα*. Sept. 623. *b) μὴ μέγας πλοῦτος κονίσας οὖδας ἀντρέψῃ ποδὶ ὄλβον*. Pers.

163—164. *c) νεκρὸν θήσω, ποδώκει περιβαλὼν χαλκεύματι.* Ch. 575—576. *d) οὐ χρὴ ποδώκη* (hirtelen) *τὸν τρόπον λίαν φορεῖν.* Fr. 258. *e) τό τοι κακὸν ποδῶκες* (sebes) *ἔρχεται βροτοῖς.* Fr. 282. 13. A térd és az összeroskadás: *Ἀσία δὲ χθὼν . . . αἰνῶς ἐπὶ γόνυ κέκλιται.* Pers. 930. 14. A lépés: *νεῖκος ἔβα* (a keletkezés) Sept. 905. 15. A köldök: *a) ἐν μεσομφάλοις* (a közepen levő) *Πυθικοῖς.* Sept. 746—747. *b) ἑστίας μεσομφάλου* (a közepen levő) *ἕστηκεν ἤδη μῆλα.* Ag. 1056—1057. *c) προσίξομαι μεσόμφαλον* (a föld közepén levő) *θ' ἵδρυμα.* Ch. 1035—1036. *d) ὁρῶ δ' ἐπ' ὀμφαλῷ* (a közép) *μὲν ἄνδρα.* Eum. 40. *e) πάρεστι γᾶς ὀμφαλὸν* (a közép) *προσδρακεῖν.* Eum. 166. 16. A bujaság: *a) μάχλον* (kegyetlen) *Ἄρη.* Suppl. 635. *b) οὕτω δὲ καὶ Αἰσχύλου μάχλον, φασὶν, ἄμπελον εἰπόντος τὴν ῥεομένην.* Eustachius p. 827, 31. Fr. 390. 17. A szűz: *παρθένου* (tiszta) *πηγῆς μέτα.* Pers. 613. 18. Az anya: *a) πῶς ἐτόλμησας . . . τὴν σιδηρομήτορα* (a hol vas van) *ἐλθεῖν ἐς αἶαν;* Pr. 299—302. *b) μητρὸς* (a szőlőtőke) *ἀγρίας ἄπο ποτόν.* Pers. 614—615. 19. Az anya és a nemzedék: *πειθαρχία γάρ ἐστι τῆς εὐπραξίας μήτηρ, γονῆς σωτῆρος.* Sept. 224—225. 20. A szülő anya: *προστέλλεται εἴργειν τεκούσῃ μητρὶ* (a szülőföld) *πολέμιον δόρυ.* Sept. 415—416. 21. A mostoha anya: *πόντου Σαλμυδησσία γνάθος . . . μητρυιὰ* (a veszedelem) *νεῶν.* Pr. 726—727. 22. Az anya (és a forrás): *μητρός τε πηγὴν τίς κατασβέσειε δίκη* (ki támadhatja meg jogosan szülőföldjét); Sept. 584. Allegoria. 23. A születés: *a) μὴ καὶ τεκνωθῇ* (a keletkezés) *δυσφορώτερος γόος.* Sept. 658. *b)* l. XXIV, 30. 24. A születés, a gyermek, a meghalás, a nemzetség (és a sarjazás): *μέγαν τελεσθέντα φωτὸς ὄλβον τεκνοῦσθαι μηδ' ἄπαιδα θνήσκειν, ἐκ δ' ἀγαθᾶς τύχας γένει βλαστάνειν* (a keletkezés) *ἀκόρεστον οἰζύν.* Ag. 751—756. 25. Az élet: *a)* l. XXVIII, *f*, 6. *b) τὴν ἀείζων* (mindig levő) *ἄφθιτον πόαν φαγών.* Fr. 31. *c) γεύομαι πως τῆς ἀειζόου* (mindig levő) *πόας.* Fr. 31. 26. A csecsemő: *a)* l. XXVIII, *b*, 46. Hasonlat. 27. Az elaltatás: *a) κοιμῶντες* (az eloltás) *εὐώδη φλόγα.* Ag. 597. *b) κοίμησον* (az elhallgatás) *στόμα.* Ag. 1247. *c) μετακοιμισθὲν* (a megszünés) *μένος ἄτης.* Ch. 1076. 28. Az elaltatás (és a hullám): *κοίμα* (a csillapítás) *κελαινοῦ κύματος* (a harag) *πικρὸν μένος.* Eum. 832. 29. A gyermek: *a) κναπτόμενοι . . . πρὸς ἀναύδων παίδων* (a tengeri állatok) *τᾶς ἀμιάντου.* Pers. 576—578. *b) παμφόρου γαίας τέκνα* (a növény). Pers. 618. *c)ποταμοὺς δ' οἳ διὰ χώρας θελεμὸν πῶμα χέουσιν πολύτεκνοι* (sok forrású). Suppl. 1026—1027.

d) λειχὴν ἄφυλλος, ἄτεκνος (gyümölcs nélküli). Eum. 785. *e)* Ugyanez: Eum. 815. 30. A gyermek (és a repülő madár): διώκει παῖς ποτανὸν ὄρνιν (a gondatlan ember igyekszik kielégíteni szenvedélyét). Ag. 394. Allegoria. 31. A (száraz levél, a) gyermek és az álom: τό θ' ὑπέργηρων φυλλάδος (az ember) ἤδη κατακαρφομένης (az öregedés) τρίποδας μὲν ὁδοὺς στείχει, παιδὸς δ' οὐδὲν ἀρείων ὄναρ ἡμερόφαντον ἀλαίνει. Ag. 79—82. Hasonlat. 32. A serdülés: *a)* ἀεὶ γὰρ ἡβᾷ (a kivánkozás) τοῖς γέρουσιν εὖ μαθεῖν. Ag. 584. *b)* φιλεῖ δὲ τίκτειν ὕβρις μὲν παλαιὰ νεάζουσαν (a megujulás) ἐν κακοῖς βροτῶν ὕβριν. Ag. 763—765. 33. A nevetés, a heves vágy és a nyögés: πᾶσα χθὼν Ἀσιᾶτις θρέψασα πόθῳ στένεται μαλερῷ. Pers. 61—62. 34. Az ifjú kor: καὶ μάλ' ἡβῶντος (a sietség) δὲ δεῖ. Ch. 879. 35. A kortárs: καταίθουσα παιδὸς δαφοινὸν δαλὸν ἥλικ'. Ch. 607—608. 36. Az öregedés: χρόνος . . . παρήβηκεν (az elmúlás). Ag. 983—985. 37. Az öreg és a születés: γέρων (régi) φόνος μηκέτ' ἐν δόμοις τέκοι (a vészhozás). Ch. 805. 38. A nagyatya: φάος τόδ' οὐκ ἄπαππον (nem hasonló) Ἰδαίου πυρός. Ag. 311. 39. A testvér: *a)* λιγνὺν μέλαιναν, αἰόλην πυρὸς κάσιν. Sept. 494. *b)* μαρτυρεῖ δέ μοι κάσις πηλοῦ ξύνουρος διφία κόνις τάδε. Ag. 494—495. 40. A vérrokon: ἁρπαγαὶ δὲ διαδρομᾶν ὁμαίμονες (vele együtt járó). Sept. 351. 41. A nemzetség: τίς ἂν γονὰν (az ok) ἀραῖον ἐκβάλοι δόμων; Ag. 1565. 42. A fátyol: l. XXVIII, *f*, 20. 43. A fátyol, a menyasszony, a nézés, a lélekzés, a felugrás (a napfény és a csapódó hullám): καὶ μὴν ὁ χρησμὸς οὐκέτ' ἐκ καλυμμάτων ἔσται δεδορκὼς νεογάμου νύμφης δίκην· λαμπρὸς (érthető) δ' ἔοικεν ἡλίου πρὸς ἀντολὰς πνέων ἐσάξειν, ὥστε κύματος δίκην κλύζειν πρὸς αὐγὰς (a nyilvánosság) τοῦδε πήματος πολὺ μεῖζον. Ag. 1177—1183. Hasonlat. 44. A köpeny: χθονὸς τρίμοιρον χλαίναν (a sír) ἐξηύχει λαβών. Ag. 872. 45. A tarka ruha: ἡ ποικιλείμων (csillagos) νύξ. Pr. 24. 46. A fekete ruha és a gyászból való tépelődés: ταῦτα μοι μελαγχίτων (gyászoló) φρὴν ἀμύσσεται (az aggódás) φόβῳ. Pers. 114—115. 47. A gyászoló: βάρη, πόλεως γέννας πενθητῆρος. Pers. 945—946. 48. Az étkezés: οἶδ' ἐγὼ φεύγοντας ἄνδρας ἐλπίδας σιτουμένους (a vigasztalódás). Ag. 1668. 49. Az ivás: *a)* ἐπειδὰν . . . κόνις πίῃ μελαμπαγὲς αἷμα. Sept. 736—737. *b)* πέπωκεν αἷμα γαῖ' Sept. 821. *c)* πιοῦσα κόνις μέλαν αἷμα. Eum. 980. *d)* l. x, 1. 50. A nevetés: *a)* ποντίων τε κυμάτων ἀνήριθμον γέλασμα (a csillogás). Pr. 89—90. *b)* ὀσμὴ βροτείων αἱμάτων με προσγελᾷ (a szag érzése). Eum. 253. 51. A fu-

tás: *τοιοίδε τοί μοι λαμπαδηφόρων νόμοι, . . . νικᾷ δ' ὁ πρῶτος καὶ τελευταῖος δραμών.* Ag. 312—314. 52. Az ugrás: *a)* l. XXVIII, *f*, 8. *b) τρίτος πάλος ἐξ ὑπτίου 'πήδησεν* (a kiesés) *εὐχάλκου κράνους.* Sept. 457—458. *c)* XXVIII, *f*, 36. 53. Az ütés: *θείνει* (a szidalmazás) *δ' ὀνείδει μάντιν Οἰκλείδην σοφόν.* Sept. 382. 54. A szunnyadás: *βρίζει* (az elenyészés) *γὰρ αἷμα.* Eum. 280. 55. Az alvás: *a) μέλει, φόβῳ δ' οὐχ' ὑπνώσσει* (a nyugvás) *κέαρ.* Sept. 287. *b) οὐ καθεύδουσιν* (a késedelmezés) *χερί.* Ag. 1357. 56. Az (ágy és az) alvás: *πόντος ἐν μεσημβριναῖς κοίταις ἀκύμων νηνέμοις εὕδοι πεσών.* Ag. 565—566. 57. Az álom: *a) ὄναρ ὄναρ* (a borzasztó ember) *μέλαν.* Suppl. 888. *b) ὀνειράτων δίκην τερπνὸν ὅδ' ἐλθὸν φῶς ἐφήλωσεν φρένας.* Ag. 491—492. Hasonlat. 58. Az álmatlanság: *ἀκοιμήτῳ* (soha meg nem szünő) *ῥεύματι.* Pr. 139. 59. Az álmatlanság és a lihegés: *ἀλλ' ἦλθεν αὐτῷ Ζηνὸς ἄργυπνον βέλος, καταιβάτης κεραυνὸς ἐκπνέων φλόγα.* Pr. 358—359. 60. A lihegés: *a)* l. XVII, 13. *b)* l. XVII, 12. *c) φόνον δόμοι πνέουσιν.* Ag. 1309. 61. A lihegés, a harag és a halánték: *ἔνθα ποταμὸς ἐκφυσᾷ* (a kiömlesztés) *μένος* (a zuhatag) *κροτάφων* (a hegytető) *ἀπ' αὐτῶν.* Pr. 720—721. 62. A megijedés: *ἔφριξεν* (a hangzás) *αἰθήρ.* Suppl. 608. 63. A hebegés: *τῶν δ' εἴ τί σοι ψελλόν* (homályos) *τε καὶ δυσεύρετον, ἐπανδίπλαζε.* Pr. 816—817. 64. A nyögés: *a) ἁλιστόνοις* (a zúgás) *πόδας χρίμπτουσα ῥαχίαισιν ἐκπερᾶν χθόνα.* Pr. 712—713. *b) στένει πόλισμα γῆθεν.* Sept. 247. *c) στένει γὰι' Ἀσιάς.* Pers. 548—549. *d) τίνα πόλις πονοῦσ' ὄτλον στένει.* Pers. 682—683. *e) Σούσων μὲν ἄστυ πᾶν κενανδρίαν στένει.* Pers. 730. 65. A nyögés és az emberszeretet: *στένουσι πύργοι, στένει πέδον φίλανδρον.* Sept. 901. 66. A kivánkozás és a nyögés: *ὡς στένειν πόλιν Περσῶν, ποθοῦσαν φιλτάτην ἥβην χθονός.* Pers. 511—512. 67. A kiabálás és a nyögés: *βοᾷ* (a zúgás) *δὲ πόντιος κλύδων συμπίτνων, στένει* (a moraj) *βυθὸς, . . . παγαί θ' ἁγνορύτων ποταμῶν στένουσιν* (a zúgás). Pr. 431—435. 68. A kiabálás: *a) βοᾷ δ' ἐκκενουμένα πόλις.* Sept. 330. *b)* l. XVII, 23. *c) βοᾷ* (a zúgás) *δ' ἐν ὠσὶ κέλαδος,* Pers. 605. *d) βοᾷ μοι μελέων ἔντοσθεν ἦτορ.* Pers. 991. *e) πᾶσα βοᾷ χθών.* Suppl. 583. *f) κώνωπος ἐξηγειρόμην ῥιπαῖσι θωύσσοντος.* Ag. 892—893. *g) κληδὼν οὔτεῖ* (az elterjedés). Ag. 927. *h) πᾶσα γὰρ πόλις βοᾷ.* Ag. 1106. 69. A jajgatás: *γᾶ δ' αἰάζει.* Pers. 922. 70. Az örjöngés: *δοριτίναχτος αἰθὴρ δ' ἐπιμαίνεται* (a zúgás). Sept. 155. 71. A kegyetlenség: l. XVIII, 9. 72. A jó indulat: *Σπερχειὸς ἄρδει πεδίον εὐμενεῖ* (frissítő) *ποτῷ.* Pers. 487.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 18 von 94

73. A fejesség: *οἰόφρων* (egyedűl álló) *χρεμὰς γυπιὰς πέτρα*. Suppl. 795—796. 74. A békítő: *διαλλακτῆρι* (a fegyver) *δ' οὐκ ἀμεμφία φίλοις*. Sept. 909—910. 75. Az eszélyesség és az ütés: *Ἑλληνικαί τε νῆες οὐκ ἀφρασμόνως κύκλῳ πέριξ ἔθεινον*. Pers. 417—418. 76. Az elfeledés, az öregség, a nyögés és a hivás: *μεταμανθάνουσα δ' ὕμνον Πριάμου πόλις γεραιὰ πολύθρηνον μέγα που στένει κικλήσκουσα Πάριν τὸν αἰνόλεκτρον*. Ag. 710—711. 77. A (késedelem a) meggondolatlanság és az álom: *σέλας . . . οὔτι μέλλων οὐδ' ἀφρασμόνως ὕπνῳ νικώμενος παρῆκεν ἀγγέλου μέρος*. Ag. 289—291. 78. A meghalás és a lélekzet: *συνθνήσκουσα* (az elenyészés) *δὲ σποδὸς προπέμπει πίονας πλούτου πνοάς* (a füst). Ag. 819—820. 79. A meghalás és az ugrás: *λόγοι πεδάρσιοι θρώσκουσι* (a keletkezés), *θνήσκοντες* (az elenyészés) *μάτην*; Ch. 845—846.

II. A ház.

1. A kerítés: *a) τὸ παλαιὸν Κίσσιον ἕρκος* (az erősség). Pers. 17. *b)* l. XXVII. 37. *c) ἀνδρῶν γὰρ ὄντων ἕρκος* (a védelem) *ἐστὶν ἀσφαλές*. Pers. 349. *d) γαίας μονόφρουρον ἕρκος* (a királynő). Ag. 257. *e) δίκης ἐν ἕρκεσιν* (a hatalom). Ag. 1611. 2. A zár: *ἔστι κἀμοὶ κλῆς* (a hallgatás) *ἐπὶ γλώσσῃ φύλαξ*. Fr. 307. 3. A zug: *πόντιος μυχὸς* (az öböl) . . . *κεκλήσεται*. Pr. 839—840. 4. Az ágy: l. I, 56. 5. A mérleg: *ὁ χρυσαμοιβὸς δ' Ἄρης σωμάτων καὶ ταλαντοῦχος* (a döntő). Ag. 437—438. 6. A mérlegrúd: *σὸν δ' ἐπίπαν ζυγὸν ταλάντου* (az igazság). Suppl. 822—823. 7. A mérleg és annak egyenlőtlen súlylyal való megnehezítése: *τάλαντα* (az ember) *βρίσας* (lesujtani) *οὐκ ἰσορρόπῳ* (igazságtalan) *τύχῃ*. Pers. 346. 8. Az egyensúly a mérlegen és a mérleg csészéjének leereszkedése: *τοῖσδε καὶ δὶς ἀντισηκῶσαι* (a fölülmulás) *ῥοπῇ* (a nagyság). Pers. 437. 9. A mérleg csészéjének leereszkedése: *a) συμφορὰν στρατῷ ἐλθεῖν κακῶν ῥέπουσαν* (a hanyatlás) *ἐς τὰ μάσσονα*. Pers. 439—440. *b) Ζεὺς ἑτερορρεπής* (itélő). Suppl. 403. *c) τῶνδ' ἐξ ἴσου ῥεπομένων* (egyenlő). Suppl. 406. 10. A tűz élesztése: *ζωπυρουμένας* (izgatva lenni) *φρενός*. Ag. 1034. 11. A melegítés: *πολλὰ θερμαίνοι* (az örvendés) *φρενί*. Ch. 1004. 12. A fövés: *ἔζεσεν* (a dühöngés) *γὰρ Οἰδίπου κατεύγματα*. Sept. 709. 13. Az eczet és a zsír: *ὄξος τ' ἄλειφά τ' ἐγχέας ταὐτῷ κύτει δίχοστατοῦντ' ἄν, οὐ φίλω, προσεννέποις. καὶ τῶν ἁλόντων καὶ κρατησάντων δίχα φθογγὰς ἀκούειν ἔστι συμφορᾶς διπλῆς*. Ag. 322—325. Hasonlat. 14. A csemege: *ἐμοὶ δ'*

ἐπήγαγεν εὐνῆς παροψώνημα (a kedves dolog) *τῆς ἐμῆς χλιδῆς*. Ag. 1446—1447. 15. A szomszéd és a tűz élesztése: *γείτονες δὲ κάρζας μέριμναι ζωπυροῦσι* (az okozás) *τάρβος*. Sept. 288—289. 16. A szomszéd, kinek háza a másikéra támaszkodik: *νόσος γὰρ γείτων ὁμότοιχος ἐρείδει*. Ag. 1002—1003. Hasonlat.

III. Az emberi tettek és cselekedetek általában véve.

1. A késedelem: l. I, 77. 2. A küldés: *a) κραιπνοφόροι δε μ' ἔπεμψαν αὖραι*. Pr. 132. *b) ἄλλους δ' ὁ μέγας καὶ πυλυθρέμμων Νεῖλος ἔπεμψεν*. Pers. 33—34. *c) Βαβυλὼν δ' ἡ πολύχρυσος πάμμικτον ὄχλον πέμπει σύρδην*. Pers. 52—54. 3. A befogadás: *γῆς Ἀχαΐδος πέδον καὶ Θεσσαλῶν πόλισμ' ὑπεσπανισμένους βορᾶς ἐδέξαντ'*. Pers. 488—490. 4. A bizonyítás: *πέτρα, βαθὺ πτῶμα μαρτυροῦσα μοι*. Suppl. 796. 5. A lopás: *ἤτοι τις ἔκλεψεν* (a titkon való megmentés) *ἢ 'ξῃτήσατο θεός τις*. Ag. 662—663. 6. A gazdagítás: *a) σὺν δὲ πλουτίζειν* (az örvendeztetés) *ἐμέ*. Ag. 586. *b) ἄλλην τιν' ἄτην ἀντ' ἐμοῦ πλουτίζετε* (sujtani). Ag. 1268. 7. Az írás: *a) ταῦτα μὲν γράψεσθε* (az észben való megtartás) *πρὸς γεγραμμένοις* (észben tartott) *πολλοῖσιν·* Suppl. 991—992. *b) κάρτ' ἀπομούσως ἦσθα γεγραμμένος* (a megjegyzés). Ag. 801. *c) ἐν φρεσὶν γράφου* (a megjegyzés). Ch. 450. *d) παροῦσαν ἐγγράφει* (a megjegyzés). Ch. 699. *e) δελτογράφῳ* (emlékező) *δὲ πάντ' ἐπωπᾷ φρενί*. Eum. 275. 8. Az írás és az írótábla: *ἐγγράφου* (a megjegyzés) *σὺ μνήμοσιν δέλτοις* (az emlékező tehetség) *φρενῶν*. Pr. 789. 9. Az írótáblára való jegyzés: *φυλάξαι τἄμ' ἔπη δελτουμένας* (az észben való megtartás). Suppl. 179. 10. Az írótábla viaszának megolvadása: *ἀλλά μοι τόδ' ἐμμένοι καὶ μήποτ' ἐκταχείη* (az elmulasztás). Pr. 535. 11. Az összeillesztés: *ἀρτίκολλον* (új hírt hozó) *ἀγγέλου λόγον μαθεῖν*. Sept. 373. 12. A varás: l. XXVIII. *b*, 27. 13. A varó: *τοῦ φόνου ῥαφεύς* (a cselszövő). Ag. 1604. 14. A koczkajáték: *τάδε πεσσονομῶν* (az elintézés). Suppl. 13. 15. A koczka: *ἔργον δ' ἐν κύβοις* (a harcz) *Ἄρης κρινεῖ*. Sept. 414. 16. A szerencsés koczkadobás: *ἦν γὰρ εὐβόλως* (szerencsés) *ἔχων*. Ch. 696. 17. Három koczkával háromszor hatot dobni egyszerre: *τὰ δεσποτῶν γὰρ εὖ πεσόντα θήσομαι τρὶς ἓξ βαλούσης τῆσδέ μοι φρυκτωρίας*. Ag. 32—33. 18. A víz csatornán való vezetése: *ὡς πρὸς οἶκον ὠχετεύετο* (eljutott) *φάτις*. Ag. 867—868. 19. A határ és az út: *πόθεν ὅρους* (az ihlettség) *ἔχεις θεσπεσίας ὁδοῦ* (az ének) *κακορρήμονας;* Ag. 1155.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400

IV. A vallás.

1. Az istenfélő, a gonosz és istenről megfeledkező: l. XXVII, 2. 2. A szentély: *εὖτ' ἂν φλέγων ἀκτῖσιν ἥλιος χθόνα λήξῃ, κνέφας δὲ τέμενος* (a hely) *αἰθέρος λάβῃ*. Pers. 365. 3. A szent berek: *a) ἐσορᾶν πόντιον ἅλσος* (a sík tenger). Pers. 111. *b) δυσπαλάμως ὅλοιο δι' ἁλίρρυτον ἅλσος* (a tenger). Suppl. 867—868. 4. Az áldozó pap: l. XXVIII, *b*, 46. Hasonlat. 5. Az áldozati ökör és az oltár: *πῶς θεηλάτου βοὸς δίκην πρὸς βωμὸν εὐτόλμως πατεῖς;* Ag. 1297—1298. Hasonlat. 6. A föláldozott bömbölő bika: *ἐτονθόρυζε ταῦρος ὡς νεοσφαγής*. Fr. 433. Hasonlat. 7. Az áldozati barom szétdarabolása: *ὦτρυνε θεσμὸν μὴ ῥαχίζεσθαι* (a félbeszakadás) *πυρός*. Ag. 304. 8. A szent hajó: l. XXVII, 33. 9. Az állam nevében küldött jósdakérdő: *a) πόνων ἐμῶν θεωρός* (a szemtanu). Prom. 118. *b) Ζεῦ, Ζεῦ, θεωρὸς* (a szemtanu) *τῶνδε πραγμάτων γένου*. Ch. 246. *c) βοᾶς τοιοῦδε πράγματος θέωρος* (a szemtanu) *ὤν*. Fr. 391. 10. A jósda válasza: *ἦδ' οὐκέτ' εὐξύμβλητος ἡ χρησμῳδία* (a titokteljes szavak). Pr. 775. 11. A jós: *a) καὶ νύκτα ταύτην ἣν λέγεις . . . τάχ' ἂν γένοιτο μάντις οἷα πείσεται*. Sept. 400—402. *b) τούτων πρόμαντις* (a kitaláló) *οὖσα*. Ch. 758. *c) ἦ κάρτα μάντις οὐξ ὀνειράτων φόβος*. Ch. 929. 12. A jósmadár (és az együttes fuvolázás): *ἦ δύσορνις* (a végzetesség) *ἅδε ξυναυλία* (az összeütközés) *δορός*. Sept. 837. 13. A varázsló ének: *ἐπῳδὸν* (a csillapító szer) *θρηκίων ἀημάτων*. Ag. 1418.

V. A mythologia.

1. Az istenek: *ὡς δὲ δαίμονες ἀφύλακτον εὐδήσουσι πᾶσαν εὐφρόνην*. Ag. 336—337. Hasonlat. 2. Az istenek szeméből sugárzó fény: *ἀλλ' ἥδε θεῶν ἴσον ὀφθαλμοῖς φάος ὁρμᾶται μήτηρ βασιλέως*. Pers. 150—151. Hasonlat. 3. Ares: *ὅταν Ἄρης* (a gyilkos) *τιθασὸς ὢν φίλον ἕλῃ*. Eum. 355. 4. Ares (és az oroszlán): *ἔμολε δ' ἐς δόμον τὸν Ἀγαμέμνονος διπλοῦς λέων* (a borzasztó férflú), *διπλοῦς Ἄρης* (a boszuló). Ch. 937—939. 5. A Thyias: *a) ἔνθεος δ' Ἄρει βαχᾷ πρὸς ἀλκὴν Θυιὰς ὡς φόνον βλέπων*. Sept- 497—498. Hasonlat. *b) ἔτευξα τύμβῳ μέλος Θυιάς*. Sept. 835—836. Hasonlat. *c) μαινομένα πόνοις ἀτίμοις ὀδύναις τε κεντροδαλήτισι θυιὰς Ἥρας*. Suppl. 562—564. Hasonlat. 6. A Hades kapuja: *Ἄιδου πύλας* (a halál háza) *δὲ τάσδ' ἐγὼ προσεννέπω*. Ag. 1291. 7. A styxi köd (és a

röpülés): *Στυγία* (nagy) *γάρ τις ἐπ' ἀχλὺς* (a szerencsétlenség) *πεπότηται* (a körülvevés). Pers. 667.

VI. A testgyakorlás.

A testgyakorlás: *a) ἄδην με πολύπλανοι πλάναι γεγυμνάκασιν* (a kínzás). Pr. 585—586. *b) πρὸς βίαν γυμνάζεται* (a kínzás). Pr. 592. *c) θεοὺς ἀτίζων, κἀπογυμνάζων* (a dölyfös beszéd) *στόμα*. Sept. 441. *d) ἔρως πατρῴας τῆσδε γῆς σ' ἐγύμνασεν* (a kínzás). Ag. 540.

VII. A versenyjátékok.

1. A versenyjáték: *θοαῖς ἁμίλλαις* (a röpülés) *προσέβα τόνδε πάγον*. Pr. 128—130. 2. A versenytér: *a) πυθέσθαι δ' οὐδὲν ἐστ' ἔξω δρόμου* (a mi a dologhoz tartozik). Ch. 514. *b)* l. XXI, 2. 3. A versenytér (és a szél): *ἔξω δὲ δρόμου* (az út) *φέρομαι λύσσης πνεύματι* (a hevesség) *μάργῳ*. Pr. 883—884. 4. A versenytér és a futás: *τὰ δ' ἄλλ' ἀκούσας ἐκ δρόμου πεσὼν τρέχω* (magamon kívül vagyok). Ag. 1245. 5. A kettős futópálya és annak második része: *κάμψαι διαύλου θάτερον κῶλον πάλιν* (visszatérni). Ag. 344. 6. A harczbiró: *Ἀρτεμβάρης δὲ μυρίας ἵππου βραβεύς* (a vezér). Pers. 302. 7. A birkózó: *ἀλλ' ἦν παλαιστὴς* (a kérő) *κάρτ' ἐμοί*. Ag. 1206. 8. A háromszoros összecsapás a birkózás alkalmával: *ἓν μὲν τόδ' ἤδη τῶν τριῶν παλαισμάτων* (ez első esetben én győztem). Eum. 589. 9. A földreterítés: *οὐ μειμένῳ* (a legyőzött) *πω τόνδε κομπάζεις λόγον*. Eum. 590. 10. A legyőzött helyébe lépő versenyző: *τοιάνδε πάλην* (a gyilkosság) *μόνος ὢν ἔφεδρος* (a boszuló) *δισσοῖς μέλλει θεῖος Ὀρέστης ἄψειν*. Ch. 866—868.

VIII. A tánez.

1. A tánczolás: *ὀχρεῖται* (a dobogás) *δὲ καρδία φόβῳ*. Ch. 165. 2. A tánczolás ének mellett: l. IX, 2. 3. Az üteny (tactus): *πάρεστιν οἰκεῖν καὶ μονορρύθμους* (magányos) *δόμους*. Suppl. 961.

IX. Az ének.

1. Az éneklés: *τὸ Κισσίων πόλισμ' ἀντίδουπον ᾄσεται* (a visszhangzás). Pers. 120—121. 2. Az éneklés (és a tánczolás ének mellett): *πρὸς δὲ καρδίᾳ φόβος ᾄδειν* (a kínzás) *ἕτοιμος ἠδ' ὑπορχεῖσθαι* (a dobogás) *κότῳ*. Ch. 1024—1025.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400

X. A zene.

1. A kis és a nagy fuvola (meg az ivás): *τὸν δ' ἡμίοπον καὶ τὸν ἐλάσσονα ταχέως ὁ μέγας καταπίνει* (a túlhangzás). (Az erős könnyen legyőzi a gyöngét.) Fr. 89. Allegoria. 2. Az együttes fuvolázás: l. IV. 12.

XI. A költészet.

A vers mérése: *ἀλλὰ νηλεῶς ὧδ' ἐρρύθμισμαι* (az elbánás valakivel). Pr. 240—241.

XII. Az épitészet.

1. Az épitész: *a) γένους παλαιόφρων μέγας τέκτων* (az ős). Suppl. 593—594. *b) νεικέων τέκτονα* (az okozó) *σύμφυτον αἰνῶν.* Ag. 152. *c) τῆσδε δεξιᾶς χερὸς ἔργον, δικαίας τέκτονος* (a végrehajtó). Ag. 1405—1406. 2. Az alap: *κοὐδέπω κακῶν κρηπὶς* (a vég) *ὕπεστιν.* Pers. 814—815. 3. A ház fölépítése egész az ormóig: *ἄτας τάσδε θριγκώσων* (a végrehajtás). Ag. 1283.

XIII. A szobrászat.

1. A szobor, az átalakítás és a szobrász: *Κύπριος χαρακτήρ τ' ἐν γυναικείοις τύποις* (az alak) *εἰκὼς πέπληκται* (a nemzés) *τεκτόνων* (a nemző) *πρὸς ἀρσένων.* Suppl. 282—283. 2. A rosz, használat közt feketedő ércz: *οὐκ ἐκρύφθη, πρέπει δὲ, φῶς αἰνοπαλὲς, σίνος, κακοῦ δὲ χαλκοῦ τρόπον τρίβῳ τε καὶ προσβολαῖς μελαμπαγὴς πέλει δικαιωθείς.* Ag. 387—393. Hasonlat.

XIV. A festészet.

A befecskendezés, a nedvesítés, a szivacs és a kép: *βολαῖς ὑγρώσσων σπόγγος ὤλεσεν γραφήν* (egy csekélység segíthet a dolgon). Ag. 1329. Allegoria.

XV. Az orvostudomány.

1. A betegség: *a) θαλλασσίαν τε γῆς τινάκτειραν νόσον* (a rettenetesség) *τρίαιναν . . . σκεδᾷ.* Pr. 924—925. *b) τερπνῆς ἄρ' ἦτε τῆσδ' ἐπήβολοι νόσου.* Ag. 542. 2. Az orvos: *ἀλλ' οὔτι παιὼν* (a megmentő) *τῷδ' ἐπιστατεῖ λύγῳ.* Ag. 1248. 3. A beteg orvos, a gyógyszer és a gyógyítás: *κακὸς δ' ἰατρὸς ὥς τις ἐς νόσον πεσὼν ἀθυμεῖς καὶ σεαυ-*

*

τὸν οὐκ ἔχεις εὑρεῖν ὁποίοις φαρμάκοις ἰάσιμος. Pr. 473—475. Hasonlat. 4. Az orvosság: *a) θιγόντι δ' οὔτι νυμφικῶν ἑδωλίων ἄκος* (az engesztelés). Ch. 71—72. *b) πολλῶν γὰρ τόδ' ἐν βροτοῖς ἄκος* (az előny). Eum. 987. 5. Az orvosság elkészítése: *ὕπνου τόδ' ἀντίμολπον ἐντέμνων* (a fölhasználás) *ἄκος* (az államűző dolog). Ag. 17. 6. Az orvosság elkészitése és a gyógyital: *ὡς δὲ φάρμακον τεύχουσα κἀμοῦ μισθὸν ἐνθήσει ποτῷ.* Ag. 1260—1261. Hasonlat. 7. Az apró földarabolás által készített orvosság: *a) τούτων ἄκη τομοῖα* (a biztos kipusztítás) *καὶ λυτήρια πράξας.* Suppl. 268—269. *b) τίν' ἂν πόρον τέμνοιν* (a föltalálás) *γάμου λυτῆρα;* Suppl. 806—807. *c) ἄκος τομαῖον* (a megszabadítás) *ἐλπίσασα πημάτων.* Ch. 539. 8. Az orvosság, az égetés, a vágás és a betegség: *ὅτῳ δὲ καὶ δεῖ φαρμάκων παιωνίων, ἤτοι κέαντες ἢ τεμόντες εὐφρόνως πειρασόμεθ' πῆμ' ἀποστρέψαι νόσου* (a bajokon majd segíteni fogunk erélyes rendszabályok által). Ag. 848—850. 9. A tépésre tett sebkenőcs: *δώμασιν ἐμμοτον* (mentő) *τῶνδ' ἄκος* (a segitség). Ch. 471—472. 10. A méreg: *ἰὸς* (a szenvedély) *καρδίαν προσήμενος.* Ag. 834. 11. A kemény kelés és annak kinyomása: *ἐάν τις ἐν καιρῷ γε μαλθάσσῃ κέαρ καὶ μὴ σφυδῶντα* (heves) *θυμὸν ἰσχναίνῃ* (a fékezés) *βίᾳ.* Pr. 379—380. 12. A fehér hályog a szemen: *a) ἐπαργέμοισι* (érthetetlen) *θεσφάτοις ἀμηχανῶ.* Ag. 1113. *b) οὐκ ἐπαργέμους* (érthetetlen) *λόγους τίθησιν.* Ch. 665—666. 13. A hályog levevése a szemről és a fehér hályog a szemen: *καὶ φλογωπὰ σήματα ἐξωμμάτωσα* (a megmagyarázás), *πρόσθεν ὄντ' ἐπάργεμα* (érthetetlen). Pr. 498—499. 14. A hideg fene: *a) ὑπό μ' αὖ σφάκελος* (a nagy lelki fájdalom) *καὶ φρενοπληγεῖς μανίαι θάλπουσ'.* Pr. 877—878. *b) ἐρεθιζέσθω βροντῇ σφακέλῳ* (a vihar) *τ' ἀγρίων ἀνέμων.* Pr. 1045—1046.

XVI. A kovácsmesterség.

Az üllő: *Μάρδων, Θάμυρις, λόγχης ἄκμονες* (a kezelő). Pers. 51.

XVII. A háború.

1. A vezér: *πᾶς δ' ὅπλων ἐπιστάτης* (a fegyveres). Pers. 379. 2. A hadsereg vezetése: *Βάκχαις ἐστρατήγησεν* (a vezetés) *θεός.* Eum. 25. 3. Az (összeesküvés és az) ellenség: *ξυνώμοσαν γὰρ, ὄντες ἔχθιστοι τὸ πρὶν, πῦρ καὶ θάλασσα.* Ag. 650—651. 4. Az élesítés és a fenőkő: *δίκην δ' ἐπ' ἄλλο πρᾶγμα θηγάνει* (az előkészítés) *βλάβης πρὸς ἄλλαις θηγάναισι* (az alkalom) *Μοῖρα.* Ag. 1535—1536. 5. A fe-

nő kő: *μὴ βάλῃς μήθ' αἱματηρὰς θηγάνας* (a szenvedély). Eum. 858—859. 6. A tompítás: *θέσφατ' οὐκ ἀμβλύνεται* (a megsemmisülés). Sept. 844. 7. Az él és a tompítás: *τεθηγμένον* (a heves indulat) *τοί μ' οὐκ ἀπαμβλυνεῖς* (a csillapítás) *λόγῳ*. Sept. 715. 8. A sisak: *πότερον τόξου ῥῦμα τὸ νικῶν, ἢ δορυκράνου* (valaminek a hegye) *λόγχης ἰσχὺς κεκράτηκεν*. Pers 147—149. 9. A paizs: *Αἴγισθος... ἀσπὶς* (a védő) *οὐ σμικρὰ θράσους*. Ag. 1436—1437. 10. A löveg: *a) ὦ παγκρατὲς Ζεῦ, τρέψον εἰς ἐχθροὺς βέλος* (a villám). Sept. 255. *b) κεραυνοῦ δέ νιν βέλος* (a sugár) *ἐπισχέθοι*. Sept. 453. *c) διὰ χερὸς βέλος* (a villám) *φλέγων*. Sept. 513. *d) ἱκνεῖται δ' εἰσικνουμένου βέλει* (az ösztöke) *βουκόλου*. Suppl. 556—557. *e)* l. XXVIII. *b*, 16. *f) ἐπαίσθην δ' ὡς διανταίῳ βέλει*. Ch. 184. Hasonlat. *g) τὸ γὰρ σκοτεινὸν τῶν ἐνερτέρων βέλος* (a boszú). Ch. 286. *h) οὗς ἴκεθ' ἅπερ τι βέλος*. Ch. 381. Hasonlat. *i) σκορπίου βέλος* (a fullánk) *λέγω*. Fr. 165. 11. A löveg (és a melegség): *Ζεὺς γὰρ ἱμέρου βέλει* (a hevesség) *πρὸς σοῦ τέθαλπται*. Pr. 649—650. 12. A löveg (és a lihegés): *τινάσσων τ' ἐν χεροῖν πύρπνουν βέλος*. Pr. 917. 13. A löveg (a lihegés és a háborgó tenger): *τοιόνδε Τυφὼς ἐξαναζέσει χόλον θερμοῖς ἀπλάτου βέλεσι* (a láva) *πυρπνόου* (tűzokádó) *ζάλης* (a kitörés). Pr. 370—371. 14. A löveg és a nyillal való lövés: *ἡμῖν μὲν ἤδη πᾶν τετόξευται βέλος* (mindent elmondottunk). Eum. 676. 15. A nyillal való lövés: *a) καὶ γλῶσσα τοξεύσασα* (az éles beszéd) *μὴ τὰ καίρια*. Suppl. 446. *b) μίασμ' ἔλεξας οὐχ ὑπερτοξεύσιμον* (roppant nagy). Suppl. 473. 16. A nyil: *a) ὄμματος θελκτήριον τόξευμ'* (a sóvárgó pillantás) *ἔπεμψεν*. Suppl. 1004—1005. *b) τόξῳ* (a gondolat) *γὰρ οὔτις πημάτων προσίξεται*. Ch. 1033. 17. Az íj és annak feszítése: *Δία τοι ξένιον μέγαν αἰδοῦμαι τὸν τάδε πράξαντ' ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ τείνοντα πάλαι τόξον* (nyomorral sujtani). Ag. 362—364. 18. Az ügyes íjász és a czél: *ἔκυρσας ὥστε τοξότης ἄκρος σκοποῦ*. Ag. 628. Hasonlat. 19. A lándzsával való dobás: *λέγουσι . . . τὸν δ' ἀνανδρίας ὕπο ἔνδον αἰχμάζειν* (a czivódás). Pers. 754—755. 20. A lándzsa: *a) ἐπ' ἄλλην δ' ἄλλος ἠΰθυνεν δόρυ* (a hajó előrésze). Pers. 411. *b) διπλῇ μάστιγι, τὴν Ἄρης φιλεῖ, δίλογχον* (kétélű) *ἄτην*. Ag. 643. 21. A lándzsa hegye: *a) τρίαιναν, αἰχμὴν* (a jogar) *τὴν Ποσειδῶνος, σκεδᾷ*. Pr. 925. *b) βρωτῆρας αἰχμὰς* (a méreg) *σπερμάτων ἀνημέρους*. Eum. 803. 22. A fegyver forgatása: *δίγμα τριπάλτων* (roppant nagy) *πημάτων*. Sept. 985. 23. A (tüsszögő ló, a kantár, a) trombita (és a kiabálás): *βοᾷ παρ' ὄχθαις ποταμίαις, μάχης ἐρῶν,*

ἵππος χαλινῶν ὡς καταισθμαίνων μένει, ὅστις βοὴν (a harsogás) σάλπιγγος ὁρμαίνει κλύων. Sept. 392—394. Hasonlat. 24. A parittyával való dobás: l. xxvii. 49. 25. A két csatarend közt lévő szabad tér: *a)* ἀνὴρ γυνή τε χὠ τι τῶν μεταίχμιον (a közbeeső dolog). Sept. 197. *b)* l. xxviii, *f*, 21. *c)* πλάθουσι καὶ πεδαίχμιοι (az ég és föld közt levő) λαμπάδες πεδάοροι. Ch. 588—590. 26. A lovassággal való legyőzés: *a)* νέος δὲ γραίας δαίμονας καθιππάσω (a megalázáz). Eum. 150. *b)* καθιππάζει (a meggyalázás) με πρεσβῦτιν νέος. Eum. 731. *c)* παλαιοὺς νόμους καθιππάσασθε (a meggyalázás). Eum. 778—779. Ugyanez Eum. 808—809. 27. Az erőd: *a)* νομίσματα πύργινα (szigorú) πάντ' ἐπηύθυνον. Pers. 858—860. *b)* ἰάπτει δ' ἐλπίδων ἀφ' ὑψιπύργων (merész) πανώλεις βροτούς. Suppl. 95—96. 28. A védő fal: οὐ ῥᾲρ ἔστιν ἔπαλξις (védelem) πλούτου. Ag. 381—382. 29. A rombolás: *a)* αὐτοὶ ὑφ' αὑτῶν ἔνδοθεν πορθούμεθα (a tönkrejutás). Sept. 194. *b)* καὶ μοι γενείου πέρθε (a széttépés) λευκήρη τρίχα Pers. 1056.

XVIII. Az állami élet.

1. Az uralkodás: διδαχθεὶς τοῦδε δεσπόσω (a megértés) λόγου. Ag. 543. 2. Az uralkodó: *a)* πᾶς ἀνὴρ κώπης ἄναξ (az evezős). Pers. 378. *b)* ναῶν ἄνακτες (a parancsnok). Pers. 383. 3. Az összeesküvés: l. xvii. 3. 4. A lázadás: σαφηνὴς τοῦτο κοὐκ ἔνι στάσις (véleménykülönbség). Pers. 738. 5. (Az ugrándozás és) a lázadás: σκιρτᾷ (a dühöngés) δ' ἀνέμων πνεύματα πάντων εἰς ἄλληλα στάσιν (a roham) ἀντίπνουν ἀποδεικνύμενα. Pr. 1085—1087. 6. A szövetséges és a védelem: ἀλλ' ἡ δίκη γε ξυμμάχων (a kegyelt) ὑπερστατεῖ (a pártolás). Suppl. 342. 7. A békiteni elősiető idegen: πικρὸς λυτὴρ νεικέων ὁ πόντιος ξεῖνος ἐκ πυρὸς συθεὶς θηκτὸς σίδαρος. Sept. 941—943. 8. Az idegent megvető polgárok: l. xxvii, 2. 9. Az idegen, a sorsjegy, a gyarmatos, (a kegyetlenség) és a sorsvetés: ξένος δὲ κλήρους ἐπινωμᾷ Χάλυβος Σκυθῶν ἄποικος, κτεάνων χρηματοδαίτας πικρὸς, ὠμόφρων σίδαρος, χθόνα ναίειν διαπήλας. Sept. 727—731. 10. A sorshuzás: ὡς ἕκαστος ἔσπασεν τύχης πάλον (a szerencse kijut). Ag. 333. 11. A sorsjegy: *a)* κἀγὼ πάλον (a birtok)| τ' ἔκυρσα. Pers. 779. *b)* κρατύνεις βωμὸν, ἑστίαν χθονὸς, μονοψήφοισι (egyedül hatalmas) νεύμασιν. Suppl. 372—373. 12. A sorsos: Θέμις Διὸς κλαρίου (a végzet ura). Sept. 360. 13. A bevándorlott: l. xxviii. *b*, 23. 14. A letelepült: σκληρᾶς μέτοικος (odavaveszett) γῆς. Pers. 319.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 26 von 94

15. A rabszolga és a kötelék: *ὅστις Ἑλλήσποντον ἱρὸν δοῦλον ὡς δεσμώμασιν ἤλπισε σχήσειν.* Pers. 745—746. Hasonlat. 16. A polgárok egyesülete, mely egy hajó költségét közösen fedezte: *a) ὦ ξυντέλεια* (ti istenek mindnyájan), *μὴ προδῷς πυργώματα.* Sept. 251. *b) Πάρις γὰρ οὔτε συντελὴς* (az övé) *πόλις* .Ag. 532. 17. Az adósság behajtása: *ἀτίμωσιν ὑστέρῳ χρόνῳ καὶ ξυνεστίου Διὸς πρασσομένα* (a bűnhödés). Ag. 701—705. 18. A védő ügyvéd: *συνήγορόν* (a helyeslő) *μ' ἔχεις.* Ag. 831.

XIX. A vadászat.

1. A vadászás: *a)* l. XXVIII, *e*, 2. *b) ἐμὲ . . . κυναγετεῖ* (az üldözés). Pr. 572—573. *c)μηδὲ πρὸς ἄτης θηραθεῖσαι* (valamibe belejutni) *μέμψησθε τύχην.* Pr. 1072—1073 *d) θηρᾶσαι* (az elfoglalás) *πόλιν.* Pers. 233. *e) Διὸς ἵμερος οὐκ εὐθήρατος* (kikutatható) *ἐτύχθη·* Suppl. 86. *f) δίκας μέτειμι τόνδε φῶτα κἀκκυνηγετῶ* (az üldözés). Eum. 231. 2. A vadászás és az ijász: *ἥμαρτον, ἢ θηρῶ τι τοξότης τις ὥς;* Ag. 1194. 3. A vadász és a nyom: *πολύανδροί τε φεράσπιδες κυναγοὶ* (az üldöző) *κατ' ἴχνος πλατᾶν ἄφαντον κέλσαντες.* Ag. 695. 4. A nyomozás: *πάρεστι τοῦτό γ' ἐξιχνεῦσαι* (a tapasztalás). Ag. 368. 5. A nyom: *a) λόγων ἴχνος* (a folytatás). Pr. 845. *b) ἴχνος* (a gondolkodásmód) *τὸ πρόσθεν οὐ διαστρέψω φρενός.* Suppl. 1017. 6. A nyomozás, a nyom és a szaglás: *καὶ μαρτυρεῖτε συνδρόμως* (belátóan) *ἴχνος* (a titok) *κακῶν ῥινηλατύσῃ* (a kutató) *τῶν πάλαι πεπραγμένων.* Ag. 1184—1185. 7. A vadászháló és annak kivetése: *a) ἦτ' ἐπὶ Τροίας πύργοις ἔβαλες στεγανὸν δίκτυον* (szolgaságba dönteni). Ag. 357—358. *b) πημονῆς ἀρκύστατ' ἂν φάρξειεν* (a veszélybe való döntés). Ag. 1375. 8. A vadászháló: *a) εἰς ἀπέραντον δίκτυον* (a szerencsétlenség) *ἄτης ἐμπλεχθήσεσθ'.* Pr. 1078—1079. *b)* l. XXVII, 2, *c) παρασαίνει βροτὸν εἰς ἄρκυας* (a veszedelem) *Ἄτα.* Pers. 96—97. *d) ἐπείπερ καὶ πάγας* (a csel) *ὑπερκόπους ἐφαρξάμεθα.* Ag. 822—823. *e)τέτρωται δικτύου πλέον λέγειν.* Ag. 868. Hasonlat. *f) ἐντὸς δ' ἂν οὖσα μορσίμων ἀγρευμάτων* (a szolgaság) *πείθοι' ἄν.* Ag. 1048—1049. *g) ἦ δίκτυόν* (a csel) *τι Ἅιδου; ἀλλ' ἄρκυς* (a csel) *ἡ ξύνευνος.* Ag. 1115—1116. *h) ποικίλοις ἀγρεύμασ'* (a cselszövény) *κρύψασ'.* Eum. 460—461. 9. A vad: *ἐξ ἀρκύων πέπτωκεν οἴχεται θ' ὁ θήρ* (megmenekült előlünk Orestes). Eum. 147. Allegoria. 10. A vad és az ugató kutya: *ὄναρ διώκεις θῆρα, κλαγγάνεις δ' ἅπερ κύων μέριμναν οὔποτ' ἐκλιπὼν πόνου.* Eum. 131

—132. Hasonlat. 11. A jó orru kutya és a vad üldözése: *ἔοικεν εὕρις ἡ ξένη κυνὸς δίκην εἶναι, ματεύει δ' ὧν ἀνευρήσει φόνον.* Ag. 1093—1094. Hasonlat. 12. Az alig megfogott vad: *τρόπος δὲ θηρὸς ὡς νεαιρέτου.* Ag. 1063. Hasonlat 13. A kutya és a megsebbzett szarvasborjú: *τετραυματισμένον γὰρ ὡς κύων νεβρὸν πρὸς αἷμα καὶ σταλαγμὸν ἐκματεύομεν.* Eum. 246—247. Hasonlat. 14. A szarvasborjú és a háló: *ὁ δ' ἐξαλύξας οἴχεται νεβροῦ δίκην, καὶ ταῦτα κούφως ἐκ μέσων ἀρκυσμάτων ὥρουσεν.* Eum. 111—113. Hasonlat. 15. A nyúl: *τόνδ' ἀφαιρούμενος πτῶκα* (a menekülő). Eum. 325. 16. A zsákmány: *ἄγραν* (Orestes) *ὤλεσα.* Eum. 146.

XX. A halászat.

1. A halászháló: *a) στείχωμεν· ὡς κώλοισιν. ἀμφίβληστρ'* (a kötelék) *ἔχει.* Pr. 81. *b) γάγγαμον* (a nyomor) *ἄτης παναλώτου.* Ag. 361. *c) ἄπειρον ἀμφίβληστρον, ὥσπερ ἰχθύων.* Ag. 1382. Hasonlat. *d) μέμνησο δ' ἀμφίβληστρον* (a csel) *ᾧ σ' ἐκαίνυσαν.* Ch. 492. 2. A parafa, a halászháló és a tenger mélysége: *παῖδες γὰρ ἀνδρὶ κληδόνες σωτήριοι θανόντι φελλοὶ δ' ὡς ἄγουσι δίκτυον, τὸν ἐκ βοθοῦ κλωστῆρα σώζοντες λίνου.* Ch. 505—507. Hasonlat. 3. A tinnhal és a háló egy kivetésével összefogott halak: *τοὶ δ' ὥστε θύννους ἤ τιν' ἰχθύων βόλον ἀγαῖσι κωπῶν θραύμασίν τ ἐρειπίων ἔπαιον.* Pers. 424—426. Hasonlat. 4. A tinnhal. *a) θύννος ὡς ἠνέσχετο ἄναυδος.* Fr. 297. Hasonlat. *b) τὸ σκαιὸν ὄμμα παραβαλὼν θύννου δίκην.* Fr. 297. Hasonlat.

XXI. A lótenyésztés és a lóverseny.

1. A ló: *a) κεχειρωμένας ἄγεσθαι, ἐῆ, νέας τε καὶ παλαιὰς ἱππηδὸν πλοκάμων* Sept. 326—328. Hasonlat. *b) μή τι τλῇς τὰν ἱκέτιν εἰσιδεῖν . . , ἀγομέναν ἱππηδὸν ἀμπύκων πολυμίτων.* Suppl. 427—432. Hasonlat. 2. A ló, a hajtás (és a versenytér): *ὥσπερ ξὺν ἵπποις ἡνιοστοφῶ δρόμου ἐξωτέρω.* Ch. 1022—1023. Hasonlat. 3. A tüszszögő ló és a zabola: l. XVII, 23. 4. A zabola: *a) τίνα φῶ λεύσσειν τόνδε χαλινοῖς* (a kötelék) *ἐν πετρίνοισιν χειμαζόμενον;* Pr. 561—563. *b) ἀλλ' ἐπηνάγκαζέ νιν Διὸς χαλινὸς* (a parancs) *πρὸς βίαν πράσσειν τάδε.* Pr. 671—672. *c)* l. XXVIII. *f*, 22. *d) βίᾳ χαλινῶν* (a kötelék) *τ' ἀναύδῳ μένει.* Ag. 238. *e) χαλινὸν* (a szolgaság) *δ' οὐκ ἐπίσταται φέρειν.* Ag. 1066. 5. Az állazó: *μέγα τ' ἀφῃρέθην ψάλιον* (az átok) *οἰκετῶν.* Ch. 962. 6. A szájkosár: *καὶ τοῦσδε κημοὺς* (a kö-

telék) *στόματος*. Fr. 124. 7. A vállszíj a jármon: *ἀλλ' ἀμφὶ πλευραῖς μασχαλιστῆρας* (a kötelék) *βάλε*. Pr. 71. 8. A rugás: *κραδία δὲ φόβῳ φρένα λακτίζει* (a kinzás). Pr. 881. 9. Az igázás és a kettős fogat: *ὅπου γὰρ ἰσχὺς συζυγοῦσι* (az egyesülés) *καὶ δίκη, ποία ξυνωρὶς* (egy pár lény) *τῆσδε καρτερωτέρα;* Fr. 311. 10. A kettős fogat: *a) διπλῇ μάστιγι, τὴν Ἄρες φιλεῖ, ... φοινίαν ξυνωρίδα* (a pár). Ag. 642—643. *b) πέδας τε χεροῖν καὶ ποδοῖν ξυνωρίδα* (a kötelék). Ch. 982. 11. Az egyes fogat: *ἑκάστα ... λείπεται μονόζυξ* (elhagyott). Pers. 136—139. 12. Az igázás és a lógós: *μόνος δ' Ὀδυσσεύς, ὅσπερ οὐχ ἑκὼν ἔπλει, ζευχθεὶς* (magára vállalva a fáradtságot) *ἕτοιμος ἦν ἐμοὶ σειραφόρος* (a segitő). Ag. 841—842. 13. Az igázás, a lógós és az árpát evő csikó: *τὸν δὲ μὴ πειθάνορα ζεύξω* (a büntetés) *βαρείαις οὔτι μοι σειραφόρον* (a segitő) *κριθῶντα* (az ellenszegülő) *πῶλον* (az ember). Ag. 1639—1641. 14. A csikó, az igázás és a kocsi: *ἴσθι δ' ἀνδρὸς φίλου πῶλον* (Orestes) *εὖνιν ζυγέντ' ἐν ἅρματι* (a nyomorúság) *πημάτων*.Ch. 795. 15. A kerék agya: *σπουδῇ διώκων πομπίμους χνόας* (a tag) *ποδοῖν*. Sept. 371. 16. Az ujonnan befogott, zabolaharapó, gyeplőnek nem engedelmeskedő csikó: *δακὼν δὲ στόμιον ὡς νεοζυγὴς πῶλος βιάζει καὶ πρὸς ἡνίας μάχει*. Pr. 1009—1010. Hasonlat. 17. Az ugrándozás: l. XVIII. 5. 18. A csikó: *πωλίκων* (szüznek való) *δ' ἑδωλίων ὑπερκόπῳ δορὶ ποτ' ἐξαλαπάξαι*. Sept. 454—455. 19. A kocsis: *ἥκουσα μαστικτῆρα* (megdöhbentő) *καρδίας λόγον*. Suppl. 466. 20. A kocsis és az ösztöke: *ἔτυψεν δίκαν διφρηλάτου μεσολαβεῖ κέντρῳ ὑπὸ φρένας*. Eum. 156—158. Hasonlat. 21. Az ostor: *a) οἰστροπλὴξ δ' ἐγὼ μάστιγι* (az üldözés) *θείᾳ γῆν πρὸ γῆς ἐλαύνομαι*. Pr. 681—682. *b)* l. XXVII, 2. *c) διπλῆς γὰρ τῆσδε μαράγνης* (a szerencsétlenség) *δοῦπος ἵκνεῖται*. Ch. 375—376. 22. Az ostor (és a fagy): *πάρεστι μαστίκτορος* (a feddő) *δαμίου βαρὺ τὸ περίβαρυ κρύος* (a borzadály) *ἔχειν*. Eum. 160—161.

XXII. A baromtenyésztés.

1. A barom legeltetése: *a) ἀβουκόλητον* (nem az én gondom) *τοῦτ' ἐμῷ φρονήματι*. Suppl. 929. *b) ἐβουκολοῦμεν* (valamire gondolni) *φροτίσιν νέον πάθος*. Ag. 669. *c) μὴ πρόκαμνε τόνδε βουκολούμενος* (a tűrés) *πόνον*. Eum. 78. *d) τόνδε ποιμαίνων* (az oltalmazás) *ἐμὸν ἱκέτην*. Eum. 91—92. 2. A legelés: *a) τούτῳ γὰρ Ἄρης βόσκεται* (a gyönyörködés). Sept. 244. *b) πολύβοτος* (sokakat tápláló) *τ' αἰὼν βροτῶν*. Sept. 774. *c) λειμῶνα χιονόβοσκον* (az áztatás)

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 29 von 94

Suppl. 560. *d) ἰυγμοῖσι βόσκεται* (a kesergés) *κέαρ.* Ch. 26. *e) πᾶς πεποίμανται* (a bebarangolás) *τόπος.* Eum. 249. 3. Az együtt legelő marha: *a) κενὸς κενὸν καλεῖ, ξύννομον* (a társ) *θέλων ἔχειν.* Sept. 353—354. *b) γεραιὰ ξύννομ'* (a feleség) *εὐγενὲς γύναι.* Pers. 704. *c) ἔρωτας ἄταισι συννόμους* (valamivel együtt járó) *βροτῶν;* Ch. 598. 4. A csorda: *a) ἐπὶ πᾶσαν χθόνα ποιμανόριον* (a hadsereg) *θεῖον ἐλαύνει.* Pers. 75. *b) αἰδοῦνται δ' ἱκέτας Διὸς, ποίμναν* (a csapat) *τάνδ' ἀμέγαρτον.* Suppl. 641. *c) ποίμνης* (a csapat) *τοιαύτης δ' οἵα τις εὐφιλὴς θεῶν.* Eum. 197. 5. A barom, a juh, a csorda (és a bugyogás): *οὐ προτιμῶν, ὥσπερεὶ βοτοῦ μόρον, μήλων φλεόντων* (gyapjas) *εὐπόκοις νομεύμασιν, ἔθυσεν αὐτοῦ παῖδα.* Ag. 1415—1417. Hasonlat. 6. A bőgés: *a) βροντῆς μύκημ'* (a roppant hang) *ἀτέραμνον.* Pr. 1062. *b)* l. xxvii. 47. 7. A döfölődzés: *a) νικώμενοι κύρισσον* (a vetődés) *ἰσχυρὰν χθόνα.* Pers. 310. *b) αἱ δὲ κεροτυπούμενοι|* (az összezúzás) *βίᾳ.* Ag. 655. 8. A pásztor: *a) ὡς ὁ μάντις φησὶν, οἰωνῶν βοτήρ* (a megfigyelő). Sept. 24. *b) τίς δὲ ποιμάνωρ* (a vezér) *ἔπεστι;* Pers. 241. *c) θαρσοῦσι ναῶν ποιμένες* (a kormányos). Suppl. 767. *d) ποιμένος* (a vihar) *κακοῦ στρόβῳ.* Ag. 657. *e) ὅστις δ' ἀγαθὸς προβατογνώμων, οὐκ ἔστι λαθεῖν ὄμματα φωτὸς, τὰ δοκοῦντ' εὔφρονος ἐκ διανοίας ὑδαρεῖ σαίνειν φιλότητι* (az okos ember nem hagyja magát hazugok által elámittatni). Ag. 795—798. Allegoria *f)* l. xxiv. 4. 9. A bikától meg nem hágott tehén: *ἁγνᾷ δ' ἀταύρωτος* (a szűz) *αὐδᾷ.* Ag. 244. 10. A bika visszatartása a tehéntől és a szarv: *ἄπεχε τᾶς βοὸς τὸν ταῦρον* (tartsd vissza Clytaemnestrát Agamemnontól)· *ἐν πέπλοισι μελαγκέρῳ* (fekete szélű) *λαβοῦσα μηχανήματι τύπτει.* Ag. 1125—1128. Allegoria. 11. A farkas, a borjú a magas sziklákon, a bőgés és a pásztor: *ἴδε με τὰν ἱκέτιν φυγάδα περίδρομον, λυκοδίωκτον ὡς ἁμαλιν ἄμ πέτραις ἠλιβάτοις, ἵν' ἀλκᾷ πίσυνος μέμυκε φράζουσα βοτῆρι μόχθους.* Suppl. 349—352. Hasonlat. 12. A béres: *Μαινάδων ζευκτήριε* (a fekező). Fr. 350. 13. Az igázás: *a) ἀνάγκαις ταῖσδ' ἐνέζευγμαι* (valamibe belejutni) *τάλας.* Pr. 108. *b) ταῖσδ' ἐνέζευξας* (juttatni) . . . *ἐν πημοσύναις.* Pr. 578—579. *c) δεῦρ' ὑπεζύγην* (az irányitás) *πόδα.* Ch. 676. *d) μηδ' ἐπιζευχθῇς* (a mérséklés) *στόμα.* Ch. 1044. 14. Az iga: *a) πόλιν ζυγοῖσι* (a megaláztatás) *δουλίοισι μήποτε σχεθεῖν.* Sept. 75. *b) δούλιον ζυγόν* (a meggyaláztatás). Sept. 471. *c) δούλιον ζυγόν* (a gyalázat). Sept. 793. *d) ζυγὸν* (a meghóditás) *ἐμβαλεῖν δούλιον Ἑλλάδι.* Pers. 50. *e) ποθέουσαι ἰδεῖν ἀρτιζυγίαν* (a nemrég megkötött házasság). Pers.

542. *f)* ζυγὸν (a kényszer) ἀλκᾶς. Pers. 594. *g)* ἀνάγκας ἔδυ λέπαδνον (a kényszer). Ag. 218. *h)* Τροίᾳ περιβαλὼν ζευκτήριον (a rabszolgaság). Ag. 529. *i)* δουλίῳ χρῆται ζυγῷ (a kényszer) Ag. 953. *j)* εἴκουσ' ἀνάγκῃ τῇδε καίνισον ζυγόν (a szolgaság). Ag. 1071. *k)* δούλιον ζυγόν (a kényszer). Ag. 1226. *l)* συζύγους (egyesült) δ' ὁμαυλίας. Ch. 599. 15. Az iga és a nyak: πολύγομφον ὄδισμα ζυγὸν ἀμφιβαλὼν (az áthidalás) αὐχένι (a tengerszoros) πόντου. Pers. 71. 16. A barom igába szorított nyaka: οὐκέτ' ἐξ ἐλευθέρου δέρης (a szabadság) ἀποιμώζουσι φιλτάτων μόρον. Ag. 328—329. 17. Egy pár igás marha: ὀχυρὸν ζεῦγος (két fejedelem) Ἀτρείδαιν. Ag. 44. 18. Az ösztökélés és az ösztöke: *a)* χρίουσα (a kinzás) κέντροις (a fájdalom) φοιταλέοις. Pr. 597. *b)* οἴστρου δ' ἄρδις (a fájdalom) χρίει (a kinzás) μ' ἄπυρος. Pr. 880. 19. Az ösztöke: *a)* κέντρῳ (a kinzás) ψήξειν ψυχάν. Pr. 692. *b)* διάνοιαν μαινόλιν κέντρον (az inger) ἔχων ἄφυκτον. Suppl. 107—108. *c)* ὀδύναις τε κεντροδαλήτισι (roppantul kinzó). Suppl. 563—564. *d)* ἀντίκεντρα (a sértés) γίγνεται. Eum. 136. *e)* ποῦ γὰρ τοσοῦτο κέντρον (az ok) ὡς μητροκτονεῖν; Eum. 427. *f)* ἄλγη προφωνῶν ἀντίκεντρα (heves) καρδίᾳ. Eum. 466. *g)* κέντημα (a kinzás) γλώσσης. Fr. 165. 20. A bégetés (és a hullám zúgása): βλαχαὶ (a siránkozás) δ' αἱματόεσσαι τῶν ἐπιμαστιδίων ἄρτι βρεφῶν βρέμονται (a hangzás). Sept. 348—350. 21. A pásztor és a kecskék őrzése: χωρεῖτ' ἄνευ βοτῆρος (a vezető) αἰπολούμενοι (a vezető). Eum. 196. 22. A hizlalás: *a)* l. XXVI. 3. *b)* Ζηνὸς κότον . . . μήποτ' εἰσόπιν χρόνου πόλιν παχῦναι (a fölingerlés). Suppl. 616—618. *c)* τὸν τριπάχυντον (igen hatalmas) δαίμονα. Ag. 1476. *d)* πρᾶσσε, πιαίνου (pazarul élni). Ag. 1669. 23. A hizlalás (és a szárny): ἀλλ' ἤ σ' ἐπίανέν (az ámítás) τις ἄπτερος (üres, haszontalan) φάτις; Ag. 276. 24. A takarmány: *a)* ἀμηχάνου βόσκημα (az ok) πημονῆς πέλειν. Suppl. 620. *b)* ἀπὸ δὲ σοῦ φεροίμαν βοσκὰν (a táplálék) πώματος δυσπότου. Eum. 265—266. *c)* ἀναίματον βόσκημα (a martalék). Eum. 302.

XXIII. A méhtenyésztés.

A méhraj: *a)* πᾶς γὰρ ἱππηλάτας καὶ πεδοστιβὴς λεὼς σμῆνος ὡς ἐκλέλοιπεν μελισσᾶν σὺν ὀρχάμῳ στρατοῦ. Pers. 126—127. Hasonlat. *b)* ἀρσενοπληθὴ δ' ἑσμὸν (a csoport) ὑβριστήν. Suppl. 30—31. *c)* l. XXVIII. *b*, 19. *d)* νόσων δ' ἑσμὸς (a sokaság) ἀπ' ἀστῶν ἴζοι κρατὸς ἀτερπής. Suppl. 684—685.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400

XXIV. A kertészet és a földmivelés.

1. A kertész: *πατὴρ φυτουργός* (a nemző). Suppl. 592. 2. Az ültetés: *φιτύει* (a nemzés) *γόνον*. Suppl. 312. 3. A kapa: *Διὸς μακέλλῃ* (a villám). Ag. 526. 4. A növény (és a pásztor): *στέργω γὰρ, ἀνδρὸς φιτυποίμενος* (a kertész) *δίκην, τὸ τῶν δικαίων τῶνδ' ἀπένθητον γένος*. Eum. 911—912. Hasonlat. 5. A gyökér: *σπαρτῶν δ' ἀπ' ἀνδρῶν, ὧν Ἄρης ἐφείσατο, ῥίζωμ'* (az utód) *ἀνεῖται*. Sept. 412—413. 6. A gyökér, a lomb, az árnyék (és a Sirius csillag): *ῥίζης γὰρ οὔσης φυλλὰς ἵκετ' ἐς δόμους, σκιὰν ὑπερτείνασα σειρίου κυνός* (ha férfiu van a háznál, akkor az védve van a bajok ellen). Ag. 966—967. Allegoria. 7. A fa töve: *γένος ὠλέσατε πρέμνοθεν* (végképen) *οὕτως*. Sept. 1056. 8. A fa töve és annak gyökerestől való kiirtása: *μή μοι πόλιν γε πρέμνοθεν* (végképen) *πανώλεθρον ἐκθαμνίσητε* (a megsemmisítés). Sept. 71—72. 9. A törzsök: *a) Δίκας δ' ἐρείδεται πυθμήν* (a hatalom). Ch. 626. *b) γενεάδος πυθμήν*. Fr. 30. 10. A mag és a törzsök: *σμικροῦ γένοιτ' ἂν σπέρματος μέγας πυθμήν* (kis dologból is nagy szerencse származhatik). Ch. 204. Allegoria. 11. A kiszáradó törzsök: *οὔτ' ἀρχικός σοι πᾶς ὁδ' αὐανθεὶς πυθμήν* (a kihaló nemzetség) *βωμοῖς ἀρήξει*. Ch. 260—261. 12. A törzsök és a virágzás: *πυθμὴν* (Aegyptus) *δι' ἁμὸν γάμον τεθαλώς* (a vágyódás). Suppl. 104—105. 13. A virágzás: *a)* l. XXVIII. *f*, 2. *b) αἷμα βροτοῖσι θάλλει* (a táplálás). Suppl. 857. *c) ἀνθοῦν* (telve van) *πέλαγος*. Ag. 659. *d)* l. XXVIII. *b*) 16. *e) ἀμφιθαλὴς* (kettőt boldogító) *Ζεύς*. Ch. 394. *f) πάθος ἀνθεῖ* (meg nem szünik). Ch. 1009. *g) νεοθήλου* (fiatal) *βοτοῦ*. Eum. 450. 14. A virágzás, a gyümölcsözés, a kalász, a vetés (die Saat) és az aratás: *ὕβρις γὰρ ἐξανθοῦσ'* (a keletkezés) *ἐκάρπωσε* (az okozás) *στάχυν* (a vész) *ἄτης, ὅθεν πάγκλαυτον ἐξαμᾷ* (a bekövetkezés) *θέρος* (a szomoruság). Pers. 821—822. 15. A virág: *a) τὸ σὸν γὰρ ἄνθος* (a dísz), *παντέχνου πυρὸς σέλας*. Pr. 7. *b) χροιᾶς ἀμείψεις ἄνθος* (a szépség). Pr. 23. *c) ἄρειον ἄνθος* (a hős). Pr. 410. *d) ἄνθος* (az ifjuság) *Περσίδος αἴας*. Pers. 59. *e) τὸ Περσῶν ὃ' ἄνθος* (az ifjuság). Pers. 252. *f) χώρας ἄνθος* (az ifjuság). Pers. 925. *g) μηδ' ... Ἄρης κέρσειεν ἄωτον* (az ifjuság). Suppl. 665. *h) ἄνθος* (az ifjuság) *Ἀργείων*. Ag. 197. *i)* l. XXVIII. *b*, 46. *j) ἐξαίρετον ἄνθος* (a legszebb ajándék). Ag. 955. 16. A virág és a vírág leszakasztása: *ἥβας δ' ἄνθος* (a szépség) *ἄδρεπτον* (sértetlen). Suppl. 663. 17. A virág leszakasztása: *a) κλαυτὸν δ' ἀρτιδρόποις* (az imént meggyalázott)

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 32 von 94

ὠμοδρόπων (szüzet élvező) *νομίμων προπάροιθεν διαμεῖψαι.* Sept. 333—334. *b) ἀλλ' αὐτάδελφον αἷμα δρέψασθαι* (a kiontás) *θέλεις;* Sept. 718. *c) γοεδνὰ δ' ἀνθεμίζομαι* (a tűrés) *δεῖμα.* Suppl. 72—73. *d) τούτων τὰ λῷστα καὶ τὰ θυμηδέστατα πάρεστι, λωτίσασθε* (a választás). Suppl. 962—963. *e) ματαίαν γλῶσσαν ὧδ' ἀπανθίσαι* (a gögösködés). Ag. 1662. 18. A virágokkal való földiszítés: *a) ἰὼ πολλοῖς ἐπανθίσαντες* (sujtani) *πόνοισι γενεάν.* Sept. 951—952. *b) ἡ πολύμναστον ἐπηνθίσω* (a fertőztetés) *αἷμ' ἄνιπτον.* Ag. 1459. *c) ὑμᾶς δὲ κωκυτοῖς ἐπανθίζειν* (a siránkozás) *νόμος.* Ch. 150. 19. A gyümölcs: *a) καρπὸς* (a következmény) *ἧς ἀσύμφορος.* Sept. 600. *b) εἰ καρπὸς* (a beteljesedés) *ἔσται θεσφάτοισι Λοξίου.* Sept. 618. *c) πικρόκαρπον* (az eredmény) *ἀνδροκτασίαν τελεῖν.* Sept. 693. *d) τέρειν' ὀπώρα* (az ifju kor) *δ' εὐφύλακτος οὐδαμῶς.* Suppl. 998. *e) ἐμῆς δ' ὀπώρας* (az ifju kor) *οὕνεκ' εὖ θάρσει.* Suppl. 1015. 20. A gyümölcs (és a csöpögés): *καρπώματα* (az ifju kor) *στάζοντα* (az élvezés) *κηρύσσει Κύπρις.* Suppl. 1001—1002. 21. A gyümölcs leszedése: *a) μεγίστης ὄνομα γῆς καρπουμένη* (az elnyerés). Suppl. 316. *b) αὐτὸς φρενῶν καρποῖτο* (a lakolás) *τὴν ἁμαρτίαν.* Ag. 502. *c) οὐκ ἐσθ' ὅπως λέξαιμι τὰ ψευδῆ καλὰ ἐς τὸν πολὺν φίλοισι καρποῦσθαι* (az öröm) *χρόνον.* Ag. 620—621. *d) χρησμὸς . . . ἀκαρπώτους* (hasztalan) *κτίσαι.* Eum. 714. 22. A hajtás: *a) μητροκτόνον φίτυμα* (a gyermek) Ag. 1281. *b) ἐμὸν ἐκ τοῦδ' ἔρνος* (a gyermek) *ἀερθέν.* Ag. 1525. *c) ἡ δ' ἅπερ ξένῳ ξένη ἔσωσεν ἔρνος* (a csecsemő). Eum. 660—661. *d) οἷον ἔρνος* (a csecsemő) *οὔτις ἂν τέκοι θεός.* Eum. 666. 23. A szántóföld és az aratás: *μάχλον Ἄρη, τὸν ἀρότοις* (a harcztér) *θερίζοντα* (az ölés) *βροτοὺς ἐν ἄλλοις.* Suppl. 635—636. 24. A szántás: *πολὺς δὲ πόντος οὔνεκ' ἠρόθη* (a behajózás) *δορί.* Suppl. 1007. 25. A barázda: *ὄνυχος ἄλοκι* (a seb) *νεοτόμῳ.* Ch. 25. 26. A barázda, a termés betakaritása és a sarjazás: *βαθεῖαν ἄλοκα* (az ész) *διὰ φρενὸς καρπούμενος* (a fölhasználás), *ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει* (a megszülemlés) *βουλεύματα.* Sept. 593—594. 27. A vetés (das Säen): *a) θηλύσπορος* (a nemzetség). Pr. 855. *b) ὁμόσπορον* (a testvér). Sept. 576. *c) ὁμοσπόροιν* (a testvér). Sept. 820. *d) χερσὶν ὁμοσπόροισιν* (a rokonság). Sept. 933. *e) ὁμόσποροι* (a rokonság). Sept. 934. *f) τριτοσπόρῳ* (a harmadik iz) *γονῇ.* Pers. 818. *g. ὁμοσπόροις* (a rokon). Ag. 1510. *h) ὁμοσπόρου* (a testvér). Ch. 242. *i) τροφὸς δὲ κύματος νεοσπόρου* (nemzett). Eum. 659. *j) τοὺς ἐπισπόρους* (az utódok). Eum. 673. *k) οἱ θεῶν ἀγχίσποροι* (a rokon). Fr. 155.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 33 von 94

28. A vetés (die Saat): *σπορᾶς* (a nemzetség) *γε μὴν ἐκ τῆσδε φύσεται θρασύς*. Pr. 871. 29. A vetés, a szántóföld és a gyökér: *ὅστε ματρὸς ἀγνὰν σπείρας* (a közösülés) *ἄρουραν* (a nő), *ἵν' ἐτράφη, ῥίζαν* (a nemzetség) *αἱματόεσσαν, ἔτλα*. Sept. 752—756. 30. A vetés, a hüvely, a sarj (és a születés): *χαίρουσαν οὐδὲν ἧσσον ἢ διοσδότῳ γάνει σπορητὸς κάλυκος ἐν λοχεύμασιν* (a sarjazás). Ag. 1391—1392. Hasonlat. 31. A vetés (die Saat) és az aratás: *ἀλλὰ καὶ τάδ' ἐξαμῆσαι* (kiállani) *πολλὰ δύστηνον θέρος*. (a kin). Ag. 1655. 32. A mag: *a) Ἰνάχειον σπέρμα* (a gyermek). Pr. 705. *b) Κρέοντος σπέρμα* (a gyermek). Sept. 474. *c) σπέρμα* (a szülött) *σεμνᾶς μέγα ματρός*. Suppl. 141. Ugyanez Suppl. 151. *e) σπέρματ'* (a gyermek) *εὐτέκνου βοός*. Suppl. 275. *f) σπέρμα* (az eredet) *τ' Ἀργεῖον τὸ σόν*. Suppl. 290. *g) σπέρμα* (a gyermek) . . . *χθονός*. Ag. 528. *h) ἐλπὶς σπέρματος* (a rokon) *σωτηρίου*. Ch. 236. *i) σπέρμα* (a nemzetség) *Πελοπιδῶν*. Ch. 503. *j) σφαγαί τε σπέρματος* (a csecsemő). Eum. 187. *k) βροτείων σπερμάτων* (a csecsemő). Eum. 909. *l) βρότειον σπέρμ'* (az ember). Fr. 295. *m) τοῦ πηλοπλάστου σπέρματος* (az eredet) *θνητὴ γυνή*. Fr. 373. 33. A sarjazás: *a) ἀγαθοῖσι βρύοις* (légy megáldva). Suppl. 966. *b) θάρσει βρύων* (a dölyfösködés). Ag. 169. *c)* l. I, 24. *d) νόσου βρύειν* (az elteltség). Ch. 70. *e) στόμα . . . μαντικῆ βρύον* (a kitünés) *τέχνῃ*. Fr. 281. 34. A sarj: *a) βλαστημὸν* (az erő) *ἀλδαίνοντα*. Sept. 12. *b)* l. XXVII, 8. *c) τῆσδε βλαστημόν* (a szülött). Suppl. 317. 35. Az aratás: *a) αὐτόχθονον πατρῷον ἔθρισεν* (a tönkre tevés) *δόμον*. Ag. 536. *b) οἳ δ' οὔποτ' ἐλπίσαντες ἤμησαν* (a vagyonszerzés) *καλῶς*. Ag. 1044.

XXV. A szőlőmívelés.

1. A boröntés: *τὸ γὰρ ἐμὸν θροεῖς πάθος ἐπεγχέας* (más valami dolognak is oka lenni). Ag. 1137. 2. A borkeverés: *νεοκρᾶτα* (az imént megérkezett) *φίλον κομίσειεν*. Ch. 344. 3. A tiszta bor: *a) ἄκρατος* (nagymérgü) *ὀργὴν Ἄργος*. Pr. 678. *b)* l. XXVIII. *f*, 25. 4. A részegség: l. XXXII. 28.

XXVI. A kereskedelem.

1. Az eladás: *πεπραμένοι* (az elűzés) *γὰρ νῦν γέ πως ἁλώμεθα*. Ch. 132. 2. A kicsinyben való eladás: *a) ἐλθὼν δ' ἔοικεν οὐ καπηλεύσειν* (az odahagyás) *μάχην*. Sept. 545. *b) κάπηλα* (cselszövényes) *προσφέρων τεχνήματα*. Fr. 338. 3. Az áruczikk ledobása a hajó

hátsó részéről (és a hizlalás): *πρόπρυμνα δ' ἐκβολὰν φέρει* (odavész) *ἀνδρῶν ἀλφηστᾶν ὄλβος ἅγαν παχυνθείς* (a szaporodás). Sept. 769—770. 4. A vevés: *τίς δ' ἂν φίλους ὠνοῖτο* (a tevés) *τοὺς κεκτημένους* (a rokon); Suppl. 336. 5. A kereskedő társa: *a) σύ τ' αὐτὸς χοὶ ξυνέμποροι* (a társ). Suppl. 939. *b) ἐκείνου καὶ συνεμπόρου* (a társ) *τινός*. Ch. 208. *c) τούσδε καὶ ξυνεμπόρους* (a társ). Ch. 713. *d) λύπη δ' ἄμισθός ἐστί σοι ξυνέμπορος* (a kisérő). Ch. 733.

XXVII. A hajózás.

1. A hajó: *ἦλθον διώκουσ', οὐδὲν ὑστέρα νεώς*. Eum. 251. 2. A hajó, (az istenfélő férfiú), a (gonosz) hajós, (a melegség, az idegent megvető, istenről megfeledkező polgárok, az ostor és a vadászháló): *ὡς γὰρ ξυνεσβὰς πλοῖον εὐσεβὴς ἀνὴρ ναύταισι θερμοῖς* (durva) *καὶ πανουργίας πλέῳς ὄλωλεν ἀνδρῶν σὺν θεοπτύστῳ γένει, ἢ ξὺν πολίταις ἀνδράσιν δίκαιος ὢν ἐχθροξένοις τε καὶ θεῶν ἀμνήμοσι πληγεὶς θεοῦ μάστιγι* (a büntetés) *παγκοίνῳ 'δάμη, ταὐτοῦ κυρήσας ἐκδίκοις ἀγρεύματος* (a büntetés) *οὕτως ὁ μάντις, υἱὸν Οἰκλέους λέγω, σώφρων δίκαιος ἀγαθὸς εὐσεβὴς ἀνήρ, μέγας προφήτης, ἀνοσίοισι συμμιγεὶς θρασυστόμοισιν ἀνδράσιν βίᾳ φρενῶν Διὸς θέλοντος ξυγκαθελκυσθήσεται*. Sept. 601—614. Hasonlat. 3. A jól összeszögezett csónak és a henger: *καὶ γεγόμφωται σκάφος στρέβλαισι ναυτικαῖσιν ὡς προσηγμένον*. Suppl. 440—441. Allegorie. 4. A vitorla, a vitorlarud és az örvény: *ξὺν χρόνῳ καθήσειν λαῖφος* (az engedés), *ὅταν λάβῃ πόνος θραυομένας κεραίας* (a szerencse). *καλεῖ δ' ἀκούοντας οὐδὲν ἐν μέσᾳ δυσπαλεῖ τε δίνᾳ* (a szerencsétlenség). Eum. 556—559. 5. A hajó előrésze: *στόματός τε καλλιπρῴρου* (szép) *φυλακὰν κατασχεῖν φθόγγον ἀραῖον οἴκοις*. Ag. 236—237. 6. A hajó előrésze és a szél: *πάροιθεν δὲ πρῷρας* (a lélek) *δριμὺς ἅηται* (az izgatottság) *καρδίας θυμός*. Ch. 390—392. 7. A hajó előrésze és a hullám zúgása: *δάϊος στρατὸς, ὀξυπρῴροισι* (az él) *βρέμων* (a dühöngés) *ἐν αἰχμαῖς*. Pr. 424. 8. A hajó előrésze (és a sarj): *βλάστημα* (a szülött) *καλλίπρῳρον* (szép arczu). Sept. 533. 9. A hajó hátsó része: *a) αἰδοῦ σὺ πρύμναν* (az oltár) *πόλεος*. Suppl. 344. *b) τοιῶνδε τυγχάνοντες εὐπρυμνῆ* (szép) *φρενὸς χάριν σέβεσθαι*. Suppl. 989—990. 10. A hajó hátsó része, a kormányrud és a kormányzás: *χρὴ λέγειν τὰ καίρια ὅστις φυλάσσει πρᾶγος ἐν πρύμνῃ* (élén) *πόλεως οἴακα* (a kormánybot) *νωμῶν* (a tartás). Sept. 2—3. 11. A hajó födélzete:

a) πληροῦτε θωρακεῖα, κἀπὶ σέλμασι (a tető) *πύργων στάθητε.* Sept. 32—33. *b) δαιμόνων δέ που χάρις βιαίως σέλμα* (a királyi szék) *σεμνὸν ἡμένων.* Ag. 182—183. 12. Az alteher: *λαβοῦσα δ' ἔρμα* (az anyaméh gyümölcse) *Δῖον ἀψευδεῖ λόγῳ.* Suppl. 580. 13. A teher a hajón: *a) ἄτην γε μείζω καὶ μέγ' ἐμπλήσας γόμου* (a baj). Suppl. 444. *b) ἐποίκτιστον γέμος* (az átok). Ag. 1221. 14. Az evező, az evezőpad és a hajó: *σὺ ταῦτα φωνεῖς νερτέρᾳ προσήμενος κώπῃ* (a hely), *κρατούντων τῶν ἐπὶ ζυγῷ* (a trón) *δορός* (az állam); Ag. 1617—1618. 15. Az evező és az evezés: l. XXVIII, *b*, 23. 16. Az evezés: *a) ἔρεσσ' ἔρεσσ'* (a mell verdesése) *καὶ στέναζ' ἐμὴν χάριν.* Pers. 1046. *b) Ἰὼ οἴστρῳ ἐρεσσομένα* (az üldözés). Suppl. 540—541. 17. Az evezős: *a) ἀντηρέτας* (az ellenfél) *ἐχθροῖσι . . . τάξω.* Sept. 283—284. *b) εἰκὸς δὲ πράξειν ἄνδρας ὧδ' ἀντηρέτας* (az ellenfél). Sept. 518. *c) ἀντηρέτας* (az ellenfél) *πέμπειν ἐπαινῶ.* Sept. 595—596. *d) δορός γε τῷδ' ἀντηρέτας* (az ellenfél). Sept. 993. 18. A kormánylapát: *a) ἱππικῶν τ' ἄπυον πηδαλίων* (a lószerszám) *δία στόμια.* Sept. 206—207. *b) οὐδ' εὖ πραπίδων οἴακα* (a belátás) *νέμων.* Ag. 802. 19. A hajó kormányzása: *a) σὺ δ' αὐτὸς γνῶθι ναυκληρεῖν* (a kormányzás) *πόλιν.* Sept. 652. *b) ἐπεὶ στρατὸν εὖ ποδούχει* (a vezérlés). Pers. 656. *c) φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν ᾠακοστρόφουν* (a vezetés). Pers. 767. 20. A kormányos: *a) νέοι γὰρ οἰακονόμοι* (a fejedelem) *κρατοῦσ' Ὀλύμπου.* Pr. 148. *b) τίς οὖν ἀνάγκης ἐστὶν οἰακοστρόφος* (az isten); Pr. 515. *c) χώρας τῆσδε πρυμνήτης* (az uralkodó) *ἄναξ.* Eum. 16. *d) πρυμνήτην* (a király) *χθονὸς ἐλθόντ'.* Eum. 765—766. 21. A kormányos és a czél: *σὺ δ' ὥστε ναὸς κεδνὸς οἰακοστρόφος φάρξαι πόλισμα, πρὶν καταιγίσαι πνοὰς Ἄρεως.* Sept. 62—64. Hasonlat. 22. A hajó fenekén összegyült víz kimerítése: *a) τί σοι οἷοί τε θνητοὶ τῶνδ' ἀπαντλῆσαι* (a kiszabadítás) *πόνων;* Pr. 83—84. *b) ἐγὼ δὲ τὴν παροῦσαν ἀντλήσω* (a tűrés) *τύχην.* Pr. 375. *c) τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τλημόνως ἤντλουν* (a tűrés) *κακά.* Ch. 748. 23. A tenger, a hullám, a *τρικυμία*, a hajó hátsó része és a viz locsogása: *κακῶν δ' ὥσπερ θάλασσα κῦμ' ἄγει τὸ μὲν πίτνον, ἄλλο δ' ἀείρει τρίχαλον, ὃ καὶ περὶ πρύμναν* (a lét) *πόλεως καχλάζει.* Sept. 758—761. Hasonlat. 24. A nagy tenger: *κακῶν δὴ πέλαγος* (az átok) *ἔρρωγεν μέγα.* Pers. 433. 25. A csöndes tenger: l. XXVIII. *b*, 46. Hasonlat. 26. A feneketlen, nehezen behajózható tenger és a kikötő: *ἄτης δ' ἄβυσσον* (roppant nagy) *πέλαγος* (a szerencsétlenség) *οὐ μάλ' εὔπορον* (türhető) *τόδ' ἐσβέβηκα, κοὐδαμοῦ λιμήν* (a vég) *κακῶν.* Suppl. 470—

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 36 von 94

471. 27. A tenger feneketlen mélysége: *a) πλοῦτος ἄβυσσος* (végtelen) *ἔσται*. Sept. 950. *b) τί δὲ μέλλω φρένα Δίαν καθορᾶν, ὄψιν ἄβυσσον* (kikutathatlan); Suppl. 1058—1059. 28. A búvár, a tenger mélysége (és a részegség): *δεῖ τοι βαθείας φροντίδος σωτηρίου, δίκην κολυμβητῆρος, ἐς βυθὸν μολεῖν δεδορκὸς ὄμμα, μηδ' ἄγαν ᾠνωμένον* (elfogult). Suppl. 407—409. Hasonlat. 29. A tengerpart: *ὦ πότνια χθὼν καὶ πότνι' ἀκτὴ* (az emelkedés) *χώματος*. Ch. 722—723. 30. A szirt: *ἕρματι* (a szigoruság) *προσβαλὼν δίκας ὤλετ'*. Eum. 565. 31. A tengerszoroson való áthajózás: *ἐφετμὰς τάσδε πόρθμευσον* (a hirülvivés) *πάλιν*. Ch. 685. 32. A kedvező szél: *a) ἴτω κατ' οὖρον* (a rohamosság). Sept. 690. *b) ἀεὶ δαίμον' οὐρίειν* (a kedvezés) *τύχης*. Pers. 602. *c) τὸ πᾶν μῆχαρ οὔριος* (kegyes) *Ζεύς*. Suppl. 594. *d) τύχοιμ' ἂν καθ' ἓν οὐρίσας* (a terv végrehajtása). Ch. 317. *e) πράξειν οὐρίαν* (kedvező) *θέλων*. Ch. 814. *f) θῆλυν οὐριοστάταν* (szerencsés) . . . *νόμον*. Ch. 811—823. *g) πατρὸς γὰρ αἶσα τόνδ' ἐπουρίζει* (az okozás) *μόρον*. Ch. 927. *h) σὺ δ' αἱματηρὸν πνεῦμ' ἐπουρίσασα* (az utána való lehelés) *τῷ ἔπου*. Eum. 137—138. 33. A kedvező szél, az evezés, a viz locsogása a lapát csapása alatt (és a szent hajó): *ἀλλὰ γόων, ὦ φίλαι, κατ' οὖρον* (a hevesség) *ἐρέσσετ'* (a hangoztatás) *ἀμφὶ κρατὶ πόμπιμον χεροῖν πίτυλον* (a siránkozás), *ὃς αἰὲν δι' Ἀχέροντ' ἀμείβεται τὰν ναύστολον μελάγκροκον θεωρίδα* (a csónak). Sept. 842—857. 34. A viz locsogása a lapát csapása alatt: *πάντες ἑνὶ πιτύλῳ* (a harczi zaj), *ἐὴ, ἐὴ, τλάμονες ἀσπαίρουσι χέρσῳ*. Pers. 975—975. 35. A csöndes idő, a hullám és a víz a hajóban: *πόλις δ' ἐν εὐδίᾳ* (a biztonság) *τε καὶ κλυδωνίου* (a veszedelem) *πολλαῖσι πληγαῖς ἄντλον* (az ellenség) *οὐκ ἐδέξατο*. Sept. 795—796. 36. Az áramlat: *ὅταν δ' ὁ δαίμων εὐροῇ* (a kedvezés). Pers. 601. 37. Az áramlat, (a kerités), a hullám és a tenger: *δόκιμος δ' οὔτις ὑποστὰς μεγάλῳ ῥεύματι* (a tömeg) *φωτῶν ἐχυροῖς ἕρκεσιν* (a védeszköz) *εἴργειν ἄμαχον κῦμα* (a tömeg) *θάλασσας* (a hadsereg). Pers. 86—90. 38. A hullám: *a) θολεροὶ δὲ λόγα. παίουσ' εἰκῇ στυγνῆς πρὸς κύμασιν* (a veszedelem) *ἄτης*. Pr. 885—886. *b) ὀχλεῖς μάτην με κῦμ' ὅπως παρηγορῶν*. Pr. 1001. Hasonlat: *c) βοᾷ γὰρ κῦμα* (a tömeg) *χερσαῖον στρατοῦ*. Sept. 64. *d) εἰς οὐρανὸν πέμπει γεγωνὰ Ζηνὶ κυμαίνοντ'* (heves) *ἔπη*. Sept. 442—443. *e) ὅταν κλύδων* (a csapás) *κακῶν ἐπέλθῃ*. Pers. 599—600. *f) ποῖ τόδε κῦμ'* (a végzet) *ἀπάξει*. Suppl. 126. *g) κέαρ, μελαινόχρῳ δὲ πάλλεται κλυδωνίῳ* (az ijedtség). Suppl. 784—785. *h) κἀμὸ προσέ-*

στη καρδίας κλυδώνιον (a kiömlés) *χολῆς*. Ch. 183—184. *i)* l. I. 28. 39. A csapódó hullám: *a) μηδ' ἀλλοδαπῶν κύματι* (a támadás) *φωτῶν κατακλυσθῆν* (az elenyészés). Sept. 1076—1077. *b)* l. I. 43. Hasonlat. 40. A hullám zúgása: *a)* l. XXII, 20. *b) Τυδεὺς μὲν ἤδη πρὸς πύλαισι Προιτίσιν βρέμει* (a dühöngés). Sept. 377—378. *c)* XXVIII. *f*, 23. *d) μήποτ' ἐν πόλει στάσιν τᾷδ' ἐπεύχομαι βρέμειν* (a dühöngés). Eum. 977—978. 41. A hullám zúgása és az ellenállhatlan viz: *βρέμει δ' ἀμαχέτου δίκαν ὕδατος ὀροτύπου*. Sept. 84—85. Hasonlat. 42. A szelek által fölvert hullám zajgása: *κῦμα* (a tömeg) *περὶ πτόλιν δοχμολοφᾶν ἀνδρῶν καχλάζει* (a lármázás) *πνοαῖς* (a harczias szellem) *Ἄρεος ὀρόμενον* (az ingerlés). Sept. 112—115. 43. A háborgó tenger: *a)* l. XVII, 13. *b) δυσχείμερον* (nagy) *γε πέλαγος* (a kin) *ἀτηρᾶς δύης*. Pr. 746. 44. A vihar és a tenger áramlata: *ἐξ ὀμμάτων δε δίψιοι πίπτουσι μοι σταγόνες ἄφαρκτον δυσχίμου* (szomorú) *πλημμυρίδος* (a jajgatás). Ch. 185—186. 45. A vihar és a *τρικυμία* (a harmadik hullám, mint pl. a rómaiaknál a fluctus decumanus): *οἰός σε χειμὼν* (a szenvedés) *καὶ κακῶν τρικυμία* (a kin) *ἔπεισ' ἄφυκτος*. Pr. 1015—1016. 46. A vihar, a hajós és a bolyongás a tengeren: *ἐν χειμῶσι ναυτίλων δίκην στροβούμεθ'*. Ch. 202—203. Hasonlat. 47. A hajó ingása, a tenger feneke (és a bőgés): *χθὼν σεσάλευται* (a megrendülés) *βρυχία* (tompa) *δ' ἠχὼ παραμυκᾶται* (a borzasztó hang). Pr. 1081—1082. 48. A hajó hátsó részéről annak előrészére sietö hajós és a szélkorbácsolta hullámtól verdesett hajó: *ὁ ναύτης ἆρα μὴ 'ς πρῷραν φυγὼν πρύμνηθεν ηὗρε μηχανὴν σωτηρίας, νεὼς καμούσης ποντίῳ πρὸς κύματι* (megmenti-e a fejedelem a várost ostrom idején, ha a helyett hogy erélyes eszközökhöz nyulna, az isteneket hivja segitségül); Sept. 208—210. Allegoria. 49. A hajó szerencsés utja, a szirthez való csapódás, a teher a hajón, annak kidobása, (a parityval való dobás) és a hajó elmerülése: *πότμος εὐθυπορῶν* (szerencsés) *ἀνδρὸς ἔπαισεν* (a változás) *ἄφαντον ἕρμα* (a szerencsétlenség) *καὶ τὸ μὲν πρὸ χρημάτων κτησίων ὄκνος βαλὼν σφενδόνας ἀπ' εὐμέτρου* (a föláldozás), *οὐκ ἔδυ* (a szerencsétlenségbe való jutás) *πρόπας δόμος πημονᾶς γέμων ἄγαν*. Ag. 1005—1012. 50. A hajó tengerbe való fordulása: *οὐδ' ἐπόντισε σκάφος* (nem megy tönkre a ház). Ag. 1013. Allegoria. 51. A hajótörés: *περὶ δ' ἐμῷ κάρᾳ πληγεῖσ' ἐναυάγησεν* (darabokra tört). Fr. 179. 52. A kikötés: *a) πᾶ ποτε τῶνδε πόνων χρή σε τέρμα κέλσαντ'* (végtére) *ἐσιδεῖν* Pr. 183—184. *b) ἐς τάσδε σαυτὸν πημονὰς καθώρμισας* (valamibe bele-

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400

jutni). Pr. 965. *c)* *δεῦρο δ' ἐξοκέλλεται* (a végződés). Suppl. 438. *d)* *ἐν σπαργάνοισι παιδὸς ὁρμίσαι* (a begöngyölités) *δίκην*. Ch. 529. 53. A vasmacska: *ὥρα δ' ἐμπόρους καθιέναι ἄγκυραν* (a nyugodalom) *ἐν δόμοισι*. Ch. 661—662. 54. A kikötő: *πολὺς πλούτου λιμήν* (a tárház). Pers. 250.

XXVIII. A természet.

a) Általános természeti sajátságok.

1. A kör: *κύτος προσηδάφισται κοιλογάστορος κύκλου* (a paizs). Sept. 495—496. 2. Az árnyék: *εὐτυχοῦντα μὲν σκιά* (a baleset) *τις ἂν τρέψειεν*. Ag. 1328—1329. 3. A mező: *πόντου πεδίον* (a tenger tükre). Fr. 150. 4. A mélység: *a)* *ἀνῴμωξεν κακῶν ὁρῶν βάθος* (a nagyság). Pers. 465. *b)* *κακῶ ν ἰδεῖν βάθος* (a nagyság). Pers. 712.

b) Az állatok.

1. A kutya: *a)* *κοιμώμενος στέγαις Ἀτρειδῶν ἄγκαθεν, κυνὸς δίκην, ἄστρων κάτοιδα νυκτέρων ὑμήγυριν*. Ag. 2—4. Hasonlat. *b)* *γυναῖκα πιστὴν δ' ἐν δόμοις εὕροι μολὼν οἵανπερ οὖν ἔλειπε, δωμάτων κύνα* (az őrző). Ag. 606—607. *c)* *γλῶσσα μισητῆς κυνός* (a szemtelen nő). Ag. 1228. *d)* *φύλαξαι μητρὸς ἐγκότους κύνας* (az Erinys). Ch. 924. *e)* *μητρὸς ἔγκοτοι κύνες* (az Erinys). Ch. 1054. 2. A mérges kutya: *μυχοῦ δ' ἄφερκτος πολυσίνου κυνὸς δίκαν*. Ch. 446. Hasonlat. 3. Az ugatás: *a)* *νέον δ' ἄνδρα βαύζει* (a nagy kívánság). Pers. 13. *b)* *λύμας εἶς σὺ πρὸ γᾶς ὑλάσκων* (a kiabálás) Suppl. 877. *c)* *τάδε σῖγά τις βαύζει* (a duzzogás). Ag. 447—448. *d)* *σὺ δ' ἐξορίνας νηπίοις ὑλάγμασιν* (a kiabálás) *ἄξει*. Ag. 1631—1632. *e)* *μὴ προτιμήσῃς ματαίων τῶνδ' ὑλαγμάτων*. Ag. 1672. 4. A harapás: *a)* *λόφοι δὲ κώδων τ' οὐ δάκνουσ'* (a sebzés) *ἄνευ δορός*. Sept. 399. *b)* *ὠμοδακὴς* (heves) *σ' ἄγαν ἵμερος ἐξοτρύνει*. Sept. 692—693. *c)* *ἥδε συμφορὰ δάκνει* (a szomoritás). Pers. 846. *d)* *δῆγμα* (a szomoritás) *δὲ λύπης*. Ag. 791. *e)* *πέπληγμαι δ' ὑπὸ δήγματι* (a fájdalom) *φοινίῳ δυσαλγεῖ τύχᾳ*. Ag. 1164—1166. 5. A kakas: *a)* *μήτ' ἐξελοῦσ' ὡς καρδίαν ἀλεκτόρων ἐν τοῖς ἐμοῖς ἀστοῖσιν*. Eum. 861—862. Hasonlat. *b)* *ἐνοικίου δ' ὄρνιθος* (a kicsinyes harcz) *οὐ λέγω μάχην*. Eum. 866. 6. A kakas és a tyuk: *κόμπασον θαρσῶν, ἀλέκτωρ ὥστε θηλείας*

πέλας. Ag. 1671. Hasonlat. 7. A madár: *a)* καὶ Ζηνὸς ὄρνιν (a nap) τόνδε νῦν κικλήσκετε. Suppl. 211. *b)* XXVIII, *c*, 3. 8. A repülő madár: l. I, 30. 9. A madár és a falatozás: ὄρνιθος ὄρνις πῶς ἂν ἁγνεύοι φαγών (hogyan lehetne a rokon ment a bűntől, ha rokonon követ el erőszakot); Suppl. 226. Allegoria. 10. A szárny: *a)* ὦ δῖος αἰθὴρ καὶ ταχύπτεροι (viharos) πνοαί. Pr. 88. *b)* οὔτις ἄλλος ἀντ' ἐμοῦ λινόπτερ' (vászonvitorláju) ἦρε ναυτίλων ὀχήματα. Pr. 467—468. *c)* λευκοπτέρῳ (a pehely) δὲ νιφάδι καὶ βροντήμασι χθονίοις κυκάτω πάντα. Pr. 993—994. *d)* νᾶες δ' ἀπώλεσαν, τοτοῖ, ὁμοπτέροισι (a vitorla) ἐμβολαῖς. Pers. 561—562. *e)* πόνου δ' ἴδοις ἂν οὐδαμοῦ ταυτὸν πτερόν (a hevesség). Suppl. 328. *f)* βέλει βουκόλου πτερόεντος (gyors). Suppl. 556—557. *g)* φοβοῦμαι, νῆες ὡς ὠκύπτεροι (a vitorla) ἦκουσι. Suppl. 734—735. *h)* l. XXII, 23. *i)* βέβακεν ὄψις οὐ μεθύστερον πτεροῖς (folyvást álmodni valamiről) ὀπαδοῦσ' ὕπνου κελεύθοις. Ag. 425—426. *j)* καὶ μὴν ὅδ' ἐστὶ κἀρτ' ἰδεῖν ὁμόπτερος (hasonló). Ch. 174. *k)* ἀνεπτερώθης (az örvendezés) κἀδόκεις ὁρᾶν ἐμέ. Ch. 228. *l)* οὐχ ὑπόπτερος (könnyelmű) φροντίσιν δαείς. Ch. 602—603. *m)* Παλλάδος δ' ὑπὸ πτεροῖς (az oltalom). Eum. 1000. 11. A röpülés: *a)* τίς ὀδμὰ προσέπτα (az illatozás) μ' ἀφεγγής; Pr. 115. *b)* τὸ διαμφίδιον δέ μοι μέλος προσέπτα (eszébe jut). Pr. 555. *c)* l. XXVIII. *f*, 7. *d)* διὰ πέδον βοὰ ποτᾶται (a hangzás). Sept. 84. *e)* l. V. 7. *f)* ἐκ στομάτων ποτάσθω (a hangzás) φιλότιμος εὐχά. Suppl. 656. *g)* ὑπὲρ θαλάσσης καὶ χθονὸς ποτωμένοις (a hazasietés). Ag. 576. *h)* δεῖμα . . . ποτᾶται (eszemben van). Ag. 976—977. *i)* τί γὰρ κεύθω φρενὸς θεῖον ἔμπας ποτᾶται (az izgatottság). Ch. 389—390. *j)* l. XXVIII. *f*, 19. 12. A csiripolás: μινύρονται (a zörgés) φόνον χαλινοί. Sept. 123. 13. A madár kicsinyei: *a)* πατρὸς νεοσσοὺς (a gyermek) τοῦσδ' Ch. 256. *b)* πάτερ, ἰδὼν νεοσσοὺς (a gyermek) τοῦσδ'. Ch. 500—501. 14. A madár kicsinyei, a sárkány (és a vihar): εἶρξεν νεοσσῶν ὡς δράκοντα δύσχιμον (kegyetlen). Sept. 503. Hasonlat. 15. A fecske: εἴπερ ἐστὶ μὴ χελιδόνος δίκην ἀγνῶτα φωνὴν βάρβαρον κεκτημένη. Ag. 1050—1051. Hasonlat. 16. A panaszoló csalogány (és a virágzás): ἀμφὶ δ' αὐτᾶς θροεῖς νόμον ἀνομον, οἷά τις ξουθὰ ἀκόρετος βοᾶς, φεῦ ταλαίναις φρεσὶν Ἴτυν Ἴτυν στένουσ' ἄμφιθαλῆ (lesujtott) κακοῖς ἀηδὼν βίον. Ag. 1141—1145. Hasonlat. 17. A halálakor éneklő hattyu: ἡ δέ τοι κύκνου δίκην τὸν ὕστατον μέλψασα θανάσιμον γόον κεῖται φιλήτωρ τοῦδ'. Ag. 1444—1446. Hasonlat.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400

18. A holló: *a) κόρακες ὥστε, βωμῶν ἀλέγοντες οὐδέν.* Suppl. 751. Hasonlat. *b) ἐπὶ δὲ σώματος δίκαν κόρακος ἐχθροῦ σταθεῖσ' ἐκνόμως ὕμνον ὑμνεῖν ἐπεύχεται.* Ag. 1472—1474. Hasonlat 19. A (méhraj, *a*) vadgalamb, a körölyv és a szárny: *ἐν ἀγνῷ δ' ἑσμὸς* (a csoport) *ὡς πελειάδων ἶζεσθε κίρκων τῶν ὁμοπτέρων* (rokon) *φόβῳ, ἐχθρῶν ὁμαίμων καὶ μιαινόντων γένος.* Suppl. 223—225. Hasonlat. 20. Az üldöző kánya és a vadgalamb: *οἱ δ' ἐπτομένοι φρένας, κίρκοι πελειῶν οὐ μακρὰν λελειμμένοι, ἥξουσι θηρεύοντες οὐ θηρασίμους γάμους.* Pr. 856—859. Hasonlat 21. A sas: *ἀετοῦ* (Agamemnon) *γένεθλ' ἀποφθείρας.* Ch. 258. 22. A sas, a tekerődző kigyó és a ragadozás: *ἰδοῦ δὲ γένναν εὖνιν ἀετοῦ πατρὸς, θανόντος ἐν πλεκταῖσι καὶ σπειράμασι δεινῆς ἐχίδνης, τοὺς δ' ἀπωρφανισμένους νῆστις πιέζει λιμός· οὐ γὰρ ἐντελῆς θήραν πατρῴαν προσφέρειν σκηνήμασιν. οὕτω δὲ κἀμὲ τήνδε τ', Ἠλέκτραν λέγω, ἰδεῖν πάρεστί σοι, πατροστερῆ γόνον, ἄμφω φυγὴν ἔχοντε τὴν αὐτὴν δόμων.* Ch. 247—254. Hasonlat. 23. A kicsinyeitől megfosztott, fészkéből légbe emelkedő, ijedten körben röpülő keselyü (az evező, az evezés és a bevándorlott): *Μενέλαος ἄναξ ἠδ' Ἀγαμέμνων, . . . στόλον Ἀργείων χιλιοναύτην τῆσδ' ἀπὸ χώρας ἦραν, στρατιῶτιν ἀρωγὴν, μέγαν ἐκ θυμοῦ κάζοντες Ἄρη τρόπον αἰγυπιῶν, οἵτ' ἐκπατίοις ἄλγεσι παίδων ὕπατοι λεχέων στροφοδινοῦνται πτερύγων ἐρετμοῖσιν* (a toll) *ἐρεσσόμενοι* (a röpülés), *δεμνιοτήρη πόνον ὀρταλίχων ἐλέσαντες ὕπατος δ' ἀΐων ἤ τις Ἀπόλλων ἢ Πὰν ἢ Ζεὺς οἰωνόθροον γόον ὀξυβόαν τῶνδε μετοίκων* (a fészkéből kiüzött madár) *ὑστερόποινον πέμπει παραβᾶσιν Ἐρινύν οὕτω δ' Ἀτρέως παῖδας ὁ πρείσσων ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ πέμπει ξένιος Ζεὺς πολυάνορος ἀμφὶ γυναικὸς πολλὰ παλαίσματα καὶ γυιοβαρῆ γόνατος κονίαισιν ἐρειδομένου διακναιομένης τ' ἐν προτελείοις κάμακος θήσων Δαναοῖσι Τρωσί θ' ὁμοίως.* Ag. 42—67. Hasonlat. 24. A pók: *ἄραχνος ὡς βάδην.* Suppl. 886. Hasonlat. 25. A pók és a hálója: *κεῖσαι δ' ἀράχνης* (a gonosz nő) *ἐν ὑφάσματι* (a csel). Ag. 1492. Ugyanez az 1516 sorban. 26. A nyüzsgő hangyák: *κατώρυχες δ' ἔναιον ὥστ' ἀήσυροι μύρμηκες ἄντρων ἐν μυχοῖς ἀνηλίοις.* Pr. 452—453. Hasonlat. 27. A nyul (és a varás): *λαγὼ δίκην Πενθεῖ καταρράψας* (az okozás) *μόρον.* Eum. 26. Hasonlat. 28. A vadállat és kicsinyei: *πόλιν διημάθυνεν Ἀργεῖον δάκος* (a hadsereg), *ἵππου νεοσσός* (a lovasság). Ag. 824—825. 29. Az állkapca: *a) Σαλμυδησσία γνάθος* (a szoros). Pr. 726. *b) σαρκῶν ἐπαμβατῆρας ἀγρίαις γνάθοις λειχῆνας.* Ch. 280—281. *c) πυρὸς μαλερὰ γνάθος.* Ch. 325. 30. A kegyetlenség és az

állkapcza: *σφηνὸς αὐθάδη γνάθον* (az ék borzasztó éle) *στέρνων διαμπὰξ πασσάλευ᾽*. Pr. 64—65. 31. A marczangalás: *a) συννοίᾳ δὲ δάπτομαι* (a kinzás) *κέαρ*. Pr. 437. *b) ταρβῶ γὰρ ἀστεργάνορα παρθενίαν εἰσορῶσ᾽ Ἰοῦς μέγα δαπτομέναν* (a kinzás). Pr. 897—898. *c) πυριδάπτῳ* (lobogó) *λαμπάδι*. Eum. 1041. 32. A marczangolás és az állkapca: *ἔνδεν ἐκραγήσονταί ποτε ποταμοὶ πυρὸς δάπτοντες* (a pusztitás) *ἀγρίαις γνάθοις* (a tűz) *τῆς καλλικάρπου Σικελίας λευροὺς γύας*. Pr. 367—369. 33. A vérengző farkas: *λύκος γὰρ ὥστ᾽ ὠμόφρων ἄσαντος ἐκ ματρός ἐστι θυμός*. Ch. 421—422. Hasonlat. 34. A farkas és a szarvasborjú: *εἶλκον δ᾽ ἄνω λυκηδὸν, ὥστε διπλόοι λύκοι νεβρὸν φέρουσιν ἀμφὶ μασχάλαις*. Fr. 33. Hasonlat. 35. A kigyó: *οἰ᾽ γὼ τεκοῦσα τόνδ᾽ ὄφιν* (a kegyetlen ember) *ἐθρεψάμην*. Ch. 928. 36. A kigyó és a szárny: *λαβοῦσα πτηνὸν* (tollas) *ἀργηστὸν ὄφιν* (a nyíl). Eum. 181. 37. A kigyó és a vipera: *μαιμᾷ πέλας δίπους ὄφις* (a borzasztó ember), *ἔχιδνα δ᾽ ὡς μέ τις πόδ᾽ ἐνδακοῦσ᾽ ἔχει*. Suppl. 895—897. Hasonlat. 38. A sárkány: *a) δυοῖν δρακόντοιν* (a két szörnyü ember) *εὐπετῶς τεμὼν κάρα*. Ch. 1047. *b) δεινῆς δρακαίνης* (a furia) *ἐξεκήρανεν μένος*. Eum. 128. 39. A kékszemű, vérszomjas sárkány: *κυανοῦν δ᾽ ὄμμασι λεύσσων φονίου δέργμα δράκοντος, πολύχειρ καὶ πολυναύτας, Σύριον θ᾽ ἅρμα διώκων, ἐπάγει δουρικλύτοις ἀνδράσι τοξόδαμνον Ἄρη*. Pers. 81—85. Hasonlat. 40. A (dél és a) sziszegő sárkány: *Ἰυδεὺς δὲ μαργῶν καὶ μάχης λελιμμένος μεσημβριναῖς κλαγγαῖσιν ὡς δράκων βοᾷ*. Sept. 380—381. Hasonlat. 41. A sárkány és a félénk vadgalamb: *γείτονες δὲ κάρζας μέριμναι ζωπυροῦσι τάρβος τὸν ἀμφιτειχῆ λεών, δράκοντος ὥς τις τέκνων ὑπερδέδοικεν λεχαίων δυσευνάτορας πάντρομος πελειάς*. Sept. 288—292. Hasonlat. 42. Az oroszlán: *a) ποινάς φημι βουλεύειν τινὰ λέοντ᾽* (az ember) *ἄναλκιν*. Ag. 1223—1224. *b)* l. v, 4. 43. A bősz oroszlán: *θυμὸς ἀνδρείᾳ φλέγων ἔπνει, λεόντων ὡς Ἄρη δεδορκότων*. Sept. 52—53. 44. A vérszomjas oroszlán: *ὑπερθορὼν δὲ πύργον ὠμηστὴς λέων ἅδην ἔλειξεν αἵματος τυραννικοῦ*. Ag. 827—828. Hasonlat. 45. A nőstény oroszlán, a farkas és a him oroszlán: *αὕτη δίπους λέαινα συγκοιμωμένη λύκῳ λέοντος εὐγενοῦς ἀπουσίᾳ, κτενεῖ με τὴν τάλαιναν*. Ag. 1258—1260. Hasonlat. 46. Az anyjától elrabolt, bárányokat szétmarczangoló, növekedő, vérengző természetü oroszlánkölyök (a csecsemő, az áldozó pap, a csöndes tenger, a löveg, és a virág): *ἔθρεψεν δὲ λέοντα σίνιν δόμοις ἀγάλακτον οὕτως ἀνὴρ φιλόμαστον, ἐν βιότου προτελείοις ἄμερον, εὐφιλόπαιδα*

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400

καὶ γεραροῖς ἐπίχαρτον. πολέα δ' ἔσχ' ἐν ἀγκάλαις νεοτρόφου τέκνου δίκαν, φαιδρωπὸς ποτὶ χεῖρα σαίνων τε γαστρὸς ἀνάγκαις. χρονισθεὶς δ' ἀπέδειξεν ἔθος τὸ πρόσθε τοκήων. χάριν τροφᾶς γὰρ ἀμείβων μηλοφόνοισιν ἐν ἄταις δαΐτ' ἀκέλευστος ἔτευξεν αἵματι δ' οἶκος ἐφύρθη, ἄμαχον ἄλγος οἰκέταις μέγα σίνος πολύκτονον. ἐκ θεοῦ δ' ἱερεύς τις ἄτας δόμοις προσεθρέφθη. πάραυτα δ' ἐλθεῖν ἐς Ἰλίου πόλιν λέγοιμ' ἂν φρόνημα (Helena) *μὲν νηνέμου γαλάνας, ἀκασκαῖον τ' ἄγαλμα πλούτου, μαλθακὸν ὀμμάτων βέλος* (a pillantás), *δηξίθυμον ἔρωτος ἄνθος* (a szépség). *παρακλίνασ' ἐπέκρανεν δὲ γάμου πικρὰς τελευτὰς, δύσεδρος καὶ δυσόμιλος συμένα Πριαμίδαισιν, πομπᾷ Διὸς ξενίου, νυμφόκλαυτος Ἐρινύς.* Ag. 717—749. Hasonlat.

c) A növények.

1. A növény: *καὶ Νεῖλος ἂν θρέψειε τοιοῦτον φυτόν* (a szülött). Suppl. 281. 2. A frisszöld növény: *εἰ δ' οὖν τις ἀκτὶς ἡλίου νιν ἱστορεῖ χλωρόν* (ép erőben levő) *τε καὶ βλέποντα.* Ag. 676—677. 3. A cserje (és a madár): *οὔτοι δυσοίζω θάμνον ὡς ὄρνις φόβῳ.* Ag. 1316. Hasonlat. 4. A száraz levél: l. I, 31. 5. A benőtt sötétes ösvény: *δαυλοὶ* (kifürkészhetlen) *γὰρ πραπίδων δάσκιοί* (titkos) *τε τείνουσιν πόροι* (a gondolat) *κατιδεῖν ἄφραστοι.* Suppl. 92—94.

d) A tűz.

1. A tűz. *a) πυρωθέντα* (föltüzelt) *καρδίαν ἔπειτ' ἀλλαγᾷ λόγου καμεῖν.* Ag. 480—481. *b) οἷον τὸ πῦρ* (a hevesség) *ἐπέρχεται δέ μοι.* Ag. 1256. *c) νηδύος πυρί* (a harag). Eum. 139. 2. A világító fény: *a) μήτ' ἀχρημάτοισι λάμπειν φῶς* (nem övezi őt dicsőség). Pers. 167. *b) Δίκα δὲ λάμπει* (honol, tartózkodik). Ag. 774 3. A szikrázás: *αἴθων* (merész) *τέτακται λῆμα.* Sept. 448. 4. A lángolás: *a) θυμὸς ἀνδρείᾳ φλέγων* (a hevesség) *ἔπνει.* Sept. 52—53. *b) πρὶν λόγους ἱκέσθαι καὶ φλέγειν* (az ijesztés) *χρείας ὕπο.* Sept. 286. *c) σάλπιγξ δ' ἀϋτῇ πάντ' ἐκεῖν' ἐπέφλεγεν* (a föllelkesítés). Pers. 395. *d) φλέγων* (fénylő) *ὀφθαλμός.* Fr. 238. 5. A melegség: *a) ἦ Διὸς θάλπει κέαρ ἔρωτι.* Pr. 590. *b)* l. XVII, 11. *c) μηδέ μ' οἰκτίσας σύνθαλπε* (a hizelgés) *μύθοις ψευδέσιν.* Pr. 684—685. *d)* l. XXVII, 2.

e) A víz.

1. A forrás: *a) παρειὰν νοτίοις ἔτεγξα παγαῖς* (a könny). Pr. 400—401. *b)* l. I, 22. *c) ἀργύρου πηγή* (a lelhely) *τις αὐτοῖς ἐστι.* Pers. 238. *d) κακῶν ἔοικε πηγή* (a roham) *πᾶσιν ῥύῃσθαι φίλοις.* Pers. 743. *e) κλαυμάτων ἐπίσσυτοι πηγαὶ* (a könny) *κατεσβήκασιν.* Ag. 887—888. 2. A (vadászás és a) forrás: *θηρῶμαι* (a lopás) *πυρὸς πηγὴν* (a tűz) *κλοπαίαν.* Pr. 109—110. 3. A csöpögés: *a)* l. XXIV. 20. *b) στάζει* (eszünkben forog) *δ' ἔν θ' ὕπνῳ πρὸ καρδίας μνησιπήμων πόνος.* Ag. 179—180. 4. A bugyogás: *a) μὴ μάτην φλύσαι* (a fecsegés) *θέλων.* Pr. 504. *b) γράμματα ἐπ' ἀσπίδος φλύοντα* (dölyfös). Sept. 660—661. *c) κοὐδέπω κακῶν κοπὶς ὕπεστιν, ἀλλ' ἔτ' ἐκπιδύεται* (tovább tart). Pers. 814—815. *d) φλεόντων* (a bővelkedés) *δωμάτων ὑπέρφευ.* Ag. 377. *e)* l. XXII, 5. 5. A folyam: *κακῶν δὲ πλῆθος ποταμὸς ὡς ἐπέρχεται.* Suppl. 469. Hasonlat. 6. A folyás: *a) ῥεῖ* (a közeledés) *πολὺς ὅδε λεώς.* Sept. 80. *b) αὐτῶν πολιτῶν μὴ πικραινόντων νόμους κακαῖς ἐπιρροαῖσι* (a változtatás). Eum. 696—697. *c) οὐπιρρέων* (következő) *γὰρ τιμιώτερος χρόνος.* Eum. 853. *d) καρπόν τε γαίας καὶ βοτῶν ἐπίρρυτον* (bővelkedő). Eum. 907. 7. A folyás és a gát: *οὐκ ἐάσει γλῶσσαν ἐργμάτων* (az akadály) *ἄτερ εἰσω πυλῶν ῥέουσαν* (a berohanás) *ἀλδαίνειν κακά.* Sept. 556—557. 8. A zúgás: *a) ὑμνοῖθ' ὑπ' ἀστῶν φροιμίοις πολυρρόθοις* (a szidalmazás). Sept. 7. *b) διερροθήσατ'* (az okozás) *ἄψυχον κάκην.* Sept. 192. *c) πρὶν . . . ταχυρρόθους* (nagyhangu) *λόγους ἰκέσθαι.* Sept. 285—286. *d) γᾶς ὀόσις οὐτιδανοῖς ἐν ῥοθίοις* (a zürzavar) *φορεῖται.* Sept. 361—362. *e) ἐλπίς ἐστι νύκτερον τέλος μολεῖν, παγκλαύτων ἀλγέων ἐπίρροθον* (szabadító). Sept. 367—368. *f) Περσίδος γλώσσης ῥόθος* (a csatazaj) *ὑπηντίαζε.* Pers. 406—407. *g) ἐφορμηθέντες ἐξ ἑνὸς ῥόθου* (a roham) *παίουσι.* Pers. 462—463. *h) κτύπῳ δ' ἐπιρροθεῖ* (a hangzás) *κροτητὸν ἀμὸν καὶ πανάθλιον κάρα.* Ch. 426—427. *i) στάσις δὲ πάγκοινος ἂδ' ἐπιρροθεῖ* (a helyeslés). Ch. 458. 9. Az áramlat: *a) ῥεῦμα* (a tömeg) *Περσικοῦ σταρτοῦ ἀνεῖχεν.* Pers. 412—413. *b) μιαίνων παρθενοσφάγοισι ῥείθροις* (a kiömlő vér) *πατρῴους χέρας.* Ag. 209—210. 10. A forgó: *a) ῥίψειε δέμας τοὐμὸν ἀνάγκης στερραῖς δίναις* (a veszedelem). Pr. 1051—1052. *b) δίναις* (a viszontagság) *κυκλούμενον κέαρ.* Ag. 997. 11. Az iszap, a viz és az ital: *βορβόρῳ θ' ὕδωρ λαμπρὸν μιαίνων οὔποθ' εὑρήσει ποτόν* (a ki a jó intézményeket megsemmisíti, az veszélybe dönti az államot). Eum. 697—698. Allegoria.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400

f) **Meteorologiai tünemények.**

1. A szél: *a)* l. VII, 3. *b) ἐμπαίοις τύχαισι συμπνέων* (az engedés): Ag. 186. *c) φρενὸς πνέων* (a gondolkodás) *δυσσεβῆ τροπαίαν ἄναγνον.* Ag. 219—220. 2. A szél és a virágzás: *ἴσως ἂν ἔλθοι θαλερωτέρῳ* (szelid) *πνεύματι* (az indulat). Sept. 707—708. 3. A szél és a vihar. *χαλεποῦ γὰρ ἐκ πνεύματος* (az ok) *εἶσι χειμὼν* (a szerencsétlenség). Suppl. 165. Ugyanez a 175. sorban. 4. A vihar: *a) λάβρως* (a mohóság) *διαρταμήσει σώματος μέγα ῥάκος.* Pr. 1022—1023. *b,* l. XXVIII, *b,* 14. *c) δυσχειμέρους* (vészteljes) *ἄτας.* Ch. 271. *d) μή σ' ἀναρπάσῃ δυσχειμέρῳ* (borzasztó) *πέμφιγι.* Fr. 195. 5. A vihar és a fuvás: *ὅδε τοι μελάθροις τοῖς βασιλείοις τρίτος αὖ χειμὼν* (a csapás) *πνεύσας* (a keletkezés) *γονίας ἐτελέσθη.* Ch. 1065—1067. 6. A vihar (és az élet): *ἄτης θύελλαι* (a szerencsétlenség) *ζῶσι* (még folyvást tart). Ag. 819. 7. A vihar (és a röpülés): *αἰσχύνομαι θεόσσυτον χειμῶνα* (az átok) *καὶ διαφθορὰν μορφῆς, ὅθεν μοι σχετλίᾳ προσέπτατο* (a honnan származott). Pr. 642—644: 8. A köd (és az ugrás): *φοβερὰ δ' ἐμοῖσιν ὅσσοις ὀμίχλα* (a köny) *προσῆξε* (a kicsordulás). Pr. 143—144. 9. A csüngő felhő: *κἀκ χαλεπᾶς δύας ὑπερθ' ὀμμάτων κρημναμενᾶν νεφελᾶν* (az aggasztó gond) *ὀρθοῖ.* Sept. 228—229. 10. A villám: *a) ἐξ ὀμμάτων δ' ἤστραπτε* (a csillogás) *γοργωπὸν σέλας.* Pr. 366. *b) λαμπραῖσιν ἀστραπαῖσι* (a láng) *λαμπάδων.* Fr. 383. 11. A záporeső: *δέδοικα δ' ὄμβρου* (a végzet) *κτύπον δομοσφαλῆ τὸν αἱματηρόν.* Ag. 1533—1534. 12. A hózivatar: *a) νιφάδος* (a veszedelem) *ὅτ' ὀλοᾶς νιφομένας* (a fenyegetés) *βρόμος ἐν πύλαις.* Sept. 212—213. *b) νεφέλην δ' ὑπερσχὼν νιφάδι* (igen sok) *πέτρων.* Fr. 196. 13. A fagy: *a) κακόν με καρδίαν τι περιπίτνει κρύος* (a rémület). Sept. 834. *b)* l. XXI. 22. 14. A dér: *a) δρόσοισιν* (a kis állat) *μαλερῶν τε λεόντων.* Ag. 141. *b) ὅποι δὲ καὶ προβαίνων πάχνᾳ* (a megaludt vér) *κουροβόρῳ παρέξει.* Ag. 1511—1512. 15. A harmat: *βάλλει μ' ἐρεμνῇ ψακάδι φοινίας δρόσου* (a vér). Ag. 1390. 16. A hüvösség: *τότ' ἤδη ψῦχος* (a kellemesség) *ἐν δόμοις πέλει.* Ag. 971. 17. A melegség és a tél: *θάλπος* (az öröm) *μὲν ἐν χειμῶνι* (a szerencsétlenség) *σημαίνεις μολόν.* Ag. 969. 18. A sötétség: *a) φυγόντα μητρόθεν σκότον* (az anya méhe). Sept. 664. *b) πένθει δνοφερῷ* (nagy) *κατέκρυψας.* Pers. 536. 19. A sötétség, (a röpülés) és a köd: *τοῖον ἐπὶ κνέρας* (a végzet) *ἀνδρὶ μύσος πεπότηται* (a környezés), *καὶ δνοφεράν τιν' ἀχλὺν* (a szerencsétlenség) *κατὰ δώματος*

e) A víz.

1. A forrás: *a) παρειὰν νοτίοις ἔτεγξα παγαῖς* (a könny). Pr. 400—401. *b)* l. I, 22. *c) ἀργύρου πηγή* (a lelhely) *τις αὐτοῖς ἐστι.* Pers. 238. *d) κακῶν ἔοικε πηγή* (a roham) *πᾶσιν ῥύῃσθαι φίλοις.* Pers. 743. *e) κλαυμάτων ἐπίσσυτοι πηγαὶ* (a könny) *κατεσβήκασιν.* Ag. 887—888. 2. A (vadászás és a) forrás: *θηρῶμαι* (a lopás) *πυρὸς πηγὴν* (a tűz) *κλοπαίαν.* Pr. 109—110. 3. A csöpögés: *a)* l. XXIV. 20. *b) στάζει* (eszünkben forog) *δ' ἔν θ' ὕπνῳ πρὸ καρδίας μνησιπήμων πόνος.* Ag. 179—180. 4. A bugyogás: *a) μὴ μάτην φλύσαι* (a fecsegés) *θέλων.* Pr. 504. *b) γράμματα ἐπ' ἀσπίδος φλύοντα* (dölyfös). Sept. 660—661. *c) κοὐδέπω κακῶν κοπὶς ὕπεστιν, ἀλλ' ἔτ' ἐκπιδύεται* (tovább tart). Pers. 814—815. *d) φλεόντων* (a bővelkedés) *δωμάτων ὑπέρφευ.* Ag. 377. *e)* l. XXII, 5. 5. A folyam: *κακῶν δὲ πλῆθος ποταμὸς ὡς ἐπέρχεται.* Suppl. 469. Hasonlat. 6. A folyás: *a) ῥεῖ* (a közeledés) *πολὺς ὅδε λεώς.* Sept. 80. *b) αὐτῶν πολιτῶν μὴ πικραινόντων νόμους κακαῖς ἐπιρροαῖσι* (a változtatás). Eum. 696—697. *c) οὐπιρρέων* (következő) *γὰρ τιμιώτερος χρόνος.* Eum. 853. *d) καρπόν τε γαίας καὶ βοτῶν ἐπίρρυτον* (bővelkedő). Eum. 907. 7. A folyás és a gát: *οὐκ ἐάσει γλῶσσαν ἐργμάτων* (az akadály) *ἄτερ εἴσω πυλῶν ῥέουσαν* (a berohanás) *ἀλδαίνειν κακά.* Sept. 556—557. 8. A zúgás: *a) ὑμνοῖθ' ὑπ' ἀστῶν φροιμίοις πολυρρόθοις* (a szidalmazás). Sept. 7. *b) διερροθήσατ'* (az okozás) *ἄψυχον κάκην.* Sept. 192. *c) πρὶν . . . ταχυρρόθους* (nagyhangu) *λόγους ἰκέσθαι.* Sept. 285—286. *d) γᾶς ὀδσις οὐτιδανοῖς ἐν ῥοθίοις* (a zürzavar) *φορεῖται.* Sept. 361—362. *e) ἐλπίς ἐστι νύκτερον τέλος μολεῖν, παγκλαύτων ἀλγέων ἐπίρροθον* (szabadító). Sept. 367—368. *f) Περσίδος γλώσσης ῥόθος* (a csatazaj) *ὑπηγτίαζε.* Pers. 406—407. *g) ἐφορμηθέντες ἐξ ἑνὸς ῥόθου* (a roham) *παίουσι.* Pers. 462—463. *h) κτύπῳ δ' ἐπιρροθεῖ* (a hangzás) *κροτητὸν ἀμὸν καὶ πανάθλιον κάρα.* Ch. 426—427. *i) στάσις δὲ πάγκοινος ἄδ' ἰπιρροθεῖ* (a helyeslés). Ch. 458. 9. Az áramlat: *a) ῥεῦμα* (a tömeg) *Περσικοῦ σταρτοῦ ἀνεῖχεν.* Pers. 412—413. *b) μιαίνων παρθενοσφάγοισι ῥείθροις* (a kiömlő vér) *πατρῴους χέρας.* Ag. 209—210. 10. A forgó: *a) ῥίψετε δέμας τοὐμὸν ἀνάγκης στερραῖς δίναις* (a veszedelem). Pr. 1051—1052. *b) δίναις* (a viszontagság) *κυκλούμενον κέαρ.* Ag. 997. 11. Az iszap, a viz és az ital: *βορβόρῳ δ' ὕδωρ λαμπρὸν μιαίνων οὔποθ' εὑρήσει ποτόν* (a ki a jó intézményeket megsemmisíti, az veszélybe dönti az államot). Eum. 697—698. Allegoria.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 46 von 94

f) **Meteorologiai tünemények.**

1. A szél: *a)* l. VII, 3. *b)* *ἐμπαίοις τύχαισι συμπνέων* (az engedés): Ag. 186. *c)* *φρενὸς πνέων* (a gondolkodás) *δυσσεβῆ τροπαίαν ἄναγνον.* Ag. 219—220. 2. A szél és a virágzás: *ἴσως ἂν ἔλθοι θαλερωτέρῳ* (szelid) *πνεύματι* (az indulat). Sept. 707—708. 3. A szél és a vihar. *χαλεποῦ γὰρ ἐκ πνεύματος* (az ok) *εἶσι χειμὼν* (a szerencsétlenség). Suppl. 165. Ugyanez a 175. sorban. 4. A vihar: *a)* *λάβρως* (a mohóság) *διαρταμήσει σώματος μέγα ῥάκος.* Pr. 1022—1023. *b,* l. XXVIII, *b,* 14. *c)* *δυσχειμέρους* (vészteljes) *ἄτας.* Ch. 271. *d)* *μή σ' ἀναρπάσῃ δυσχειμέρῳ* (borzasztó) *πέμφιγι.* Fr. 195. 5. A vihar és a fuvás: *ὅδε τοι μελάθροις τοῖς βασιλείοις τρίτος αὖ χειμὼν* (a csapás) *πνεύσας* (a keletkezés) *γονίας ἐτελέσθη.* Ch. 1065—1067. 6. A vihar (és az élet): *ἄτης θύελλαι* (a szerencsétlenség) *ζῶσι* (még folyvást tart). Ag. 819. 7. A vihar (és a röpülés): *αἰσχύνομαι θεόσσυτον χειμῶνα* (az átok) *καὶ διαφθορὰν μορφῆς, ὅθεν μοι σχετλίᾳ προσέπτατο* (a honnan származott). Pr. 642—644: 8. A köd (és az ugrás): *φοβερὰ δ' ἐμοῖσιν ὅσσοις ὀμίχλα* (a köny) *προσῆξε* (a kicsordulás). Pr. 143—144. 9. A csüngő felhő: *κἀκ χαλεπᾶς δύας ὕπερθ' ὀμμάτων κρημναμενᾶν νεφελᾶν* (az aggasztó gond) *ὀρθοῖ.* Sept. 228—229. 10. A villám: *a)* *ἐξ ὀμμάτων δ' ἤστραπτε* (a csillogás) *γοργωπὸν σέλας.* Pr. 366. *b)* *λαμπραῖσιν ἀστραπαῖσι* (a láng) *λαμπάδων.* Fr. 383. 11. A záporeső: *δέδοικα δ' ὄμβρου* (a végzet) *κτύπον δομοσφαλῆ τὸν αἱματηρόν.* Ag. 1533—1534. 12. A hózivatar: *a)* *νιφάδος* (a veszedelem) *ὅτ' ὀλοᾶς νιφομένας* (a fenyegetés) *βρόμος ἐν πύλαις.* Sept. 212—213. *b)* *νεφέλην δ' ὑπερσχὼν νιφάδι* (igen sok) *πέτρων.* Fr. 196. 13. A fagy: *a)* *κακόν με καρδίαν τι περιπίτνει κρύος* (a rémület). Sept. 834. *b)* l. XXI. 22. 14. A dér: *a)* *δρόσοισιν* (a kis állat) *μαλερῶν τε λεόντων.* Ag. 141. *b)* *ὅποι δὲ καὶ προβαίνων πάχνᾳ* (a megaludt vér) *κουροβόρῳ παρέξει.* Ag. 1511—1512. 15. A harmat: *βάλλει μ' ἐρεμνῇ ψακάδι φοινίας δρόσου* (a vér). Ag. 1390. 16. A hüvösség: *τότ' ἦδη ψῦχος* (a kellemesség) *ἐν δόμοις πέλει.* Ag. 971. 17. A melegség és a tél: *θάλπος* (az öröm) *μὲν ἐν χειμῶνι* (a szerencsétlenség) *σημαίνεις μολόν.* Ag. 969. 18. A sötétség: *a)* *φυγόντα μητρόθεν σκότον* (az anya méhe). Sept. 664. *b)* *πένθει δνοφερῷ* (nagy) *κατέκρυψας.* Pers. 536. 19. A sötétség, (a röpülés) és a köd: *τοῖον ἐπὶ κνέρας* (a végzet) *ἀνδρὶ μύσος πεπότηται* (a környezés), *καὶ δνοφεράν τιν' ἀχλὺν* (a szerencsétlenség) *κατὰ δώματος*

αἰδᾶται πολύστονος φάτις. Eum. 378—380. 20. A sötétség (és a fátyol): ἰδεῖν φιλίοις ὄμμασι δνοφερᾶς (szomoru) καλύπτρας (a végzet). Ch. 810—811. 21. A (két csatarend közt levő szabad tér és a) sötétség: τὰ δ' ἐν μεταιχμίῳ σκότου (a szerencsétlenség közepette). Ch. 63. 22. A sötétség (és a zabola): οἷον μή τις ἄγα θεόθεν κνεφάσῃ (a tönkretevés) προτυπὲν στόμιον (a legyőző) μέγα Τροίας στρατοθέν. Ag. 131—134. 23. A sötétség (és a hullám zúgása): καρδία... σκότῳ (a titok) βρέμει (forr). Ag. 1028—1030. 24. Az éj: a) εἰ γὰρ θανόντι νὺξ (a halál) ἐπ' ὀφθαλμοῖς πέσοι. Sept. 403. b) νυχίαν (végzetes) πλάκα κερσάμενος. Pers. 952. c) μέ τινα νυκτηρεφές (titkos). Ag. 460. 25. Az éj (és a tiszta bor): τοὺς δ' ἄκρατος (örökös) ἔχει νύξ (a szerencsétlenség). Ch. 65. 26. Az éj, a sötétség, a nappal és a világosság: ἄσκοπον δ' ἔπος λέγων νύκτα (a halál) πρό τ' ὀμμάτων σκότον (a halál) φέρει, καθ' ἡμέραν δ' οὐδὲν ἐμφανέστερος (ha őket megölöd, nagy szerencse háramlik abból ránk). Ch. 816—818. Allegoria. 27. A napfény: a) ὦ χαῖρε λαμπτὴρ νυκτὸς, ἡμερήσιον φάος (nagy szerencse). Ag. 22—23. b) ὅτε τὸ κύριον μόλῃ φάος (a dicsőség) τόκου. Ag. 766. c) l. I, 43. d) ῥοπὴ δ' ἐπισκοπεῖ δίκας ταχεῖα τοὺς μὲν φάει (a szerencse). Ch. 61—62. e) ἐν φάει (az erkölcsösség) καρδίαν ἀνατρέφων. Eum. 521—522. 28. A napfény, a derült nap és a sötét éj: ἐμοῖς μὲν εἶπας δώμασιν φάος (a szerencse) καὶ λευκὸν ἦμαρ (nagy üdv) νυκτὸς ἐκ μελαγχίμου (nagy szerencsétlenség). Pers. 300—301. 29. A napfény és a sötétség: a) πάντα τοι φλεγέθει (el van határozva) κἀν σκότῳ μελαίνᾳ (a nagy titok) ξὺν τύχᾳ μερόπεσσι λαοῖς. Suppl. 87—89. b) σκότῳ (a meggyalázás) φάος (az engesztelés) ἀντίμοιρον. Ch. 319. 30. A napfény és az éjszaka: ἥκει γὰρ ὑμῖν φῶς (a dicsőség) ἐν εὐφρόνῃ (a gyalázat) φέρων. Ag. 522. 31. A dél: l. XVIII. b, 40. 32. A nap: πεύκη τὸ χρυσοφεγγὲς, ὥς τις ἥλιος, σέλας παραγγείλασα Μαϊστου σκοπαῖς. Ag. 288—289. Hasonlat. 33. A nap és a sötétség: ἀνήλιοι (sujtó) βροτοστυγεῖς δνόφοι (az átok) καλύπτουσι δόμους. Ch. 51—52. 34. A napsugár: ξυνανύτει βίου δύντος αὐγαῖς (az élet) Ag. 1123. 35. A nap udvara: ἄλω δὲ πολλὴν, ἀσπίδος κύκλον λέγω. Sept. 489. 36. A hold (és az ugrás): λαμπὰς . . . ὑπερθοροῦσα (a keresztülvilágitás) πεδίον Ἀσωποῦ, δίκην φαιδρᾶς σελήνης. Ag. 296—298. Hasonlat. 37. A Sirius csillag: l. XXIV, 6.

SOPHOCLES.

A) A SYNECDOCHE.

I. Az ember.

1. A fej az ember helyett: *a)* ὦ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμήνης κάρα. Ant. 1. *b)* σὺ τ' οὐδαιὰ τοὐμὲν προσόψει κρᾶτ'. Ant. 764. *c)* ὦ κασίγνητον κάρα. Ant. 915. *d)* ἐν δ' ἐμῷ κάρᾳ θεὸς... ἐπαισεν. Ant. 1272—1274. *e)* ἐπὶ κρατί μοι πότμος δυσκόμιστος εἰσήλατο. Ant. 1345—1346. *f)* ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κάρα. O. R. 40. *g)* νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρᾶτ' ἐνήλαθ' ἡ τύχη. O. R. 263. *h)* ὦ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κάρα. O. R. 950. *i)* ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κάρα. O. R. 1207. *j)* τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα. O. R. 1235. *k)* μηδέ μου κάρα τὸ δυσπρόσωπτον εἰσορῶν ἀτιμάσῃς. O. C. 285—286. *l)* μόνης τόδ' ἔστ' ἀδελφὸν Ἰσμήνης κάρα. O. C. 321. *m)* ὦ φίλον κάρα. O. C. 1631. *n)* ὦ Θησέως κάρα. O. C. 1657. *o)* ὦ κασίγνητον κάρα. El. 1164. 2. A fej az arcz helyett: μὴ δείσῃς ποθ' ὡς γέλωτι τοὐμὸν φαιδρὸν ὄψεται κάρα. El. 1309—1310. 3. A hajzat a fej helyett: κόμης δὲ λευκὸν μυελὸν ἐκραίνει. Trach. 781. 4. Az arcz az ember helyett: εἰπὼν ἄπειμ' ὧν οὕνεκ' ἦλθον, οὐ τὸ σὸν δείσας πρόσωπον. O. R. 447—448. 5. A szem az ember helyett: *a)* ὦ φίλτατ' Αἴας, ὦ ξύναιμον ὄμμ' ἐμοί. Ai. 977. *b)* τὸ σὸν γὰρ ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ. Ant. 690. *c)* ἀλλ' ὅμως τὰ τῶν τέκνων ὄμματ' ἥδιστον βλέπειν. O. R. 998—999. *d)* κατεκοίμησε τοὐμὸν ὄμμα. O. R. 1222. *e)* ὧν ἀφαρπάζειν φιλεῖ ὀφθαλμὸς ἄνθος. Trach. 548—549. *f)* μέλον πάλαι μέλημά μοι λέγεις, ἄναξ, φρουρεῖν ὄμμ' ἐπὶ σῷ μάλιστα καιρῷ. Phil. 150—151. *g)* μηδὲ σύντροφον ὄμμ' ἔχων. Phil. 171. 6. A szempilla az ember helyett: νικᾷ δ' ἐναργὴς βλεφάρων ἵμερος εὐλέκτρου νύμφας. Ant. 795—796. 7. A szempilla a szem helyett: πυνθάνομαι τὰν ἀμφινεικῆ Δηϊάνειραν . . . οὔποτ' εὐνάζειν ἀδακρύτων βλεφάγων πόθον. Trach. 103—106. 8. A fej és a szempilla az ember helyett: μὴ σκεδάσαι τῷδ' ἀπὸ κρατὸς βλεφάρων θ' ὕπνον. Trach. 989—991. 9. A száj az ember helyett: *a)* τὸ σὸν δ' ἀφῖκται δεῦρ' ὑπόβλητον στόμα. O. C. 794. *b)* μηδ' ἐπαιτιῶ τοὐμὸν στόμα. El. 632—633. 10. A kéz az ember helyett: *a)* καὶ πῶς ἐπέσχε χεῖρα μαιῶσαν φόνου; Ai. 50. *b)* σὲ τὸν τὰς αἰχμαλωτίδας χέρας δεσμοῖς ἀπευθύνοντα προσμολεῖν καλῶ. Ai. 71—72. *c)* θεοῖς ὧδ' ἔδοξε που καὶ σῇ μάλιστα χειρί. Ai. 489—490.

d) αἶδε γὰρ χέρες Θησέως ἔσωσαν. O. C. 1102—1103. *e) ἄτερ ἐμῶν χερῶν.* El. 866. *f) δώρημ' ἐκείνῳ τἀνδρὶ τῆς ἐμῆς χερός.* Trach. 603. 11. A láb az ember helyett: *a) λέξαθ', ὡς εἰδῶ τὸ πᾶν οὗ χάριν δεῦρ' ἦξα θᾶσσον ἢ καθ' ἡδονὴν ποδός.* O. C. 889—890. *b) ὦ ἥδιστον . . . ποδῶν ὑπηρέτημα.* El. 1357—1358. 12. A láb csuklója az ember helyett: *ἔτλασαν ποδὸς ἄρθρον ἀπῶσαι.* Phil. 1201.

II. A vallás.

Az alap az oltár helyett: *ὦ Κηναία κρηπὶς βωμῶν.* Truch. 993.

III. A mythologia.

1. A fej Zeus helyett: *ὄμνυ Διὸς νῦν τοῦ με φύσαντος κάρα* Trach. 1185. 2. Az arcz Pitho helyett: *δεινὸν τὸ τᾶς Πειθοῦς πρόσωπον.* Fr. 743. 3. A kéz az istenek helyett: *ὦ παλάμαι θεῶν.* Phil. 176. 4. A szárny Aphrodite helyett: *νομᾷ δ' ἐν οἰωνοῖσι τοὐκείνης πτερόν.* Fr. 678. 5. A szárny az Eumenides helyett: *ἔγνωκα μέν νυν ὥς με . . . πιστὸν ἐξ ὑμῶν πτερὸν ἐξήγαγ' ἐς τόδ' ἄλσος.* O. C. 96—98. 6. A szem köre a Phinidák szeme helyett: *εἶδεν ἀρατὸν ἕλκος ἀραχθὲν . . . ὀμμάτων κύκλοις.* Ant. 972—974.

IV. A versenyjátékok.

A kocsikarfa a kocsi helyett: *ἔθραυσε δ' ἄξονος μέσας χνόας, κἀξ ἀντύγων ὤλισθε.* El. 745—746.

V. A földmivelés.

A barázda a föld helyett: *πῶς ποτε πῶς ποθ' αἱ πατρῷαι ἄλοκες φέρειν, τάλας, σῖγ' ἐδυνάθησαν ἐς τοσόνδε;* O. R. 1210—1212.

VI. A hajózás.

A gerenda a hajó helyett: *ὅς νιν ποντοπόρῳ δούρατι . . . πατρίαν ἄγει πρὸς αὐλάν.* Phil. 721—722.

VII. A természet.

1. A szem a vadgalamb helyett: *πεφόβημαι πτηνῆς ὡς ὄμμα πελείας.* Ai. 139—140. 2. A por a föld helyett: *ἐδέξατο ῥαγεῖσα Θηβαία κόνις.* Fr. 781. 3. A nap köre a nap helyett: *a) κατέστη*

λαμπρὸς ἡλίου κύκλος. Ant. 416. *b) πᾶς προσκυνεῖ δὲ τὸν σρέφοντα κύκλον ἡλίου.* Fr. 771. 4. A sötét ég köre a sötét ég helyett: *νυκτὸς αἰανῆς κύκλος.* Ai. 672.

B) METONYMIA.

I. Az ember.

1. A szem a pillantás helyett: *κἀγὼ λαθραῖον ὄμμ' ἐπεσκιασμένη φρούρουν.* Frach. 914—915. 2. A szem a belátás helyett: *καὶ μὴν μέγας ὀφθαλμὸς* (a bizonyiték) *οἱ πατρὸς τάφοι.* O. R. 987. 3. A szem az öröm helyett: *ὡς ἄελπτον ὄμμ' ἐμοὶ φήμης ἀνασχὸν τῆσδε νυν καρπούμεθα.* Trach. 203—204. 4. A látás a szem helyett: *διπλᾶς ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῷ χερί.* Ant. 51—52. 5. A látás a fölismerés helyett: *ὅσ' ἂν λέγωμεν, πάνθ' ὁρῶντα* (az igazság) *λέξομεν.* O. C. 74. 6. A könnyezés a jajgatás helyett: *μήδ' ἐπισκήνους γόους δάκρυε.* Ai. 579—580. 7. A száj a hang helyett: *a) παραμειβόμεσθ' ἀδέρκτως, ἀφώνως, ἀλόγως τὸ τᾶς εὐφάμου στόμα φροντίδος ἐέντες.* O. C. 130—133. *b) τὸ θεῖον αὐτοὺς ἐξαναγκάσει στόμα.* O. C. 603. 8. A száj a beszéd helyett: *a) ἐθηλύνθην στόμα.* Ai. 651. *b) τόνδ' . . . ἐς ταφὰς θήσω δικαίως, οὐ τὸ σὸν δείσας στόμα.* Ai. 1108—1110. *c) δῆλος δὲ μοὐστὶ σκαιὸν ἐκλύσων στόμα.* Ai. 1225. *d) ὡς ἐγὼ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.* Ant. 997. *e) τοὐμὸν στόμα προπηλάκιζε.* O. R. 426—427. *f) τὸ γὰρ σὸν . . . ἐποικτείρω στόμα ἐλεινόν.* O. R. 671—672. *g) πᾶν ἐλευθεροῖ στόμα.* O. R. 706. *h) οὐ γὰρ οὖν σιγήσομαι, σοῦ γ' ἐς τόδ' ἐξελθόντος ἀνόσιον στόμα.* O. C. 980—981. *i) δεῖ σ' . . . μὴ 'πιμεῖναι τοὐμὸν ὀξῦναι στόμα.* Trach. 1175—1176. 9. A kéz a hatalom helyett: *a) σθένεις δ' ἔλασσον τῶν ἐναντίων χερί.* El. 998. *b) ζῴης μοι καθύπερθεν χειρί.* El. 1090—1091. 10. A kéz a tett helyett: *τίνα δὴ ῥέζῃς μαλάμαν ποτέ;* Phil. 1206. 11. A kéz a szolgálat helyett: *πρὸς ἐμὴν ἀεὶ χεῖρα προχωρῶν.* Phil. 148. 12. A kéz a segitség helyett: *a) τίνος ποτ' ἆρ' ἔρξε χειρὶ δύσμορος;* Ai. 905. *b) ὦ φίλταται μὲν χεῖρες.* El. 1357. 13. A kéz a gondolkodásmód helyett: *παραπλήκτῳ χερὶ συγκατακτὰς κελαινοῖς ξίφεσι βοτά.* Ai. 230—231. 14. A lépés a láb helyett: *a) πρὸς τοὺς μὲν οὖν σε τήνδε τ' ἔμπυον βάσιν παύσοντας ἄλγους κἀποσώζοντας νόσου.* Phil. 1378—1379. *b) ἀντέρειδε νῦν βάσιν σήν.* Phil. 1403. 15. A házasság a rokonság helyett: *ἐνδατούμενος τὸν Οἰνέως γάμον.*

Trach. 791—792. 16. Az ágy a kedves helyett: *εὐκ ἔπειθε τὸν φυτοσπόρον τὴν παῖδα δοῦναι, κρύφιον ὡς ἔχοι λέχος.* Trach. 359—360. 17. Az ágy a menyasszony helyett: *κατείδομεν . . . εὐνῆς ἀποιμώζοντα τῆς κάτω φθοράν.* Ant. 1221—1224. 18. Az ágy a házasodás helyett: *ἥκει μόρον Ἀντιγόνης, ἀπάτας λεκέων ὑπεραλγῶν;* Ant. 628—630. 19. Az ágy a házasság helyett: *a) ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος.* Ant. 573. *b) ἰὼ πατρῷαι λέκτρων ἄται.* Ant. 862. *c) κατείδομεν . . . ἀποιμώζοντα . . . τὸ δύστηνον λέχος.* Ant. 1221—1225. *d) κυρῶ γ' ἐγὼ ἔχων μὲν ἀρχὰς . . . ἔχων δὲ λέκτρα.* O. R. 258—260. *e) καὶ πῶς τὸ μητρὸς οὐκ ὀκνεῖν λέχος με δεῖ;* O. R. 976. *f) κακᾷ μὲ εὐνᾷ πόλις οὐδὲν ἴδριν γάμων ἐνέδησεν ἄτᾳ.* O. C. 525—526. *g) δύστηνος ἀεὶ κατθανεῖν ἐπηυχόμην, πρὶν τῆσδε κοίτης ἐμπελασθῆναι ποτε.* Trach. 16—17. *h) εἶπε μὲν λέχους ἔ τι χρείη μὲ ἑλέσθαι κτῆσιν.* Trach. 161—162. *i) τὸ δυσπάρευνον λέκτρον ἐνδατούμενος.* Trach. 791. 20. Az ágy a feleség helyett: *a) λέγ', ἐπεί σε λέχος δουριάλωτον στέρξας ἀνέχει θούριος Αἴας.* Ai. 211—212. *b) πρὸς σ' ὅ τι σοι φίλον ἐκ σέθεν ἄντομαι, ἢ τέκνον, ἢ λέχος, ἢ χρέος, ἢ θεός.* O. C. 250—251. *c) λέχος γὰρ Ἡρακλεῖ κριτὸν ξυστᾶσ' ἀεὶ τιν' ἐκ φόβου φόβον τρέρω.* Trach. 27—28. *d) ἴσαν ἐς μέσον ἱέμενοι λεχέων.* Trach. 514. *e) ὦ παῖ, τοῦτο κήδευσον λέχος.* Trach. 1227. 21. Az ágy a születés helyett: *κωκύσασα μὲν τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λέχος.* Ant. 1302—1303. 22. A menyasszonyi hálószoba a menyasszony helyett: *ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου;* Ant. 568. 23. A félelem a fenyegetés helyett: *ξὺν τῷ δικαίῳ τὸν σὸν οὐ ταρβῶ φόβον.* Phil. 1251. 24. A félelem a dühös lélekzet helyett: *τὸν δὲ ἀνταῖον περιδινέοντα οὐχ ὁρᾶτε καὶ δεῖμα προσπνέοντα.* Fr. 310. 25. A vér a tőr helyett: *παράγεται γὰρ ἐνέρων δολιόπους ἀρωγὸς εἴσω στέγας . . . νεακόνητον αἷμα χεροῖν ἔχων.* El. 1391—1394. 26. A vér a düh helyett: *ἴδεθ' ὅποι προνέμεται τὸ δυσέριστον αἷμα φυσῶν Ἄρης.* El. 1384—1385. 27. A vér a gyilkosság helyett: *τόδ' αἷμα χειμάζον πόλιν.* O. R. 101. 28. A megholt a boszuló helyett: *παλίρρυτον γὰρ αἷμ' ὑπεξαιροῦσιν τῶν κτανόντων οἱ πάλαι θανόντες.* El. 1420—1421. 29. A szag a holttetem helyett: *φέρων ἀνόσιον ὀσμὴν ἑστισοῦχον ἐς πόλιν.* Ant. 1082—1083. 30. Az Erinys az őrültség helyett: *κατ' αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν νερτέρων ἀμᾷ κοπὶς, λόγου τ' ἄνοια καὶ φρενῶν Ἐρινύς.* Ant. 601—603. 31. Ares a boszú helyett: *ἴδεθ' ὅποι προνέμεται τὸ δυσέριστον αἷμα φυσῶν Ἄρης.* El. 1384—1385. 32. Ares a düh helyett: *a) πεφόβημαι λιθόλευτον Ἄρη*

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 52 von 94

ξυναλγεῖν. Ai. 252—255. *b) ὅρα γε μὲν δὴ κἀν γυναιξὶν ὡς Ἄρης ἔνεστιν.* El. 1243—1244. 33. A halál istennője a baj helyett: *πῶς γὰρ ἂν νοσῶν ἀνὴρ κῶλον παλαιᾷ κηρὶ προσβαίη μακράν;* Phil. 41—42. 34. A halál istennője a kín helyett: *εὖ γνῶθ' ὅτι σὸν κῆρα τάνδ' ἀποφεύγειν.* Phil. 1165—1166. 35. A halál istennője a halál helyett: *ἐλευθέρῳ ψευδεῖ καλεῖσθαι κὴρ πρόσεστιν οὐ καλή.* Trach. 453—454. 36. Hades a halál helyett: *a) φεύγουσι γάρ τοι χοὐ θρασεῖς, ὅταν πέλας ἤδη τὸν Ἀιδην εἰσορῶσι τοῦ βίου.* Ant. 580—581. *b) καὶ τίς ἂν σ' ὁρμώμενον ἐς προὔπτον Ἀιδην οὐ καταστένοι, κάσι;* O. C. 1439—1440.

II. A ház.

1. A hamu a tűzhely helyett: *ὁρᾷς μὲν ἡμᾶς ἡλίκοι προσήμεθα βωμοῖς τοῖς σοῖς . . . ἐπ' Ἰσμηνοῦ τε μαντείᾳ σποδῷ.* O. R. 15—21. 2. A fény a fáklya helyett: *ἐνταῦθά νυν χρὴ . . . σῶμα τοὐμὸν ἐμβαλεῖν, καὶ πευκίνης λαβόντα λαμπάδος σέλας πρῆσαι.* Trach. 1193—1199.

III. A vallás.

A madár az előjel helyett: *ὄρνιθι γὰρ καὶ τὴν τότ' αἰσίῳ τύχην παρέσχες ἡμῖν.* O. R. 52—53.

IV. A mythologia.

1. Zeus hatalma Zeus helyett: *ἁγνὸν Ζηνὸς ὑψίστου σέβας.* Phil. 1289. 2. A folyamisten hatalma a folyamisten helyett: *ἦν ποταμοῦ σθένος.* Trach. 507.

V. A háború.

1. Ares a harcz helyett: *a) ἐξεμέμφω πρὶν δή ποτε θουρίῳ κρατοῦντ' ἐν Ἄρει.* Ai. 612—613. *b) στυγερῶν ἔδειξε ὅπλων Ἕλλασι κοινὸν Ἄρη.* Ai. 1195—1196. *c) δεινὸς ὁ προσχώρων Ἄρης.* O. C. 1065. 2. A lándzsa a harcz helyett: *a) θανόντ' ἂν οἰμώξειαν ἐν χρείᾳ δορός.* Ai. 963. *b) ἐν τροπῇ δορὸς ἐρρύσατ' ἐλθὼν μοῦνος.* Ai. 1275—1276. *c) πρῶτοι καλοῦνται καὶ τετίμηνται δόρει.* O. C. 1304. *d) τὰ πρῶτα μὲν δόρει κρατύνων.* O. C. 1313—1314. *e) μήτε γῆς ἐμφυλίου δόρει κρατῆσαι μήτε νοστῆσαι ποτε τὸ κοῖλον Ἄργος.* O. C. 1385—1387. 3. A lándzsa a háború helyett: *a) σὺ γάρ μοι πατρὶδ'*

ἦστωσας δόρει. Ai. 515. *b)* τὰ νῦν ξύμφωνα δεξιώματα δόρει διασχεδῶσιν. O. C. 619—620. *c)* ἦρει τῶνδ' ἀνάστατον δόρει χῶραν. Trach. 240—241. 4. A lándzsa a segitség helyett: ἦ χαλκοθώραξ ἦντιν' Ἐνυάλιος μομφὰν ἔχων ξυνοῦ δορὸς ἐννυχίοις μαχαναῖς ἐτίσατο λώβαν; Ai. 179—181. 5. A lándzsa a zsákmány helyett: ποῖον οὐκ ἐρεῖ κακὸν, τὸν ἐκ δορὸς γεγῶτα πολεμίου νόθον. Ai. 1012—1013. 6. A lándzsaél a vezér helyett: *a)* τὸν ἑπτάλογχον ἐς Θῆβας στόλον ξὺν τοῖσδ' ἀγείρας. O. C. 1305—1306. *b)* σὺν ἑπτὰ τάξεσιν σὺν ἑπτὰ τε λόγχαις τὸ Θήβης πεδίον ἀμφεστᾶσι πᾶν. O. C. 1311—1312. 7. A szaladás a csatasor helyett: ἦδε σὺν μάχῃ δορὸς τροπὰς καταρρήνυσι. Ant. 674—675.

VI. Az állami élet.

1. Az uralom az uralkodó helyett: κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδὼν τυραννίδος οὕτω πεσούσης εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναι; O. R. 128—129. 2. A trón lépcsője a törvény helyett: ὑψηλὸν ἐς Δίκας βάθρον προσέπεσες. Ant. 854—855.

VII. A vadászat.

A táplálék a nyíl helyett: χειρὶ πάλλων τὰν ἐμὰν μελέου τροφάν. Phil. 1125—1126.

VIII. A méhtenyésztés.

A méh a méz helyett: *a) OI.* τοῖ τόνδε πλήσας θῶ; δίδασκε καὶ τόδε. *XO.* ὕδατος, μελίσσης. O. C. 480—481. *b)* γλώσσης μελίσσης τῷ κατερρυηκότι. Fr. 167.

IX. A földmivelés.

A szántás a vetés (die Saat) helyett: εὔχομαι θεοὺς μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινὰ μήτ' οἶν γυναικῶν παῖδας. O. R. 269—271.

X. A szőlőmivelés.

A részegség a bor helyett: ὑπερπλησθεὶς μέθῃ. O. R. 779.

XI. A hajózás.

1. Az evezés a hajó helyett: ὥρα . . . θοὸν εἰρεσίας ζυγὸν ἑζόμενον ποντοπόρῳ ναΐ μεθεῖναι. Ai. 245—250. 2. Az evezőlapát

szárnya a szél helyett: *κἀγὼ πικρὸν Σίγειον οὐρίῳ πλάτῃ κατηγόμην.* Phil. 355—356.

XII. A természet.

1. A szántás a tavasz helyett: *a) τὸν μὲν παρελθόντ᾽ ἄροτον ἐν μήκει χρόνου Λυδῇ γυναικί φασί νιν λάτριν πονεῖν.* Trach. 69—70. *b) δωδέκατος ἄροτος.* Trach. 825. 2. Hephaestus a tűz helyett: *a) ἔβα, πρὶν . . . στεφάνωμα πύργων πευκάενθ᾽ Ἥφαιστον ἑλεῖν.* Ant. 120—122. *b) ἐκ δὲ θυμάτων Ἥφαιστος οὐκ ἔλαμπεν.* Ant. 1006—1007. 3. A forrás a víz helyett: *ΟΙ. ἦ τοῖσδε χρωσσοῖς οἷς λέγεις χέω τάδε; ΧΟ. τρισσάς γε πηγάς.* O. C. 478—479.

C) AZ ARÁNYTROPUSOK.

I. Az ember.

1. A fej: l. XXIII, 27. 2. A fej (és a szárny): *ὥσπερ γὰρ ἐν φύλλοισιν αἰγείρου μακρᾶς, κἂν ἄλλο μηδὲν, ἀλλὰ τοὐκείνης κάρα* (a fa koronája) *κινήσῃς αὔραις ἀνακουφίζει πτερόν* (a lomb). Fr. 24. 3. A haj: *ἦκεν κομήτην* (tollas) *ἰόν.* Trach. 567. 4. A homlokkötő: *ὄπωπα δ᾽ οὐ μάλα . . . Ἰξίον᾽ ἀν᾽ ἄμπυκα* (a kerék) *δὴ δρομάδ᾽ ὡς ἔβαλ᾽ ὁ παγκρατὴς Κρόνου παῖς.* Phil. 676—678. 5. A szem: *a) φιλὸν ὄμμ᾽* (leányom) *ἀποσπάσας πρὸς ὄμμασιν ταῖς πρόσθεν ἐξοίχει βίᾳ.* O. C. 866—867. *b) ὦ κρατιστεύων κατ᾽ ὄμμα* (a világosság). Trach. 102. *c)* l. II, 11. 6. A szempilla: *ἀκτὶς ἀελίου . . . ἐφάνθης ποτ᾽, ὦ χρυσέας ἀμέρας βλέφαρον* (a világosság). Ant. 100—104. 7. A látás: *a) ὦ Σκαμάνδριοι γείτονες ῥοαὶ . . . οὐκέτ᾽ ἄνδρα μὴ τόνδ᾽ ἴδητ᾽, . . . οἷον οὔ τινα Τροία δέρχθη.* Ai. 417—425. *b) σὲ δ᾽ ὑπὲρ διλόφοιο πέτρας στέροψ ὄπωπε λιγνύς.* Ant. 1126—1127. *c) δεινῶς ἀθυμῶ μὴ βλέπων* (az igazmondás) *ὁ μάντις ἦ.* O. R. 747. *d) μήδ᾽ ὄψεταί νιν μήτε φέγγος ἡλίου μήθ᾽ ἕρκος ἱρὸν μήτ᾽ ἐφέστιον σέλας.* Trach. 606—607. *e) ἡ κακὴ σὴ διὰ μυχῶν βλέπουσ᾽* (a kigondolás) *ἀεὶ ψυχή.* Phil. 1013—1014. 8. A hallás: l. II, 9. 9. Az észrevevés: *ὦ φάος ἁγνὸν καὶ γῆς ἰσόμοιρ᾽ ἀὴρ, . . . πολλὰς δ᾽ ἠντήρεις ἤσθου στέρνων πληγάς.* El. 86—90. 10. A szembehunyás: *ἀνατέτροφας ὅτι καὶ μίσῃ* (a lecsöndesedés). Trach. 1008. 11. A férfiasság: *a) πολλὸν δ᾽ ἄρσεν᾽* (erős) *ἐκτεμόνθ᾽ ὁμοῦ ἄγριον ἔλαιον.* Trach. 1196—1197. *b) κτύπος ἄρσην* (hatalmas) *πόντου προβολῆς.* Phil. 1455. 12. A köldök:

οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι γᾶς ἐπ᾽ ὀμφαλόν (a közép). O. R. 897. 13. Az anya: *a) Σκῦρος ἀνδρῶν ἀλκίμων μήτηρ* (a szülőhely) *ἔφυ.* Phil. 326. *b) οἷς γὰρ ἡ γνώμη κακῶν μήτηρ* (az ok) *γένηται, τἄλλα παιδεύει κακούς.* Phil. 1360—1361. 14. A dajka és a gyermek: *εἶρπε γὰρ ἄλλοτ᾽ ἄλλᾳ τότ᾽ ἂν εἰλυόμενος, παῖς ἄτερ ὡς φίλας τιθήνας.* Phil. 701—702. Hasonlat. 15. A dajkálás: *πότνια σεμνὰ τιθηνοῦται* (az igazgatás) *τέλη θνατοῖσιν.* O. C. 1050—1051. 16. Az elaltatás: *Μυρτίλος ἐκοιμάθη* (a meghalás). El. 509. 17. Az aggkor: *θυμοῖ γὰρ οὐδὲν γῆρᾶς* (a csillapító szer) *ἐστιν ἄλλο πλὴν θανεῖν.* O. C. 954—955. 18. Az álom: l. XXIV, *f*, 12. 19. Az álmatlanság és a barangolás: *οὐδ᾽ ἀϊπνοι* (soha ki nem száradó) *κρῆναι μινύθουσιν Κηφισοῦ νομάδες* (megosztott) *ῥεέθρων.* O. C. 685—687. 20. A szaglás: *Λάκωνος ὀσμᾶσθαι* (a hallás) *λόγου.* Fr. 186. 21. A vérzés: *πολλὰς δ᾽ ἀντήρεις ἦσθου στέρνων πληγὰς αἱμασσομένων* (fájdalmat érző). El. 89—90. 22. A nyögés: *a)* l. XXIV. *f*, 12. *b) καὶ νῦν . . . μολεῖν καθαρσίῳ ποδὶ Παρνασίαν ὑπὲρ κλιτύν, ἢ στονόεντα* (zúgó) *πορθμόν.* Ant. 1140—1145. 23. A jajgatás és a férfiasság: *λίμνης ἦλθον ἠχοί-σης γόους* (a zúgás) *Ἀχέροντος ὀξυπλῆγος ἄρσενας* (hatalmas) *χοάς.* Fr. 469. 24. Az emlékezés: *ὦ τρεῖς κέλευθοι . . . ἆρα μου μέμνησθ᾽;* O. R. 1398—1401. 25. Valamit más valakivel együtt tudni: *τὰ δὲ παννυχίδων ἤδη στυγεραὶ ξυνίσασ᾽ εὐναὶ μογερῶν οἴκων.* El. 92—93. 26. A könyörülés: *ὦ . . . Ἀθῆναι τιμιωτάτη πόλις, οἰκτείρατ᾽ ἀνδρὸς Οἰδίπου τόδ᾽ ἄθλιον εἴδωλον.* O. C. 107—110. 27. A futás: *λήγει δ᾽ ἔρις δραμοῦσα* (a fejlődés). Ai. 731. 28. Az ugrás: *θρώσκει δ᾽ αἶ θρώσκει* (a dühöngés) *δειλαία . . . νόσος.* Trach. 1026—1030. 29. A kiabálás: *ὁ καλλιβόας* (a hangzás) *τάχ᾽ ὑμῖν αἰλὸς οὐκ ἀναρσίαν ἀχῶν καναχὰν ἐπάνεισιν.* Trach. 640—642. 30. A taszítás: *a) εἶτ᾽ ὀνείδεσιν ἤρασσον* (az elhalmozás). Ai. 724—725. *b) κἀγὼ χολωθεὶς εὐθὺς᾽ ἤρασσον* (a gyalázás) *κακοῖς τοῖς πᾶσιν.* Phil. 374—375.

II. A ház.

1. A keritės: *ἐγὼ δὲ φοιτῶντ᾽ ἄνδρ᾽ μανιάσιν νόσοις ὤτρυνον, εἰσέβαλον εἰς ἕρκη* (a csel) *κακά.* Ai. 59—60. 2. A küszöb: *ὃν ἐπιστείβεις τόπον, χθονὸς καλεῖται τῆσδε χαλκόπους ὁδός* (a bejárat). O. C. 56—57. 3. A zár: *a) χρυσέα κλῆς* (a hallgatás) *ἐπὶ γλώσσᾳ βέβακε προσπόλων Εὐμολπιδᾶν.* O. C. 1051—1052. *b) μή μοι κρυφαῖον μηδὲν ἐξείπῃς ἔπος· κλῆθρον* (a biztosság) *γὰρ οὐδέν.* Fr. 673.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 56 von 94

c) θάρσει. μέγας σοι τοῦδ' ἐγὼ φόβου μοχλός (az oltalom). Fr. 699. 4. A kapu és a kinyitás: *ψυχῆς ἀνοίξαι τὴν κεκλημένην πύλην* (a titok elárulása). Fr. 467. 5. A kinyitás: *μὴ πρὸς ξενίας ἀνοίξῃς* (a kérdezősködés) *τᾶς σᾶς, πέπον, ἔρῃ' ἀναιδῆ*. O. C. 515—516. 6. A bezárás: *a) γλώσσαν ἐγκλήσας* (a hallgatás) *ἔχει*. Ant. 180. *b) τοῦτοις τοῦτο πᾶσι ἀνδάνειν λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλῄοι* (a visszatartás) *φόβος*. Ant. 504—505. 7. A szoba: *ἐς μέγαν θάλαμον* (a tenger) *Ἀμφιτρίτας*. O. R. 194. 8. A tűzhely: *a) ΑΝ. ἵμερος ἔχει με. ΙΣ. τίς; ΑΝ. τὰν χθόνιον ἑστίαν* (a nyughely) *ἰδεῖν*. O. C. 1725—1726. 9. A tűzhely (és a hallás): *ὦ πρῷρα, λοιβῆς Ἑστία* (a hely), *κλύεις τάδε;* Fr. 650. 10. Az ágy: *κρύψον νιν, ἔνθα μή ποτ' εἰς εὐνὴν* (a sír) *πατρὸς τούτων πρόσεισι μηδέν*. El. 436—437. 11. A fáklya (és a szem): *οὐκέτι μοι τόδε λαμπάδος* (a nap) *ἱρὸν ὄμμα* (a kör) *θέμις ὁρᾶν*. Ant. 877—880. 12. A mérés: *εἰ χρή τι κἀμὲ μὴ ξυναλλάξαντά πω, πρέσβεις, σταθμᾶσθαι* (a gyanitás), *τὸν βοτῆρ' ὁρᾶν δοκῶ*. O. R. 1110—1111. 13. A mérleg nyelve: *ὅταν δὲ δαίμων ἀνδρὸς εὐτυχοῖς τὸ πρὶν πλάστιγγ'* (a szerencse) *ἐρείσῃ τοῦ βίου παλίντροπον, τὰ πολλὰ φροῦδα καὶ καλῶς εἰρημένα*. Fr. 964. 14. A sütés: *ἐνθάλπεται μὲν αὐτὸς, ἐξοπτᾷ* (az elbájolás) *δ' ἐμέ*. Fr. 421.

III. Az emberi tettek és cselekedetek általában véve.

1. A visszatartás: *ἰὼ πόροι ἁλίρροθοι . . . πολὶν πολίν με δαρόν τε δὴ κατείχετ'*. Ai. 412—415. 2. A fogadás *a) ὄλβιος, ὃν ἁ κλεινὰ γᾶ ποτε Μυκηναίων δέξεται. εὐπατρίδαν*. El. 160—162. *b) Τυρσηνικὸς κόλπος Λιγυστική τε γῆ σε δέξεται*. Fr. 527. 3. A fogadás és az ölés: *ἰὼ Κιθαιρὼν, τί μ' ἐδέχου, τι μ' οἰ λαβὼν ἔκτεινας εὐθύς;* O. R. 1391—1392. 4. A küldés: *a) ὦ κλεινὰ Σαλαμὶς, . . . ὃν ἐπέμψω . . . νῦν . . . φίλοις μέγα πένθος ηὕρηται*. Ai. 596—615. *b) σὲ Νυσαίων ὀρέων κισσήρεις ὄχθαι χλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει*. Ant. 1131—1133. 5. A lopás: *ὥρα τιν' ἤδη κάρα καλύμμασιν κρυψάμενον ποδοῖν κλοπὰν* (a futás) *ἀρέσθαι*. Ai. 245. 6. A nekirohanás: *οἰκτρὰ μὲν νόστοις αἰδὰ, . . ὅτε οἱ παγχάλκων ἀνταία γενίων ὡρμάθη πλαγά*. El. 194—197. 7. A megrablás: *ὧν ἀφαρπάζειν* (titokban megtekinteni) *φιλεῖ ὀφθαλμὸς ἄνθος*. Trach. 548—549. 8. Az ölés: *γένυς, ἃ νιν κατέπεφνεν*. El. 485—486. 9. A lakmározás: *δαίνυται* (a dühöngés) *γὰρ αἰ πάλιν*. Trach. 1088. 10. A favágó, a fa, a fejsze és a favágás: *μήτηρ δ' ἡμὴ χὠ κοινολεχὴς Αἴγισθος ὅπως δρῦν ὑλοτόμοι σχίζουσι κάρα φοινίῳ πελέκει*. El. 97—99. Hasonlat. 11. Az

*

irás: *ταῦτ᾽ ἐπίστω, καὶ γράφου* (a megjegyzés) *φρενῶν ἔσω*. Phil. 1325. 12. Az irótábla: *θὲς δ᾽ ἐν φρενὸς δέλτοισι* (az emlékező tehetség) *τοὺς ἐμοὺς λόγους*. Fr. 535. 13. A koczka; *ἀεὶ γὰρ εὖ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι* (szerencsével birni). Fr. 762. 14. A kockajátékos és a bukó kocka: *στέργειν δὲ τἀκπεσόντα καὶ θέσθαι πρέπει σοφὸν κυβευτήν* (a ki valamit merészel, legyen azután megelégedve az eredménynyel s igyekezzék azt erejéből jóvá tenni). Fr. 686.

IV. A mythologia.

Az Erebus: l. xxiii, 25.

V. A testgyakorlás.

A testgyakorlás: *οὐδ᾽ ἀγύμναστον* (kinzás nélkül) *μ᾽ ἐᾶν ἔοικεν ἡ τάλαινα διάβορος νόσος*. Trach. 1083—1084.

VI. A versenyjátékok.

1. Az öklöző: *Ἔρωτι μὲν νυν ὅστις ἀντανίσταται πύκτης ὅπως ἐς χεῖρας, οὐ καλῶς φρονεῖ*. Trach. 441—442. Hasonlat. 2. A koszorú: *ἔβα, πρὶν ... στεφάνωμα* (az ormó) *πύργων πευκάενθ᾽ Ἥφαιστον ἑλεῖν*. Ant. 120—122.

VII. A zene.

A fuvola, a *φῦσα*, a bőrkötelék és a fuvolajátszás: *φυσᾷ γὰρ οὐ σμικροῖσιν αὐλίσκοις ἔτι, ἀλλ᾽ ἀγρίαις φίσαισι φορβειᾶς ἄτερ* (nem csak hogy nem szerény, hanem még gőgös is). Fr. 753. Allegoria.

VIII. A költészet.

A vers mérése: *τί δε ῥυθμίζεις* (a találgatás) *τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου;* Ant. 318.

IX. Az épitészet.

1. Az épités: *εὖ γὰρ καὶ διχοστατῶν λόγος σύγκολλα τἀμφοῖν εἰς μέσον τεκταίνεται* (az egyesités). Fr. 745. 2. Az épitész, a csapósinor és az egyenes irány: *ἴσον μετρῶν ὀφθαλμὸν, ὥστε τέκτονος παρὰ στάθμην ἰόντος ἐρθοῦται κανών*. Fr. 421. Hasonlat.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 58 von 94

X. A szobrászat.

A viaszmintához való lyukas agyagforma: *ἀσπὶς μὲν ἡμῖν λίγδος ὡς πυκνομματεῖ.* Fr. 33. Hasonlat.

XI. Az orvostudomány.

1. A gyógyitás: *ἄναξ, Ποσειδὰν, ἵπποισιν τὸν ἀκεστῆρα* (a fékezés) *χαλινὸν πρώταισι ταῖσδε κτίσας ἀγυιαῖς.* O. C. 713—715. 2. Az okos orvos és a seb, melyet föl kell vágni: *οὐ πρὸς ἰατροῖ σοφοῖ θρηνεῖν ἐπῳδὰς πρὸς τομῶντι πήματι* (az okos rokon nem szokta sírással lebeszélni meghalni akaró barátját). Ai. 581.—582. Allegoria. 3. Az orvos, a betegség és a gyógyszer: *ὅστις . . . μεῖζον προσάπτει τῆς νόσου τὸ φάγμακον, ἰατρός ἐστιν οὐκ ἐπιστήμων κακῶν* (ki a bajon túlszigoru eszközökkel akar segíteni, esztelen ember). Fr. 514. Allegoria.

XII. A kovácsmesterség.

1. A könnyen törő, merev aczél: *τὸν ἐγκρατέστατον σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖστ' ἂν εἰσίδοις* (ha nem tágítasz, el kell esned). Ant. 474—476. Allegoria. 2. A lágyitott vas: *κἀγὼ γὰρ, ὃς τὰ δεινὰ ἐκαρτέρουν τότε, βαφῇ σίδηρος ὡς ἐθηλύνθην στόμα.* Ai. 650—651. Hasonlat.

XIII. A háború.

1. A háború: *τίκτουσ' ἀεὶ ψυχᾷ πολέμους* (az ellenséges gondolat). El. 218—219. 2. A hadsereg: *στρατὸς* (a tömeg) *δ' ὅπως ὁρᾷ νιν ἐκπεπτωκότα δίφρων, ἀνωλόλυξε τὸν νεανίαν.* El. 749—750. 3. A fölfegyverzés: *σὺ γὰρ πάγκλαυτον αἰῶνα κοινὸν εἶλου, τὸ μὴ καλὸν καθοπλίσασα* (a kihivás). El. 1085—1086. 4. A harsona: *ὦ φθέγμ' Ἀθάνας . . . ὡς εὐμαθές σου . . . φώνημ' ἀκούω . . . χαλκοστόμου κώδωνος ὡς Τυρσηνικῆς.* Ai. 14—17. Hasonlat. 5. A lándzsa: *νοσεῖ δέ μοι πρόπας στόλος, οὐδ' ἕνι φροντίδος ἔγχος* (a védelem). O. R. 168—170. 6. A lándzsa hegye: *a) νύμφαν ἄγαγες ἀπ' αἰπεινᾶς τάνδ' Οἰχαλίας αἰχμᾷ* (a vár). Trach. 857—859. *b) ὀμμάτων ἄπο λόγχας* (a sóvárgó pillantás) *ὀφίησιν.* Fr. 169. 7. A lándzsa dobása: *ἦ καὶ πρὸς Ἀτρείδαισιν ἤγχμασας* (a fölemelés) *χέρα;* Ai. 97. 8. A nyil: *ἐδίδαξεν . . . δύσομβρα φεύγειν βέλη* (a záporeső). Ant. 355—359. 9. A nyillal való lövés: *καθ' ὑπερβολὰν τοξεύσας*

(kitalálni a titkot) *ἐκράτησε τοῦ πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου.* O. R. 1196—1197. 10. Az íjász és a nyil: *τοιαῦτά σου, λυπεῖς γὰρ, ὥστε τοξότης ἀφῖκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα βέβαια.* Ant. 1084—1086. Hasonlat. 11. Az íjász, a cél és a nyillal való lövés: *πάντες ὥστε τοξόται σκοποῦ τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε.* Ant. 1033—1034. Hasonlat. 12. A megölt ellenségnek fegyvereitől való megfosztása: *ὃν αἰόλα νύξ ἐναριζομένα* (az elenyészés) *τίκτει κατενάζει τε, φλογιζόμενον Ἅλιον αἰτῷ.* Trach. 94—95. 13. Az erőd: *θανάτων δ' ἐμᾷ χώρᾳ πύργος* (az oltalmazó) *ἀνέστα.* O. R. 1200—1201. 14. Az erőd (és a hajó): *οὐδέν ἐστιν οὔτε πύργος* (az állam) *οὔτε ναῦς* (az állam) *ἔρημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.* O. R. 56—57. Allegoria. 15. A szétrombolás: *a) ὄλωλα, διαπεπόρθημαι* (tönkrejutni) *φίλοι.* Ai. 896. *b) τυφλῆς ὑπ' ἄτης ἐκπεπόρθημαι* (tönkrejutni) *τάλας.* Trach. 1104.

XIV. Az állami élet.

1. Az őrizet: *ὁρῶ, φίλαι γυναῖκες, οὐδέ μ' ὄμματος φρουρὰν* (a figyelem) *παρῆλθε.* Trach. 225—226. 2. A ki sorsolás alapján bir valamit: *αἴδεσαι δὲ μητέρα πολλῶν ἐτῶν κληροῦχον* (a ki valamit bir). Ai. 507—508. 3. A megszökött rab: *a) ἦλθ' ἐναντίος, οἳ δραπέτην* (hamis) *τὸν κλῆρον ἐς μέσον καθεὶς.* Ai. 1284—1285. *b) δοῦλον γὰρ ἐν δεσμοῖσι δραπέτης ἀνὴρ κῶλον ποδισθεὶς πᾶν πρὸς ἡδονὴν λέγει* (te Perseus, ki előbb megszöktél, most tetszésem szerint beszélsz, mert kezeim közt vagy). Fr. 60. Allegoria. 4. A megszökött rabnő: *εὐναῖος εἴη, δραπέτιν* (bizonytalan) *στέγην ἔχων.* Fr. 184.

XV. A vadászat.

1. A vadászás: *a) δέδορκά σε πεῖράν τιν' ἐχθρῶν ἁρπάσαι θηρώμενον* (a leskelődés). Ai. 1—2. *b) ἐπὶ σκηναῖς σε ναυτικαῖς ὁρῶ Αἴαντος . . . κυνηγετοῦντα* (a figyelés). Ai. 3—5. *c) πρόθυμος εἰς ὁδὸν κυναγίᾳ* (a leszállás). Ai. 37. *d) θήραν* (az üldözés) *ἔχων.* Ai. 564. *e) θηρᾶν* (az utánajárás) *οὐ πρέπει τἀμήχανα.* Ant. 92. *f) σὺν δέ νιν θηρώμεθ'* (az elfogás). Ant. 432—433. *g) τυραννίδα θηρᾶν* (a törekvés); O. R. 541—542. *h) σε εἷλε θηώρνθ'* (az üldözés) *ἡ τύχη.* O. C. 1026. *i) θηρᾶσθαι* (az utánajárás) *κενά.* El. 1054. *j) θηρατὲ* (a kézre kerités) *οὖν γίγνοιτ' ἄν.* Phil. 116. *k) οὓς ἐθήρων* (az üldözés) *πρόσθε θηράσουσιν* (az üldözés). Phil.

958. *l) ὦ χεῖρες . . . συνθηρώμεναι* (a legyőzés). Phil. 1004—1005. *m) μ᾽ ἐθηράσω* (az elfogás). Phil. 1007. *n) λύγγα θηρατηρίαν* (az elbájolás). Fr. 421. *o) φιλεῖ γὰρ ἄνδρας πόλεμος ἀγρεύειν* (a megölés) *νεούς*. Fr. 498. 2. A zsákmány: *a) τήνδ᾽ ἐγχειρούμην ἄγραν* (a mi el van fogva). O. C. 950. *b) τὸν εὔαγρον* (az eredménydús) *τελειῶσαι λόχον*. O. C. 1089. *c) ἔδειξ᾽ Ἀχαιοῖς ἐς μέσον θήραν* (a zsákmány) *καλήν*. Phil. 609. *d) θήραν* (a zsákmány) *τήνδ᾽ ἁλίως ἔχομεν τόξων*. Phil. 839—840. 3. A nyomozás: *a) κεῖνον γὰρ, οὐδὲν ἄλλον, ἰχνεύω* (az utánajárás) *πάλαι*. Ai. 20. *b) διώκων κἀξιχνοσκοπούμενος* (a keresés). Ai. 997. *c) οἱ γὰρ ἂν μακρὰν ἴχνευον* (a kutatás) *αὐτό*. O. R. 220—221. *d) ἄνδρα πάντ᾽ ἰχνεύειν* (a keresés). O. R. 475. *e) ἵππους νομάδας ἐξιχνοσκοπῶν* (a fölkeresés). Trach. 271. 4. A nyom: *ἴχνος* (a nyom) *παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας*. O. R. 109. 5. A vadászkutya: *a) εὖ δὲ σ᾽ ἐκφέρει κυνὸς Λακαίνης ὥς τις εὔρινος βάσις*. Ai. 7—8. Hasonlat. *b) βεβᾶσιν ἄρτι δωμάτων ὑπόστεγοι μετάδρομοι κακῶν πανουργημάτων ἄφυκτοι κύνες* (a boszuló). El. 1386—1388. 6. A vadászháló: *ἐν τοῖσιν αὐτοῖς δικτύοις* (a körülmény) *ἁλίσκεται*. Fr. 671.

XVI. A halászat.

A halászháló: *καθῆψεν ὤμοις τοῖς ἐμοῖς Ἐρινύων ὑφαντὸν ἀμφίβληστρον* (a ruha). Trach. 1051—1052.

XVII. A lótenyésztés és a lóverseny.

1. A nemesvérü, fülét hegyező ló: *ὥσπερ γὰρ ἵππος εὐγενὴς, κἂν ᾖ γέρων, ἐν τοῖσι δεινοῖς θυμὸν οὐκ ἀπώλεσεν, ἀλλ᾽ ὀρθὸν οὖς ἵστησιν, ὡσαύτως δὲ σὺ ἡμᾶς τ᾽ ὀτρύνεις καὐτὸς ἐν πρώτοις ἕπει*. El. 25—28. Hasonlat. 2. A tüzes ló, a gyeplő és a fékezés: *σμικρῷ χαλινῷ δ᾽ οἶδα τοὺς θυμουμένους ἵππους καταρτυθέντας* (a kik nem engednek, könnyen legyőzetnek). Ant. 477—478. Allegoria. 3. A gyeplő: *ὀξυτέρῳ κινήσασα χαλινῷ* (a kényszer). Ant. 109. 4. A zabola: *a) ὁρῶν νεκρὸν στόμια* (a parancs) *δέχηται τἀμά*. El. 1461—1462. *b) ὦ ψυχὴ σκληρὰ χάλυβος λιθοκόλλητον στόμιον* (az önuralom) *παρέχουσ᾽, ἀνάπαυε βοήν*. Trach. 1260—1262. 5. A csikó, a lovász, az istálló (a vetés és az aratás): *κόμης δὲ πένθος λαγχάνω πώλου δίκην, ἥτις συναρπασθεῖσα βουκόλων ὕπο μάνδραις ἐν ἱππείαισιν ἀγρίᾳ χερὶ θέρος θερισθῇ ξανθὸν* (levágták sárga sörényét) *αὐχένων ἄπο*. Fr. 587. Hasonlat. 6. A jól tartott csikó: *σὺ δὲ σφαδάζεις, πῶλος ὡς εὐφορβίᾳ*. Fr.

727. Hasonlat. 7. A sörény: *τυφὼς ἀείρας σκηπτὸν, . . . πίμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην* (a lomb). Ant. 418—419. 8. A lóidomitás: *ὠμοῖς αὐτὸν ἐν νόμοις πατρὸς δεῖ πωλοδαμνεῖν* (a nevelés). Ai. 548—549. 9. A kettős fogat: *οἴχεται τέκνων ἀποσπάσας μου τὴν μόνην ξυνωρίδα* (a társnő). O. C. 894—895. 10. A jobb oldali lógós: *ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενώμα στυφελίζων μέγας Ἄρης δεξιόσειρος* (erőteljes). Ant. 139—140. 11. A versenytér sorompója: *παλτῷ ῥιπτεῖ πυρὶ βαλβίδων* (az ormó) *ἐπ' ἄκρων ἤδη νίκην ὁρμῶντ' ἀλαλάξαι.* Ant. 131—133.

XVIII. A baromtenyésztés.

1. A legelés: *a) κούφοις πνεύμασι βόσκου* (a szórakozódás). Ai. 558. *b) γηροβόσκος* (az ápoló) *εἰσαεί.* Ai. 570. *c) ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι* (reményt táplálni). Ant. 1246. *d) τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν* (a táplálás) *φλόγα.* O. R. 1425. *e) τὸ γὰρ νεάζον ἐν τοιοῖσδε βόσκεται* (az élés) *χώροισιν αὐτοῦ.* Trach. 144—145. *f) ἐν λιμῷ τε καὶ κακοῖσι βόσκων* (a táplálás) *τὴν ἀδηφάγον νόσον.* Phill. 312—313. *g) οἰκτρὰ γὰρ βόσκειν* (a dühöngés). Phil. 1167. *h) μὰ τὴν ἐκείνου δειλίαν, ᾗ βόσκεται* (bele van merülve). Fr. 144. *i) βόσκει* (a birtoklás) *δὲ τοὺς μὲν μοῖρα δυσαμερίας, τοὺς δ' ὄλβος ἡμῶν.* Fr. 518. *j) ἐλπὶς γὰρ ἡ βόσκουσα* (a táplálás) *τοὺς πολλοὺς βροτῶν.* Fr. 687. 2. Az együtt legelő marha: *a) αἱ δὲ σύννομοι* (a feleség) *τἄξω βίου. τροφεῖα πορσύνουσ' ἀεί.* O. C. 340—341. *b) ζῶ βίον μοχθηρὸν, ἔκ τε σοῦ κακοῖς πολλοῖς ἀεὶ ζυνοῦσα τοῦ τε συννόμου* (a férj). El. 599—600. *c) ἦ που ἐλεινὸν ὁρᾷς, φρένας εἴ τινας ἔχεις, τὸν Ἡράκλειον ξύννομον* (a barát). Phil. 1130—1132. 3. Az egyedül legelő marha: *νῦν δ' αὖ φρενὸς οἰοβώτας* (makacs) *φίλοις μέγα πένθος ἠΰρηται* Ai. 614—615. 4. Az elhagyott borju: *κἀπὸ μητρὸς ἄφαρ βέβακεν ὥστε πόρτις ἐρήμα.* Trach. 529—530. Hasonlat. 5. A dolgozó ökör: *οὐδ' ἀνὴρ οὐ πρὶν ἂν φάγῃ καλῶς ὁμοια καὶ βοῦς ἐργάτης, ἐργάζεται.* Fr. 149. Hasonlat. 6. A bika: *φοιτᾷ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν ὕλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ πέτρας ἅτε ταῦρος.* O. R. 476—478. Hasonlat. 7. A bömbölő bika: *ὑπεστέναζε ταῦρος ὡς βρυχώμενος.* Ai. 322. Hasonlat. 8. A pásztor: *ἐφηῦρε δ' ἄστρων μέτρα· καὶ περιστροφὰς, νεῶν τε ποιμαντῆρσιν* (a kormányos) *ἐνθαλασσίων.* Fr. 379, 9—10. 9. Az igázás: *a) τῷδ' ὑπεζύγην* (a kényszerítés) *πόνῳ.* Ai. 24. *b) ἄτῃ συγκατέζευκται* (a bebonyolódás) *κακῇ.* Ai. 123. *c) νέοισιν ἐγκαταζεύξας* (a hozzáadás) *τρόποις.* Ai. 736. *d) κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρει θαλάμῳ*

κατεζεύχθη (a bezárás). Ant. 946. *e)* ζεύχθη (a bezárás) δ' ὀξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος. Ant. 955. *f)* γάμοις με δεῖ μητρὸς ζυγῆναι (a bebonyolódás). O. R. 825—826. *g)* κόρην γὰρ, οἶμαι δ' οὐκέτ' ἀλλ' ἐζευγμένην (a feleség). Trach. 538. *h)* σὺ μὲν κλοπῇ τε κἀνάγκῃ ζυγεὶς (a kényszerítés) ἔπλεις. Phil. 1025—1026. 10. Az iga: οὐδ' ὑπὸ ζυγῷ λόφον δικαίως εἶχον (nem engedelmeskedtek a hatalomnak). Ant. 291—292. 11. A négyes fogat: ἦν ποταμοῦ σθένος, ὑψίκερω τετραόρου (négylábu) φάσμα ταύρου. Trach. 507—508. 12. A marha és az ostor: μέγας δὲ πλευρὰ βοῦς ὑπὸ σμικρᾶς ὅμως μάστιγος ὀρθὸς εἰς ὁδὸν πορεύεται (az erős embert engedelmességre kényszerítheti elöljárója). Ai. 1253—1254. Allegoria. 13. Az ösztökélés: *a)* αἰὲν ἡμᾶς . . . σὺν δόλῳ κεντήσεσθ' (a szomorítás). Ai. 1244—1245. *b)* μήδ' ὀλωλότα κέντει (a sértegetés). Ant. 1029—1030. 14. Az ösztöke: *a)* οἷον εἰσέδυ μ' ὕμα κέντρων (a kín) τε τῶνδ' οἴστρημα καὶ μνήμη κακῶν. O. R. 1317—1318. *b)* αἰκίζει θηρὸς ὀλόεντα κέντρ' (a méreg). Trach. 838—840. *c)* κωτίλος δ' ἀνὴρ λαβὼν πανοῦργα χερσὶ κέντρα (a kormánybot) κηδεύει πόλιν. Fr. 606.

XIX. A méhtenyésztés.

A dongó méhraj: βομβεῖ (a lármázás) δὲ νεκρῶν σμῆνος (a tömeg). Fr. 693.

XX. A kertészet és a földmivelés.

1. Az ültetés: *a)* φυτεύει (az okozás) πῆμ'. Ai. 953. *b)* ἀνωφέλητα φιτύει (a nemzés) τέκνα. Ant. 645. *c)* ξυμφυτεύσαι (más valakivel együtt kigondolni) τοὔργον. O. R. 347. *d)* ὕβρις φυτεύει (csinál) τύραννον. O. R. 873. *e)* νὰ γὰρ, ὦ 'φυτεύσαμεν (a nemzés), ὀλώλαμεν. O. R. 1504—1505. *f)* τοῦ κακοῦ πότμου φυτευθείς (a nemzés). O. C. 1323—1324. *g)* δεινὰν δεινῶς προφυτεύσαντες (a mutatás) μορφάν. El. 199—200. 2. Az ültetés és a mag: ὦ γάμοι, γάμοι, ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες (a nemzés) πάλιν ἀνεῖτε ταὐτὸν σπέρμα. O. R. 1403—1405. 3. Az ültető: *a)* ὁ φιτύσας (a nemző) πατήρ. Ai. 1296. *b)* φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος (a nemző) πατρός. O. R. 793. *c)* ἀλλ' οὔποτ' εἰμι τοῖς φυτεύσασι (a szülők) γ' ὁμοῦ. O. R. 1007. *d)* ἦ μὴ μίασμα τῶν φυτευσάντων (a szülők) λάβῃς; O. R. 1012. *e)* τοῦ φυτουργοῦ (a nemző) πατρὸς . . . προυξένησαν ὄμματα. O. R. 1482—1483. *f)* βίου δὲ λῴονος ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος (a nemző) πατρός. O. R. 1513—1514. *g)* τοὺς φυτεύ-

σαντας (a szülők) σέβειν. O. C. 1377. *h)* οὐ γὰρ δικαιοῖς τοῦ φυτεύσαντος (az atya) κλύειν. Trach. 1244. *i)* ἀλλ' οὐδὲν ἔξω τοῦ φυτεύσαντος (az atya) σύ γε δρᾷς οὐδὲ φωνεῖς. Phil. 904—905. *j)* πρὸς τοὺς τεκόντας καὶ φυτεύσαντας (az atya). Fr. 61. 4. A kapa: χρυσῇ μαχέλλῃ (a villám) Ζηνὸς ἐξαναστραφῇ. Fr. 767. 5. A szántóföld: *a)* ἀρώσιμοι γάρ εἰσι χἀτέρων γύαι (más lányt is lehet még nőül venni). Ant. 569. Allegoria. *b)* φοιτᾷ γὰρ ἡμᾶς ἔγχος ἐζαιτῶν πορεῖν, γυναῖκα τ' οὐ γυναῖκα, μητρῴαν δ' ὅπου κίχοι διπλῆν ἄρουραν (az anya) οὔτε καὶ τέκνων. O. R. 1255—1257. 6. A szántás: οὐθ' ὁρῶν οὐθ' ἱστορῶν πατὴρ ἐφάνθην ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθην (a nemzés). O. R. 1484—1485. 7. A barázdálás: δῆλον ἔμοιγ' ὡς φορβῆς χρείᾳ στίβον ὀγμεύει (magát vonszolni) τόνδε πέλας που. Phil. 162—163. 8. Az ugarolás: δὶς ταὐτὰ βούλει καὶ τρὶς ἀναπολεῖν (az ismétlés) μ' ἔπη; Phil. 1238. 9. A vetés (das Säen): *a)* σ' ἔσπειρε (a nemzés). Ai. 1293. *b)* γυναῖχ' ὁμόσπορον (közös). O. R. 260. *c)* τοῦ πατρὸς ὁμόσπορός (a közös nemző) τε καὶ φονεύς. O. R. 459—460. *d)* χοὕτως ἀδῆλον ἐνοικήσεις πόλιν σπαρτῶν (a bennszülött) ἀπ' ἀνδρῶν. O. C. 1533—1534. *e)* ὅτ' ἔσπειρ' (a nemzés). El. 533. *f)* βοᾶτε τὰν ὁμόσπορον (a rokon) Ἄρτεμιν. Trach. 212. 10. A vetés (die Saat): *a)* ὀνειδίζεις σποράν (a nemzetség). Ai. 1298. *b)* τέκνων σπορᾷ (a nemzetség). Ant. 1164. *c)* Εὐρύτου σπορά (a nemzetség) τις ἦν; Trach. 316. *d)* Εὐρύτου σπορὰν (a gyermek) ἄγειν; Trach. 420. *e)* l. XVII. 5. 11. A szántás és a vetés (das Säen): τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν (az egyesülés), ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη (a származás). O. R. 1497—1498. 12. A vető: οὐκ ἔπειθε τὸν φυτοσπόρον (az atya) τὴν παῖδα δοῦναι. Trach. 359—360. 13. A mag: *a)* σπέρμα (a gyermek) Λαερτίου πατρός. Ai. 1393. *b)* ἃ δὲ σπέρμα (a gyermek) μὲν ἀρχαιογόνων ἄντασ' Ἐρεχθειδᾶν. Ant. 981—982. *c)* τοὐμὸν δ' ἐγὼ, κεἰ σμικρός ἐστι, σπέρμ' (a nemzetség) ἰδεῖν βουλήσομαι. O. R. 1076—1077. *d)* φυτεύσαντες πάλιν ἀνεῖτε ταὐτὸν σπέρμα (a nemzetség). O. R. 1404—1405. *e)* τίνος εἶ σπέρματος (a nemzetség), ὦ ξένε; O. C. 215. *f)* ὦ σπέρμ' (a gyermek) ὅμαιμον. O. C. 331. *g)* γῆς ἐμῆς ἀπηλάθην πρὸς τῶν ἐμαυτοῦ σπερμάτων (a gyermek). O. C. 599—600. *h)* ὦ σπέρμ' (a gyermek) ἀνδρὸς τοῦδ'. O. C. 1275. *i)* ὦ σπέρμ' (a gyermek) Ἀτρέως. El. 1508. *j)* πρὸς τοὐμὸν οὕτω σπέρμα (a rokonság). Trach. 304. *k)* σπέρμα (a gyermek) σῶν ὁμαιμόνων. Trach. 1147. *l)* ὦ σπέρμ' (a gyermek) Ἀχιλλέως. Phil. 582. *m)* ὦ σπέρμ' (a gyermek) Ἀχιλλέως. Phil. 1066. 14. A sarjazás: *a)* ἀνθρώπου

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400

φύσιν βλαστᾶν (a születés). Ai. 760—761. *b)* ἆρ᾽ ὧδ᾽ ἄριστος ἐξ ἀριστέοιν δυοῖν βλαστῶν (a származás). Ai. 1304—1305. *c)* κακὸν νόμισμ᾽ ἔβλαστε (a lét). Ant. 296. *d)* οὐδ᾽ ὃς ἂν βλάστῃ (vele születve lenni) μένει νοῦς. Ant. 563—564. *e)* ὅστις ἂν βλάστοι (a születés). Ant. 912. *f)* ἀλλ᾽ ἡ τέκνων δῆτ᾽ ὄψις ἦν ἐφίμερος, βλαστοῦσ᾽ (a fölnevekedés) ὅπως ἔβλαστε (a fölnevekedés), προσλεύσσειν ἐμοί. O. R. 1375—1376. *g)* ματρὸς κοινᾶς ἀπέβλαστον (a születés) ὠδῖνος. O. C. 534. *h)* βλαστάνει (a keletkezés) δ᾽ ἀπιστία. O. C. 611. *i)* ἐν τίνι τοῦτ᾽ ἔβλαστ᾽ (meglenni) ἀνθρώπων. El. 238. *j)* τλημονεστάτη γυνὴ πασῶν ἔβλαστε (a születés). El. 439. *k)* τοὺς δὲ πρόσθεν εὐσεβεῖς κἀξ εὐσεβῶν βλαστόντας (a származás) ἐκβαλοῦσ᾽ ἔχεις. El. 589—590. *l)* γένος βλαστεῖν (tovább élni) ἐᾶσαι. El. 965—966. *m)* ἀφ᾽ ὧν τε βλάστωσιν (a származás). El. 1060—1061. *n)* τίς ἂν εὔπατρις ὧδε βλάστοι (a születés); El. 1081. *o)* ἃ δὲ μέγιστ᾽ ἔβλαστε (a keletkezés) νόμιμα. El. 1095. *p)* ὧν δ᾽ ἔβλαστεν (a származás) οὐκ ἔχω λέγειν. Trach. 401. *q)* ἐξ ἧς ἔβλαστες (a származás). Phil. 1311. *r)* κακῶν τ᾽ ἄπο βλαστόντας (a származás). Fr. 94. *s)* ἐπεὶ δὲ βλάστοι (a fölnövekedés). Fr. 124. *t)* οὐ γὰρ ἐκ μιᾶς κοίτης ἔβλαστον (a szűletés), ἀλλ᾽ ὁ μὲν Νηρηΐδος τέκνον ἄρτι βλαστάνεσκεν (a születés). Fr. 491. *u)* οὐδεὶς ἕξοχος ἄλλος ἔβλαστεν (a származás) ἄλλου. Fr. 518. 15. A sarj: *a)* πετραία βλάστα (az átváltozás) δάμασεν. Ant. 827. *b)* παιδὸς δὲ βλάστας (a születés) οὐ διέσχον ἡμέραι τρεῖς. O R. 717—718. *c)* βλάστας (az élet csirája) πω πενεθλίους. O. C. 972. *d)* τῆς ἐκεῖνος οὐδαμὰ βλάστας (a származás) ἐφώνει. Trach. 381—382. 16. A sarjazás és a sarj: ἦ βλαστὸς (a gyermek) οὐκ ἔβλαστεν (a fölnövekedés) οὐπιχώριος; Fr. 314. 17. A hajtás: ὦ φίλτατ᾽ ἔρνη (a gyermek). O. C. 1108. 18. A virágzás: *a)* τί γὰρ πατρὸς θάλλοντος (boldognak lenni) εὐκλείας τέκνοις ἄγαλμα μεῖζον. Ant. 703—704. *b)* οὕτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει ἀνθηρόν (dühöngő) τε μένος. Ant. 958—960. *c)* ἠὔθυνε θάλλων (boldognak lenni) Ant. 1164. *d)* κατ᾽ ἦμαρ καὶ κατ᾽ εὐφρόνην ἀεὶ θάλλοντα (megujulni). El. 259—260. *e)* βίῳ θάλλοντ᾽ (szerencsés). El. 951—952. *f)* ἔγωγέ σφ᾽ ἔλειπον . . . θάλλοντα (erőteljes) Frach. 212. *g)* ἤνθηκεν (nagyobbodni). Trach. 1089. *h)* ἡ δ᾽ ἐμὴ νόσος ἀεὶ τέθηλε (a dühöngés). Phil. 258—259. *i)* ἀλλὰ καὶ μέγα θάλλοντές (szerencsés) εἰσι. Phil. 419—420. *j)* Ὕβρις . . . ἐν νέοις ἀνθεῖ (az uralkodás). Fr. 705. 19. A virág: *a)* ὧν ἀφαρπάζειν φιλεῖ ὀφθαλμὸς ἄνθος (a szépség). Trach. 548—549. *b)* τόδ᾽ ἀκήλητον μα-

νίας ἄνθος (a nagyság). Trach. 999—1000. *c)* πόθεν ποτ᾽ ἄλυπον ὧδε εὗρον ἄνθος (az enyhítés) ἀνίας. Fr. 182. 20. A gyümölcs: οὐκ ἐξάγουσι καρπὸν (a köszönet) οἱ ψευδεῖς λόγοι. Fr. 717. 21. Az aratás: *a)* γλῶσσαν ἄκραν ῥιπτεῖ θερίσας (a levágás). Ai. 238—239. *b)* κακῶς ἄθαπτος ἐκπέσοι χθονὸς, γένους ἅπαντος ῥίζαν ἐξημημένος (tönkre tenni). Ai. 1177—1178. *c)* κατ᾽ αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν νερτέρων ἀμᾷ (a levágás) κοπίς. Ant. 601—602. *d)* ἀπάμησον (a levágás) ὡς τάχιστα. Phil. 749. *e)* τὸ δ᾽ ἁλώσιμον ἀμᾷ (könnyen fölfogható, megérthető) φροντίδι, παῖ, πόνος ὁ μὴ φοβῶν κράτιστος. Phil. 863—864. *f)* l. XVII, 5. 22. A földmives, a szántóföld, a vetés és az aratás: κἀφύσαμεν δὴ παῖδας, οὓς κεῖνός ποτε, γῆς ὅπως ἄρουραν ἔκτοπον λαβὼν, σπείρων μόνον προσεῖδε κἀξαμῶν ἅπαξ. τοιοῦτος αἰὼν ἐς δόμους τε κἀκ δόμων ἀεὶ τὸν ἄνδρ᾽ ἔπεμπε λατρεύοντά τῳ. Trach. 31—35. Hasonlat.

XXI. A szőlőmívelés.

A szőlőtőke és a bor: ἀναζέουσι θρομβώδεις ἀφροὶ, γλαυκῆς ὀπώρας ὥστε πίονος ποτοῦ χυθέντος ἐς γῆν Βακχίας ἀπ᾽ ἀμπέλου. Trach. 702—704. Hasonlat.

XXII. A kereskedelem.

1. Az eladás: *a)* τί με κατὰ σκότον ποτὲ διεμπολᾷ (az elárulás) λόγοισι πρός σ᾽ ὁ ναυβάτης; Phil. 578—579. *b)* οἶμοι πέραμαι (megcsalva lenni) καπόλωλ᾽. Phil. 978. 2. Az eladás és a fölrakás az eladás végett: τῶν δ᾽ ὑπαὶ γένους ἐξεμπόλημαι κἀμπεφόρισμαι (az elárulás és magától való eltaszitás) πάλαι. Ant. 1035—1036. 3. A megvevés: *a)* ἆρ᾽ ἠμπόληκας (a czélt elérni), ὥσπερ ἡ φάτις κρατεῖ; Ai. 978. *b)* ὡς μὴ ᾽μπολήσων (az ámitás) ἴσθι τὴν ἐμὴν φρένα. Ant. 1063. *c)* καὶ γὰρ ὑστέρῳ τό γ᾽ εὖ πράσσειν, ἐπεὶ πύθοιτο, κέρδος ἐμπολᾷ (hasznott hajtani). Trach. 92—93. 4. A kereskedő és az áruczikk: παρεσδέδεγμαι, φόρτον ὥστε ναυτίλος, λωβητὸν ἐμπόλημα τῆς ἐμῆς φρενός. Trach. 537—538. Hasonlat. 5. A kereskedő társa: *a)* οὐδ᾽ ὄνομα πρός του τῶν ξυνεμπόρων (az utitárs) ἔχεις; Trach. 318. *b)* Ἀχιλλέως παῖ, τόνδε τὸν ξυνέμπορον (a barát) . . . ἐκέλευσ᾽ ἐμοί σε ποῦ κυρῶν εἴης φράσαι. Phil. 542—543.

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400

XXIII. A hajózás.

1. A hajó: l. XIII, 14. 2. A hajó előrésze: *ἰὼ, ὦ φίλα γυναικῶν, τάδ' ἀντίπρῳρα* (a mi szemünk előtt van) *δή σοι βλέπειν πάρεστ' ἐναργῆ*. Trach. 222—224. 3. A vitorla alsó végei és a fölfordított hajó: *ναὸς ὅστις ἐγκρατῆ πόδα τείνας ὑπείκει μηδὲν, ὑπτίοις κάτω στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται* (a ki nem enged a kényszerűségnek, annak el kell esni). Ant. 715—717. Allegoria. 4. A horgony: *ἀλλ' εἰσὶ μητρὶ παῖδες ἄγκυραι* (az oltalom) *βίου*. Fr. 612. 5. A hajó fenekén összegyült víznek kimerítése: *μήτε μήτηρ ὡς κακὴ δίδασκέ με μήθ' ὡς πατρῷαν κτῆσιν Αἴγισθος δόμων ἀντλεῖ* (az elpazarolás). El. 1289—1290. 6. A főparancsnokság a hajón: *τοιγὰρ σὺ ὀρθῆς ἐναυκλήρεις* (a kormányzás) *πόλιν*. Ant. 994. 7. A kormányos: *οὐ γάρ τις ἂν δύναιτο πρῳρατὴς* (a vezér) *στρατοῦ τοῖς πᾶσι δεῖξαι καὶ καταρκέσαι χάριν*. Fr. 470. 8. A kormányozás: *πάντα γὰρ τά τ' οὖν πάρος τά τ' εἰσέπειτα σῇ κυβερνῶμαι* (a vezetés) *χερί*. Ai. 34—35. 9. Az evezés: *a) τοίας ἐρέσσουσιν* (a támadás) *ἀπειλὰς δικρατεῖς Ἀτρεῖδαι καθ' ἡμῶν*. Ai. 251—252. *b) μῆτιν ἐρέσσων* (a gondolás). Ant. 159. *c) ἐν μεταλλαγῇ πολυμηχάνου ἀνδρὸς ἐρέσσει* (a kezelés). Phil. 1134—1135. 10. Az evezés más valakivel együtt: *ἔξεστι οὖν εἰπόντι τἀληθῆ φίλῳ σοι μηδὲν ἧσσον ἢ πάρος συνηρετμεῖν* (barátnak lenni). Ai. 1328—1329. 11. A hajóparancsnok a hajós és a szélvész: *ἤδη ποτ' εἶδον ἄνδρ' ἐγὼ γλώσσῃ θρασὺν ναύταις ἐφορμήσαντα χειμῶνος τὸ πλεῖν, ᾧ φθέγμ' ἂν οὐκ ἐνεῦρες, ἡνίκα ἐν κακῷ χειμῶνος εἶχετ', ἀλλ' ὑφ' εἵματος κρυφεὶς πατεῖν παρεῖχε τῷ θέλοντι ναυτίλων* (te arra akarsz engem kényszeríteni a mostani komoly körülmények között, hogy olyas valamit tegyek, a mit nem akarok; de majd hallgatni fogsz, ha ennek következtében azután meggyűl velem a bajod). Ai. 1142—1146. Allegoria. 12. Az utitárs a hajón: *ἀλλ' ἐν κακοῖς τοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι ξύμπλουν* (az utitársnő) *ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη*. Ant. 540—541. 13. A hajózás: *a) ἥδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα καὶ ταύτης ἔπι πλέοντες* (a rábizás) *ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα*. Ant. 189—190. *b) ἵπποισιν, ἢ κύμβαισιν ναυστολεῖς* (a bejárás) *χθόνα;* Fr. 129. 14. A hajózás behúzott vitorlákkal: *νῦν δ' ἐν κακοῖς μοι πλεῖν ὑφειμένῃ* (az elővigyázat) *δοκεῖ*. El. 335. 15. A tengerpart: *ματέρες ἀκτὰν* (a lépcső) *παρὰ βώμιον . . . ἐπιστενάχουσιν*. O. R. 182—185. 16. A nagy tenger: *μέγ' ἄρα πέλαγος* (a veszedelem) *ἐλαχέτην*. O. C. 1746. 17. A nagy be nem hajózható

tenger: *κείνοις δ' ἴσως . . . οἷδ' ἐγὼ, φανήσεται μακρὸν τὸ δεῦρο πέλαγος οἰδὲ πλώσιμον* (a hosszú és veszedelmes út). O. C. 661—663. 18. A déli és éjszaki szél, a hullámok s a tenger: *πολλὰ γὰρ ὥστ' ἀκάμαντος ἢ νότου ἢ βορέα τις κύματ' ἐν εἰρεῖ πόντῳ βάντ' ἐπιόντα τ' ἴδῃ, οὕτω δὲ τὸν Καδμογενῆ τρέφει, τὸ δ' αὔξει βιότου πολύπονον.* Trach. 112—119. Hasonlat. 19. A csöndes tenger: *ἐν γαλήνῃ* (a csönd) *πάντ' ἐδερκόμην τόπον.* El. 899. 20. A kedvező szél: *a) σχέτλια γὰρ ἐμέ γε τὸν μακρῶν ἀλάταν πόνων οὐρίῳ* (a szerencse) *μὴ πελάσαι δρόμῳ.* Ai. 887—889. *b) ὦναξ . . . ὅς τ' ἐμὰν γᾶν φίλαν ἐν πόνοις ἀλύουσαν κατ' ὀρθὸν οὔρισας* (a szerencsés uralkodás), *τὰ νῦν τ' εὔπομπος εἰ γένοιο.* O. R. 689—696. *c) οὖρος* (a szerencse) *ὀφθαλμῶν ἐμῶν αὐτῇ γένοιτ' ἄπωθεν ἑρπούσῃ καλός.* Trach. 815—816. *d) καὶ τάδ' ὀρθῶς ἐμπεδα κατουρίζει* (a szerencsés bekövetkezés). Trach. 827—828. 21. A kedvező szél és a feneketlen mélység: *ταύτην νόμιζε τὴν πόλιν χρόνῳ ποτὲ ἐξ οὐρίων* (a szerencse) *δραμοῦσαν ἐς βυθὸν* (a romlás) *πεσεῖν.* Ai. 1082—1083. 22. A hullámoktól ostorozott éjszaki tengerpart: *πάντοθεν βόρειος ὡς τις ἀκτὰ κυματοπλὴξ χειμερία κλονεῖται, ὡς καὶ τόνδε κατάκρας δειναὶ κυματοαγεῖς ἄται κλονέουσιν ἀεὶ ξυνοῦσαι.* O. C. 1240—1244. Hasonlat. 23. A hullám: *a) λεύσσετ', εἰς ὅσον κλύδωνα* (a zavar) *δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.* O. R. 1524—1526. *b) Ἀθηνῶν δεινὸς ἠνιοστρόφος ἔξω παρασπᾷ κἀνοκωχεύει παρεὶς κλύδων'* (a zavar) *ἔφιππον.* El. 731—733. 24. A hullám és a tenger háborgása: *ἴδεσθέ μ' οἷον ἄρτι κῦμα φοινίας ὑπὸ ζάλης ἀμφίδρομον κυκλεῖται* (nézzétek mint ragad engem magával a vért szomjazó lélek dühössége). Ai. 351—352. Allegoria. 25. A tenger áramlata, a dühöngő Thraciai szelek, (az erebus), a feketés homok és a hullámoktól korbácsolt tengerpart: *οἷς γὰρ ἂν σεισθῇ θεόθεν δόμος, ἄτας οὐδὲν ἐλλείπει γενεᾶς ἐπὶ πλῆθος ἕρπον. ὅμοιον ὥστε ποντίαις οἴδμα δυσπνόοις ὅταν Θρήσσαισιν ἔρεβος* (a mélység) *ὕφαλον ἐπιδράμῃ πνοαῖς, κυλίνδει βυσσόθεν κελαινὰν θῖνα δυσάνεμον, στόνῳ βρέμουσι δ' ἀντιπλῆγες ἀκταί.* Ant. 583—592. Hasonlat. 26. A hajó ingása: *a) ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεως ἀσφαλῶς θεοὶ πολλῷ σάλῳ σείσαντες* (megpróbáltatásoknak kitenni) *ὤρθωσαν πάλιν.* Ant. 162—163. *b) πρόδοτος δὲ μόνα σαλεύει* (a sors által szorongatva lenni) *Ἠλέκτρα.* El. 1074—1075. 27. A hajó ingása, (a fej) és a tenger mélysége: *πόλις γὰρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾷς, ἄγαν ἤδη σαλεύει* (veszélyben lenni) *κἀνακουφίσαι κάρα βυθῶν* (a veszedelem) *ἔτ' οἰχ'*

οἷα τε φοινίου σάλου (a romlás). O. R. 22—24. 28. A szerencsés és szerencsétlen kikötés: *βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμήν, ποῖος Κιθαιρὼν οἰχὶ σύμφωνος τάχα, ὅταν καταίσθῃ τὸν ὑμέναιον, ὃν δόμοις ἄνορμον εἰσέπλευσας* (a célt saját szerencsétlenségünkre érni el), *εὐπλοίας* (a szerencse) *τυχών;* O. R. 420—423. 29. A kikötő: *a) τοῖς πολλοῖς γὰρ βροτῶν ἄπιστός ἐσθ' ἑταιρείας λιμήν* (az oltalom). Ai. 682—683. *b) ἴζων, ἵν' ἦν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμήν* (a gyülhely). Ant. 1000. *c) ἰὼ ἰὼ δυσκάθαρτος Ἅιδου λιμήν* (a hely). Ant. 1284. *d) ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κάρα, ᾧ μέγας λιμὴν* (a nőszágy) *αὐτὸς ἥρκεσεν παιδὶ καὶ πατρὶ θαλάμηπόλῳ πεσεῖν.* O. R. 1207—1209. 30. A hajóromok: *a) πᾶν δ' ἐπίμπλατο ναυαγίων* (a töredékek) *Κρισαῖον ἱππικῶν πέδον.* El. 729—530. *b) τίς οἶδεν ὑμῶν ποῦ ποθ' οἱ Φωκῆς ξένοι, οὓς φασ' Ὀρέστην ἡμῖν ἀγγεῖλαι βίου λελοιπόθ' ἱππικοῖσιν ναυαγίοις* (a töredékek). El. 1441—1444.

XXIV. A természet.

a) Általános természeti sajátságok.

1. A kör: *a) ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὑτοῦ κύκλων* (a szem). O. R. 1270. *β) ὁ γὰρ αἰὲν ὁρῶν κίκλος* (a szem) *λεύσσει νιν Μορίου Διός.* O. C. 703—705. *γ) τί τὸν ἄνω λεύσσεις κύκλον* (a nap). Phil. 815. *δ) ὦ τὸ πάντ' ἰδόντες ἀμφ' ἐμοὶ κύκλοι* (a szem). Phil. 1354. *ε) ἐρρηξάτην ἐς κύκλα* (a zűrzavar) *χαλκέων ὅπλων.* Fr. 731. 2. A völgy: *πόθι μοι πόθι παῖς ναίει ποτ' . . . ἢ ποντίας αὐλῶνας* (a tengeröböl). Trach. 96—100. 3. A földszoros: *Λάθα . . . μελέων ἀνέχουσα βίου βραχὺν ἰσθμόν* (a tartósság). Fr. 146.

b) Az állatok.

1. Az ugatás: *a) τοιαῦθ' ὑλακτεῖ* (a kiabálás) El. 229. *β) ἦ μάτην ὑλακτῶ* (a kiabálás); Fr. 58. 2. A harapás: *a) ἥ δ' αὖ μιαρὰ βρύκει* (a kinzás). Trach. 987. *β) βρίκομαι* (a kinzás) *τέκνον.* Phil. 745. 3. A fark behúzása: *ὁρῶσι χοὖτοι σοὶ δ' ὑπίλλουσι* (befogni a száját) *στόμα.* Ant. 509. 4. A lármázó madarak: *παταγοῦσιν ἅπερ πτηνῶν ἀγέλαι.* Ai. 168. Hasonlat. 5. A sebesen repülő madár (és az ellenállhatlan tűz): *ἄλλον δ' ἄν ἄλλῳ προσίδοις ἅπερ εὔπτερον ὄρνιν κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρὸς ὄρμενον ἀκτὰν πρὸς ἑσπέραν θεοῦ.* O. R. 175—177. Hasonlat. 6. A szárny: *a) μήτ', . . . ξυνναίοιμ' εὖ-*

κηλος γονέων ἐκτίμους ἴσχουσα πτέρυγας (a vágyódás) *ὀξυτόνων γόων.* El. 240—242. *β)* l. 1. 2. 7. A röpülés: *α) τίς γάρ ποτ' ἀρχὴ τοῦ κακοῦ προσέπτατο* (az előrohanás); Ai. 282. *β) ἔφριξ' ἔρωτι, περιχαρὴς δ' ἀνεπτόμαν* (magán kivül lenni). Ai. 693. *γ) ἀνέπταν* (a borzadály) *φόβῳ.* Ant. 1307. *δ) προσήμεθα βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν πτέσθαι σθένοντες* (önállónak lenni), *οἱ δὲ σὺν γήρᾳ βαρεῖς ἱερῆς.* O. R. 15—18. *ε) φοιτᾷ . . . ἀπονοσφίζων μαντεῖα· τὰ δ' ἀεὶ περιποτᾶται* (körülvesz). O. R. 476—482. *ζ) πέτομαι δ' ἐλπίσιν* (tanács nélkül lenni). O. R. 486. *η) πᾶ μοι φθογγὰ διαπέταται* (az elhangzás) *φοράδην.* O. R. 1309—1310. *θ) εἶνασον εὔνασον ὠκυπέτᾳ* (hirtelen) *μόρῳ.* Trach. 1042. 8. A röpülés és az ugrás: *ἁ δ' εὐήρετμος ἔκπαγλ' ἁλία χερσὶ παραπτομένα* (a forgatás) *πλάτα θρώσκει.* O. C. 716—717. 9. A szomorú madár: *ποθουμένᾳ γὰρ φρενὶ πυνθάνομαι τὰν ἀμφινεικῆ Δηϊάνειραν ἀεὶ, οἷά τιν' ἄθλιον ὄρνιν, οὔποτ' εὐνάζειν ἀδακρύτων βλεφάρων πόθον.* Trach. 103—106. Hasonlat. 10. A szomoru hangu madár és a kicsinyektől kifosztott fészek: *ἡ παῖς ὁρᾶται κἀναχωκεύει πικρᾶς ὄρνιθος ὀξὺν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς εὐνῆς νεοσσῶν ὀρφανὸν βλέψῃ λέχος· οὕτω δὲ χαὔτη, φιλὸν ὡς ὁρᾷ νέκυν, γόοισιν ἐξώμωξεν, ἐκ δ' ἀρὰς κακὰς ἠρᾶτο τοῖσι τοὔργον ἐξειργασμένοις.* Ant. 423—428. Hasonlat. 11. A panaszoló fülemile: *α) οὐδ' οἰκτρὰς γόον ὄρνιθος ἀηδοῦς* (a szomorú anya) *ἥσει δύσμορος, ἀλλ' ὀξυτόνους μὲν ὠδὰς θρηνήσει.* Ai. 629—631. *β) πρόδοτος δὲ μόνα σαλεύει Ἠλέκτρα, τὸν ἐὸν πότμον δειλαία στενάχουσ' ὅπως ἁ πάνδυρτος ἀηδών.* El. 1072—1077. Hasonlat. *γ) ἀγχοῦ δ' ἄρα κοὐ μακρὰν προύκλαον, ὀξύφωνος ὡς ἀηδών.* Trach. 962—963. Hasonlat. 12. A kicsinyeitől megfosztott fülemile: *οὐ μὲν δὴ λήξω θρήνων . . . μὴ οὐ τεκνολέτειρ' ὥς τις ἀδὼν ἐπὶ κωκυτῷ τῶνδε πατρῴων πρὸ θυρῶν ἠχὼ πᾶσι προφωνεῖν.* El. 103—109. Hasonlat. 13. A megfogott pinty: *κάτω κρέμανται σπίζ' ὅπως ἐν ἕρκεσι.* Fr. 382. Hasonlat. 14. A vad galamb: *μέγαν ὄκνον ἔχω καὶ πεφόβημαι πτηνῆς ὡς ὄμμα πελείας.* Ai. 139—140. Hasonlat. 15. A keselyü: *μέγαν αἰγυπιὸν* (a harczias férfiu) *δ' ὑποδείσαντες τάχ' ἄν, ἐξαίφνης εἰ σὺ φανείης, σιγῇ πτήξειαν ἄφωνοι.* Ai. 169—171. 16. Az élesen sivitó sas, (a hó) és a szárny: *ἀκτὶς ἀελίου . . . ἐφάνθης ποτ' . . . τὸν λεύκασπιν Ἀργόθεν ἐκ φῶτα βάντα . . . ὀξυτέρῳ κινήσασα χαλινῷ· ὃς ἐφ' ἡμετέρᾳ γᾷ . . . ὀξέα κλάζων αἰετὸς ἐς γᾶν ὑπερέπτη, λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός* (védve a fehér paizs oltalmával). Ant. 100—114. 17. A becsúszott vérszomjas kígyó: *σὺ δ', ἥ κατ'*

οἴκους ὡς ἔχιδν᾽ ὑφειμένη λήθουσά μ᾽ ἐξέπινες. Ant. 531—532. Hasonlat. 18. A vér kiszivása: *ἥδε γὰρ μείζων βλάβη ξύνοικος ἦν μοι, τοὐμὸν ἐκπίνουσ᾽ ἀεὶ ψυχῆς ἄκρατον αἷμα* (szomorítani a szerencsés életet). El. 784—786. 19. A sziklához tapadó Polyp: *νοῦν δεῖ πρὸς ἀνδρὶ, σῶμα πουλύπους ὅπως πέτρᾳ, τ ραπέσθα γνησίου φρονήματος.* Fr. 289. Hasonlat. 20. A sárkány: *ἀντιπάλου δυσχείρωμα δράκοντος* (a vérszomjas ember). Ant. 123. 21. Az együtt élő oroszlánok: *ἀλλ᾽ ὡς λέοντε συννόμω φυλάσσετον οὗτος σε καὶ σὺ τόνδ᾽.* Phil. 1436—1437. Hasonlat. 22. A kicsinyeitől megfosztott nőstény oroszlán: *οὐχ᾽ ὅσον τάχος δῆτ᾽ αὐτὸν ἄξεις δεῦρο, μή τις ὡς κενῆς σκύμνον λεαίνης δυσμενῶν ἀναπράσῃ.* Ai. 985—987. Hasonlat. 23. A szétmarczangolás: *δάπτει* (a szomoritás) *δὲ καὶ τὸ μὴ ᾽νδικον.* O. R. 681.

c) A növények.

A fa (és a zuhatag): *ὁρᾷς παρὰ ῥείθροισι χειμάρροις ὅσα δένδρων ὑπείκει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται* (a ki enged a kényszerüségnek, az nem bukik el). Ant. 712—713. Allegoria.

d) A tüz.

1. A tűz és a hőség: *ἐς τί μοι βλέψασα θάλπει* (a reszketés) *τῷδ᾽ ἀνηκέστῳ πυρί* (az izgatottság); El. 887—888. 2. Az ellenállhatlan tűz: l. XXIV, *b*, 5. 3. A szikrázás: *α) αἴθωνι* (fénylő) *σιδήρῳ.* Ai. 147. *β) οἵαν ἐδήλωσας ἀνδρὸς αἴθονος* (őrült) *ἀγγελίαν.* Ai. 221. *γ) πρόσθεν οὗτος ἦν αἴθων* (büszke) *ὑβριστὴς, νῦν δ᾽ ἐγὼ μέγ᾽ αὖ φρονῶ.* 4. A lángolás: *α) ἅταν οὐρανίαν φλέγων* (a dühöngés). Ai. 196. *β) ἠνύσατ᾽ ἐκτοπίαν φλόγα* (a nagyság) *πήματος.* O. R. 166. 5. A világosság: *α) παιὰν δὲ λάμπει* (élesen hangzani) O. R. 186. *β) ἔλαμψε* (a hangzás) *γὰρ τοῦ νιφόεντος ἀρτίως φανεῖσα φάμα Παρνασσοῦ.* O. R. 473—474. *γ) δίκας δ᾽ ἔλαμψεν* (az uralgás) *ὅσιον φάος* (a tiszteletesség). Fr. 11. *δ) σὶ δ᾽, ὦ τὸ λαμπρὸν φῶς* (a nemes származás) *ἀποσβεννὺς γένους, ξαίνεις.* Fr. 497. 6. A melegség: *α) οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου βροτὸν ὅστις κεναῖσιν ἐλπίσιν θερμαίνεται* (magát vigasztalni). Ai. 478—479. *β) τῶν σὺ θάλπος* (a fájdalom) *οὐχ᾽ ὑπεκδραμεῖ.* Ant. 1086. 7. Az égetés: *φλέγει* (a kinzás) *με περιβόατον.* O. R. 191. 8. Az olvadás: *α) τίν᾽ ἀεὶ τάκεις* (a könnyezés) *ὦδ᾽ ἀκόρεστον οἰμωγάν.* El. 122—123. *β) ἄνευ*

τοκέων κατατάκομαι (az elenyészés). El. 187. *γ) οὐδ' ἂν εἰ κάρτ' ἐνταχείη* (oda lenni) *τῷ φιλεῖν*. Trach. 462—463.

e) **A víz.**

1. A folyás: *α) τί δῆτα δόξης, ἤ τί κληδόνος καλῆς μάτην ῥεούσης* (az elterjedés) *ὠφέλημα γίγνεται*. O. C. 258—259. *β) σοὶ δὲ πλουσία τράπεζα κείσθω καὶ περριρείτω* (elmulni) *βίος*. El. 361—362. *γ) δαίμων δὲ τοῖς μὲν εὐτυχὴς καθ' ἡμέραν, ἡμῖν δ' ἀπορρεῖ* (eltünni). El. 999—1000. 2. A lecsöpögés: *τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει* (az engedés) *ἀνθηρόν τε μένος*. Ant. 958—960. 3. A forrás: *α) ἴσχειν δ' οὐκέτι πηγὰς* (a folyás) *δύναμαι δακρύων*. Ant. 802—803. *β) ἀλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἐτ' ἦν πηγῆς* (a hang) *δι' ὤτων φραγμὸς, οὐκ ἂν ἐσχόμην τὸ μὰποκλῆσαι τοὐμὸν ἄθλιον δέμας*. O. R. 1386—1388. *γ) ὁρῶ κολώνης ἐξ ἄκρας νεορρύτους πηγὰς* (az italáldozat) *γάλακτος*. El. 894—895. *δ) ἔρρωγεν παγά* (a tömeg) *δακρύων*. Trach. 852. 4. A zuhatag: l. XXIV, *c*. Az ár: *α) πολλῷ ῥεύματι* (a tömeg) *προσνισσομένους χρυσοῦ καναχῇ Ϝ' ὑπερόπτας, παλτῷ ῥιπτεῖ πυρί*. Ant. 129—131. *β) δακρύων ῥήξασα θερμὰ νάματα* (a csöpp) *ἔλεξεν*. Trach. 919—200. 6. A zúgás: *α) λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν* (a feddés) *κακοί*. Ant. 259. *β) ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως ἄνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν* (a zugolódás) *ἐμοί*. Ant. 289—290. *γ) κινῶν ἄνδρ' ἀνὴρ ἐπιρρόθοις* (a feddés) *κακοῖσιν*. Ant. 413—414. *δ) πολλὰ μὲν λόγοις ἐπερρόθησε* (a szomorítás). Trach. 263—264.

f) **Meteorologiai tünemények.**

1. A szél: *α) τέως δὲ κούφοις πνεύμασι* (a gondolat) *βόσκου*. Ai. 558. *β) καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόεν* (magasztos) *φρόνημα καὶ ἀστυνόμους ὀργὰς ἐδιδάξατο*. Ant. 354—355. *γ) ὕπεστί μοι θράσος, ἀδυπνόων* (édes) *κλύουσαν ἀρτίως ὀνειράτων*. El. 479—481. *δ) Ὑπὸ ὀδύνας ἀδαὴς, Ὑπνε δ' ἀλγέων εὐαὲς* (szende) *ἡμῖν ἔλθοις*. Phil. 827—828. *ε) θάρσει γύναι τὰ πολλὰ τῶν δεινῶν, ὄναρ πνεύσαντα* (a keletkezés) *νυκτὸς, ἡμέρας μαλάσσεται*. Fr. 63. 2. A vihar: *α) Αἴας θολερῷ κεῖται χειμῶνι* (az őrültség) *νοσήσας*. Ai. 206—207. *β) ἐπέπνει* (az előrohanás) *ῥιπαῖς ἐχθίστων ἀνέμων* (a düh). Ant. 136—137. *γ) σχολῇ ποθ' ἥξειν δεῦρ' ἂν ἐξηύχουν ἐγὼ ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἷς ἐχειμάσθην* (a megrohanás) *τότε*. Ant. 390—391. *δ) δορός τ' ἂν ἐν χειμῶνι* (a roham). Ant. 670. *ε) ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων ῥιπαὶ*

https://data.onb.ac.at/rec/AC10186400 Seite 72 von 94

)a szenvedély) *τήνδε γ᾽ ἔχουσιν.* Ant. 929—930. *ζ) αἷμα χειμάζον* (szerencsétlenségbe dönteni) *πόλιν.* O. R. 101. *η) πάντα γὰρ συναρπάσας θύελλ᾽ ὅπως βέβηκας.* El. 1150—1151. Hasonlat. *ϑ) οὗτοι νεμεσητὸν, ἀλύοντα χειμερίῳ* (heves) *λύπᾳ καὶ παρὰ νοῦν ϑροεῖν.* Phil. 1193—1195. *ι) Ἑρμαῖον ὄρος παρέπεμψεν ἐμοὶ στόνον ἀντίτυπον χειμαζομένῳ* (kinzott). Phil. 1459—1460. 3. A vihar és a felhő: *καὶ σε καὶ τὸ σὸν λάβρον στόμα σμικροῦ νέφους τάχ᾽ ἄν τις ἐκπνεύσας μέγας χειμὼν* (ha elmulik béketűrésem és kitör haragom) *κατασβέσειε τὴν πολλὴν βοήν.* Ai. 1147—1149. Allegoria. 4. A felhő: *α) νεφέλη* (a könny) *δ᾽ ὀφρύων ὕπερ αἱματόεν ῥέϑος αἰσχύνει.* Ant. 528—529. *β) ἀνέφελον* (nyilt) *ἐπέβαλες οὔ ποτε καταλύσιμον.* El. 1246. *γ) Κενταύρου φοινίᾳ νεφέλᾳ* (a ruha) *χρίει δολοποιὸς ἀνάγκα πλευρά.* Trach. 831—833. 5. A felhő és a sötétség: *ἰὼ σκότου νέφος ἐμὸν* (vakságom sötétsége) *ἀπότροπον.* O. R. 1313—1314. 6. A villám: *τοιάνδ᾽ ἐν ὄψει λύγγα ϑηρατηρίαν ἔρωτος, ἀστραπήν* (a fény) *τιν᾽ ὀμμάτων ἔχει.* Fr. 421. 7. A czikázó villám és a délnyugoti szél: *λαμπρᾶς γὰρ ἄτερ στεροπῆς ἄξας ὀξὺς νότος ὡς λήγει, καὶ νῦν φρόνιμος νέον ἄλγος ἔχει.* Ai. 257—259. Hasonlat. 8. A hőség, a záporeső és a szél: *καί νιν οὐ ϑάλπος* (a fájdalom) *ϑεοῦ, οὐδ᾽ ὄμβρος* (a szerencsétlenség) *οὐδὲ πνευμάτων* (a kellemetlenség) *οὐδὲν κλονεῖ.* Trach. 145—146. 9. A záporeső és a jég: *γένει᾽ . . . μέλας ὄμβρος* (a könny) *χάλαζά* (a vér) *δ᾽ αἱματοῦσσ᾽ ἐτέγγετο.* O. R. 1278—1279. 10. A harmat: *ἥ που ἀδινῶν χλωρὰν τέγγει δακρύων ἄχναν* (a csöpp). Trach. 847—848. 11. A hó: l. XXIV, *b*, 16. 12. A havas tél és a termékeny nyár, a zordon éj és a fénylő nappal, a viharos szelek és a (nyögő) tenger (és a mindent legyőző álom): *τοῦτο μὲν νιφοστιβεῖς χειμῶνες ἐκχωροῦσιν εὐκάρπῳ ϑέρει, ἐξίσταται δὲ νυκτὸς αἰανῆς κύκλος τῇ λευκοπόλῳ φέγγος ἡμέρᾳ φλέγειν· δεινῶν τ᾽ ἄημα πνευμάτων ἐκοίμισε στένοντα* (háborgó) *πόντον· ἐν δ᾽ ὁ παγκρατὴς ὕπνος λύει πεδήσας* (az erős meghajlik a méltóság előtt), *οὐδ᾽ ἀεὶ λαβὼν ἔχει.* Ai. 670—676. Allegoria. 13. A napsugár: *ὦ Διὸς ἀκτίς* (a villám). Trach. 1086. 14. A fénylő csillag: *κἄμ᾽ ἐπαυχῶ τῆσδε τῆς φήμης ἄπο δεδορκότ᾽ ἐχθροῖς ἄστρον ὡς λάμψειν ἔτι.* El. 65—66. Hasonlat. 15. A folyton változó hold: *ἀλλ᾽ οὑμὸς ἀεὶ πότμος ἐν πυκνῷ ϑεοῦ τρόχῳ κυκλεῖται καὶ μεταλλάσσει φύσιν. ὥσπερ σελήνης δ᾽ ὄψις εὐφρόνα δύο στῆναι δύναιτ᾽ ἂν οὔποτ᾽ ἐν μορφῇ μιᾷ, ἀλλ᾽ ἐξ ἀδήλου πρῶτον ἔρχεται νέα πρόσωπα καλλύνουσα καὶ πληρουμένη, χὥταν περ αὐτῆς εὐγενεστάτη φανῇ, πάλιν διαρρεῖ κἀπὶ μηδὲν ἔρχεται.* Fr. 713. Hasonlat.

Vessünk most egy pár pillantást Aeschylus és Sophocles tropusaira, s hasonlítsuk azokat össze egymással:

Mindkét költő az attikai történet egy egy korszakát képviseli: Aeschylus a perzsa háboruk, Sophocles Perieles korszakának embere. Kiviláglik ez nemcsak drámáik tárgyának megválasztásából és tendentiájából, hanem egész határozottsággal magukból az aránytropusokból is.

Míg Aeschylus különös nyomatékkal emeli ki az individuumot, addig Sophocles embertől vett aránytropusai alig teszik Aeschylus hasonczímű aránytropusainak egy harmadát, és ez természetes is, mert egy oly harczférfiu phantasiájában, ki a persa háborúk korában élt, abban a korban, mikor még mindent a személyes vitézség döntött el a harcz terén, mondom, egy oly férfiu phantasiájában mindenesetre jobban kimagasodik az individuum, mint egy olyannál, ki Pericles korszakában sokáig élvezte a béke áldásait.

Mig Sophoclesnél csak egyetlen egy árva tropust találunk a vallás és mythologia köréből, addig Aeschylus huszonhetet nyujt nekünk, daczára annak, hogy hátra maradt művei nem képezik egészen Sophocles hátra maradt műveinek két harmadát (ide számítva mindkét költőnek fragmentumait is). De ez is csak korszakuknak s egyéniségüknek kifolyása: Aeschylus, kinek atyja Euphorion az eleusisi mysteriumok papja volt, bizonyára több vallásos érzelemmel bírt, mint a rhetorika és philosophia emlőin Pericles fölvilágosodott és szabadelvű korában fölnövekedő Sophocles. Tökéletesenh iszszük, hogy a miatti keservében távozott Siciliába Aeschylus, hogy annyira félre tudták őt érteni mikor a mysteriumi titkok elárulásával vádolták, és nem azért, mert az ifju Sophocles őt legyőzte!

Korszakához és jelleméhez képest Aeschylusnál a versenyjátékok, a háború és az állami élet is jóval nagyobb szerepet játszanak mint Sophoclesnél, s nagyon helyesen mondja Ernst Curtius a görögök történetében (2, 266, harmadik kiadás): «Sophocles war so wenig wie Aischylos dem öffentlichen Leben fremd, aber er war ganz Dichter und hatte keine Neigung, sich durch Staatsgeschäfte und Parteitreiben die heitere Ruhe seines Geistes zu trüben».

Érdekesek Aeschylus orvostudományból vett meglehetős számmal előforduló aránytropusai. Oly föltünően hatásosak és éle-

sek azok, hogy önkénytelenül arra a gondolatra jutunk, hogy a marathoni, artemisiumi, salamisi és plataeaei heves harcok egy költői fogékony kedélyre való rendkivűl mély benyomásainak kifolyásai. Bizonyosan látta a költő a derék görög harcosokat egymása dőlni iszonyu fájdalmak között, s tán szemtanuja is volt ama megható marathoni episodnak, mikor testvére Cynaegirus, ki egy menekülő perzsa hajót lelkesültségében kezével vélt visszatarthatni a parton, az ellenség fegyvereitől összevagdalva bukott a tengerbe!

Az ember, vallás, mythologia, versenyjátékok, háború és állami életből vett aránytropusok föltünő nagy száma határozottan tanuskodik tehát a perzsa háboruk korának és egy abban élő genialis költőnek korával mindenben congenialis szelleméről, míg ama körülmény, hogy a vadászat, lótenyésztés és lóverseny, baromtenyésztés és kertészet köréből vett képek aránylag sokkal inkább előtérbe lépnek Sophoclesnél, ismét csak Pericles fénykorára vall, melyben a béke eme művei nagy lendületet nyertek, s arra a költőre, kinek a béke mindezen művei nagyon is kedvére voltak.

A két költőnek a hajózásból és a természetből vett képeik oly számosak, oly szépek, oly nagyszabásuak és hatalmasak, hogy lehetetlen egy részről észre nem vennünk, mint ragyog felénk műveikből Athenae nagy tengeri hatalma, s be nem látnunk, mint ragyogtatja azt két örömtől ittas, hazájára büszke költő felénk, más részről meg nem tapasztalnunk, mint szerette e két költő a természetet, minél szebbet és nagyobbat a földön, tán hazájukat és nemzetüket kivéve, alig ismertek.

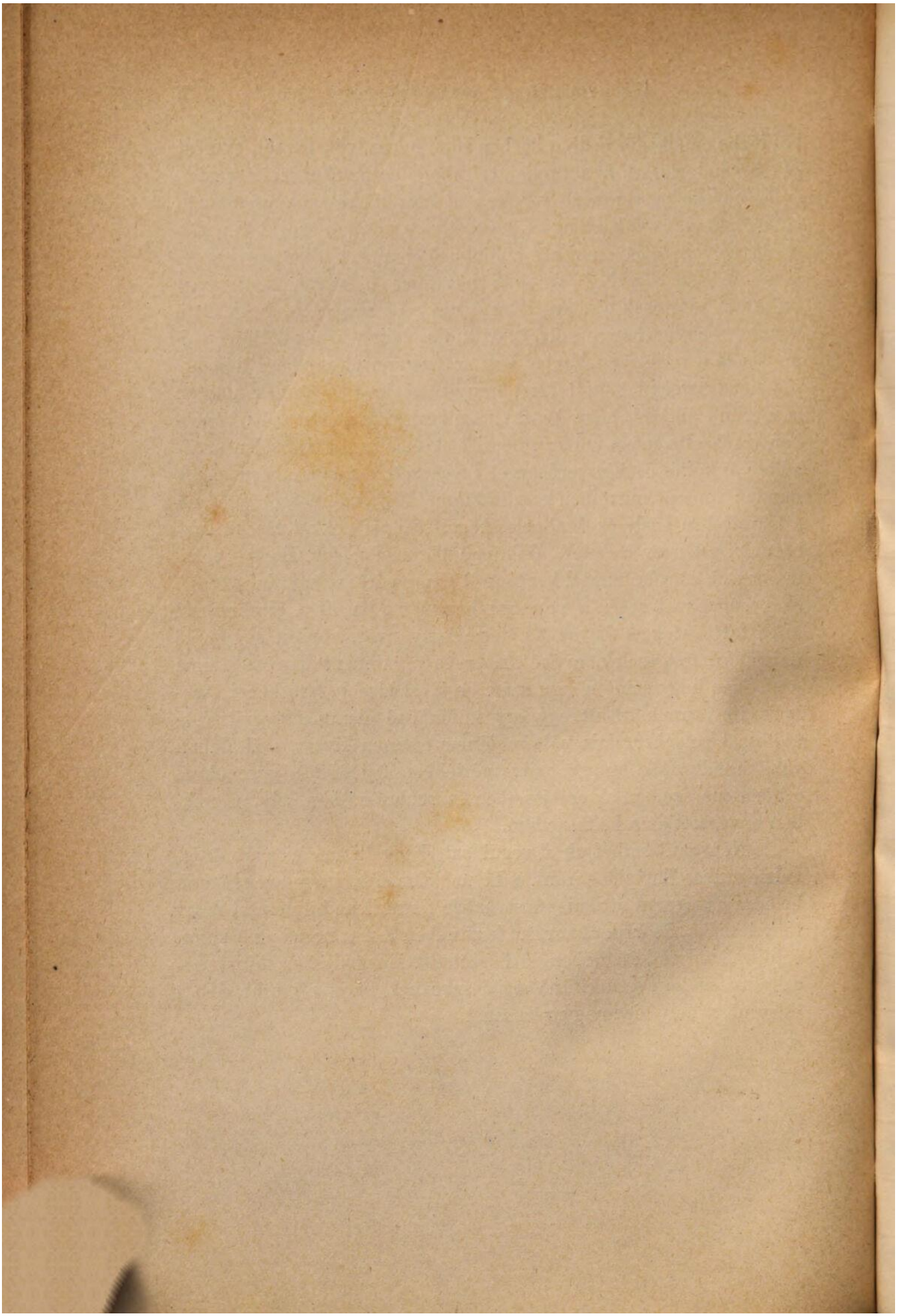
Föntebb emlitettük, hogy Aeschylus ránk maradt művei nem képezik egészen Sophocles hátra maradt műveinek két harmadát, s ennek dacára Aechylus aránylag több mint még egyszer annyi aránytropussal, míg viszont Sophocles, ismét csak aránylag számítva, jóval több synecdochével és metonymiával birt. E tény határozottan azt bizonyitja, hogy Aeschylus phantasiája sokkal dúsabb, mig Sophoclesnél a reflexió túlnyomó. Ezzel természetesen nem azt akarjuk mondani, hogy Aeschylus nagyobb költő Sophoclesnél, ellenkezőleg! Épen azért, mivel Sophoclesnél a reflexió túlnyomó, tartjuk őt nagyobb tragicusnak is. A refllexió az, melynek segitségével a dramaticus a cselékvényt szövi, a jellemek összeütközését s a catastrophát, tragicumot előidézi, de nem a phantasia. Az inkább a lyra s különösen az epos kőrébe tartozik,

mig a drámában háttérbe szorúl a reflexió előtt, minek leghatásosabb költői kinyomata a synecdoche és a metonymia. Innen van az, hogy e két tropust nagyrészt a dialogusban találjuk, ott, hol cselekvény és conflictus van, szóval: e kettő a dialogus fegyvere. De be kell vallanunk, hogy e fegyverek semmivel se élesebbek a görögök legnagyobb tragicusánál, Sophoclesnél, mint Aeschylusnál, tán a világ legplasticusabb tragicusánál. Ha Sophocles így beszél: «sebesebben jöttem semmint lábam akarta» (e h. én akartam), «magoktól taszították a láb csuklóját» (e. h. engemet), «félek mint a vadgalamb szeme» (e. h. vadgalamb), «atyád sírja nagy szem» (e. h. bizonyiték), «vért (e h. tört) tartva kezében», «kedvező lapáttal (e. h. széllel) kikötöttem» stb., akkor Aeschylusnál is lehet ilyeneket olvasni: «gyilkosságba (e h. vérbe) mártva kardját, «nem kis kézzel (e. h. nem minden költség nélkül) épitettem», «aludt vért szivtál ki a gyilkosságból» (e. h. a meggyilkoltnak testéből), «fegyverre szólítja a kiabálást» (e. h. a lázadó polgárt), sőt ha ilyeneket is hallunk tőle: «a byblus gyümölcse nem győzi le a kalászt» (e. h. az aegyptusi nem győzi le az argosit), «barátaim nyaktekercsére (e h. barátaim után való vágyamra) emlékeztettél», akkor nyilvánvaló, hogy túl is tesz Sophoclesen.

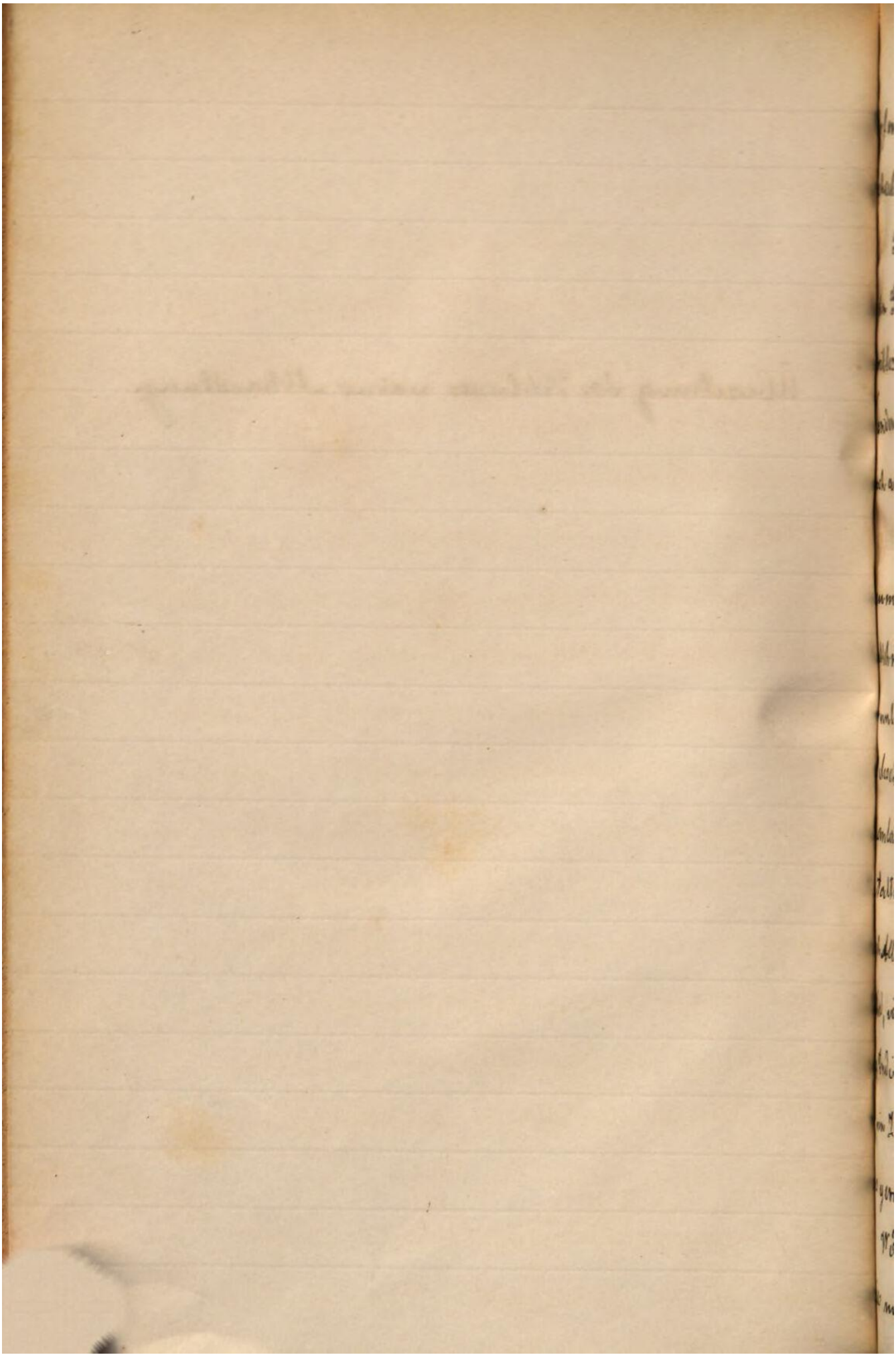
Aeschylus reflexiójának élesebb fegyvere tehát jóval kisebb a Sophoclesénél,de phantasiája sokkal hatalmasabb. Nem ok nélkül nevezi ő drámáit Homerus lakomája morzsáinak: meglátszik ez aránytropusaiban is. Phantasiája egészen rokon az epos plasticus phantasiájával, s oly erősen él benne, hogy hatalmas képei az epicus szellem colossalis romjai gyanánt tünnek föl. Egy oly költő, ki a képző művészetek minden ágát: a tánczot, éneket, zenét, költészetet, épitészetet szobrászatot és festészetet föltünteti képeiben; egy oly költő, kinek pl. a versenyjátékokból vett aránytropusaiból egy egész plasticus képet alkothatunk: a midőn látjuk a versenytért, annak kettős futópályáját, a harczbirákat s a futni induló versenyzőket, más részt meg látjuk a birkózót, a mint háromszor összecsap versenytársával, a mint azt földre teríti s a mint a legyőzött helyébe egy másik lép a versenytérre, hogy a győztessel megmérkőzhessék; egy oly költő, ki a fátyolt, menyasszonyt, nézést, lélekzést, fölugrást, napfényt és a csapódó hullámot, ki a hajót, istenfélő férfiut, gonosz hajóst, melegséget, idegent megvető, istenről megfeledkező polgárokat, ostort és a vadászhálót, ki a kicsinyeitől megfosztott, fészké-

ből légbe emelkedő, ijedten körben röpülő keselyüt, evezőt, evezést és a bevándorlottat, ki az anyjától elrabolt, bárányokat szétmarczangoló, növekedő, vérengző természetü oroszlánkölyköt, csecsemőt, áldozó papot, csöndes tengert, löveget és a virágot, szóval ki a költészet polychromiájaként oly különböző elemeket alkot egy képpé, mondom: egy oly költő valóban hatalmas plasticus szellemmel bírhatott. Már csak e tekintetben is nagy veszteség az, hogy nem birjuk Aeschylus összes műveit. Ki tudja, vajjon nem találtunk volna-e nála a versenyjátékokból vett aránytropusok módjára több oly plasticus egységü képet! Mert annyit meglevő műveinek alapján is merünk állítani, hogy Aeschylus phantasiája nagyszabásu képekben varázsolta maga elé az emberi élet és a természet jelenségeit, s hogy ő költői ösztönszerüséggel igyekezett e nagyszabásu képek minden vonását műveiben megörökíteni. Mily különséget találunk e tekintetben közte és Sophocles között! Képei sokkal kisebb szabásuak: a tenger áramlata, dühöngő Thraciai szelek, Erebus, feketés homok és a hullámtól korbácsolt tengerpart; a hajó ingása, fej, és a tenger mélysége; a szomorú hangú madár és a kicsinyektől kifosztott fészek; a havas tél, termékeny nyár, zordon éj, fénylő nappal viharos szelek, nyögő tenger és a mindent legyőző álom; ezek, igaz hogy szintén igen szép, de jóval kisebbszerü képei, melyek alig vannak itt-ott egy egy különböző elemmel vegyítve: a költészet polychromiája nála majdnem egészen kivész, s általában véve mondhatjuk, hogy a mily mértékben fejlődött a görögöknél a plasticus szellem az épitészetben és szobrászatban, oly mértékben enyészett az a költészetben.

Nem mulaszthatjuk el végül azt, hogy ki ne fejezzük érdekeltségünket Euripides iránt, s ki ne jelentsük, hogy szándékunk belépni e mogorva attikai múzsa habár tizenkilenc bilincscsel elzárt templomába, de csak akkor, ha kezünkben lesz a hozzá való kulcs, értjük Dindorf készülőben lévő szótárát Euripideshez, kinek aeschylusi szótára igen kitünő segédeszköznek bizonyult több nehéz és romlott hely megmagyarázásánál.

Übersetzung des Schlusses meiner Abhandlung.

Werfen wir nun einige Blicke auf die Tropen des Aeschylus und
phocles, und vergleichen wir sie mit einander.

Jeder der beiden Dichter repräsentirt eine Epoche der atti-
hen Geschichte: Aeschylus die der Perserkriege, Sophocles die des
rikles. Das erhellt nicht nur aus der Wahl der Stoffe und der
ndenz ihrer Dramen, sondern mit ganzer Bestimmtheit
ch aus der Propertienstropen.

Während Aeschylus mit besonderem Nachdrucke das Indivi-
um hervorhebt, machen unterdessen die vom Menschen
stehenten Propertiens tropen des Sophocles kaum die Hälfte
r unter demselben Titel vorkommenden Propertiens tropen
Aeschylus aus, und das ist auch natürlich, denn in der
antasie eines solchen kriegerischen Mannes, der in dem
talter der Perserkriege gelebt, in demjenigen Zeitalter, wo
ch selbes die persönliche Tapferkeit auf dem Schlachtfelde ent-
ied, da sage ich in der Phantasie eines solchen Mannes tritt
s Individuum jedenfalls mehr hervor, als bei einem,
in Zeitalter des Perikles lange die Segnungen des Frie-
ns genoss.

Während wir bei Sophocles aus der Religion und Mytho-
gie nur eine einzige versteckte Trope finden, bietet uns

Aeschylus deren siebenundzwanzig, trotz dem, dass seine übrig gebliebenen Werke nicht ganz zwei Drittel der erhaltenen Stücke des Sophocles betragen: die Fragmente der beiden Dichter mit eingerechnet:/ Aber auch dies ist nur ein Ausfluss ihres Lebens- alters, und ihrer Individualität: Aeschylus, dessen Vater Euphorion der Priester der eleusinischen Mysterien gewesen, war gewiss religiöser, als der am Busen der Rhetorik und Philosophie, im aufgeklärten und freisinnigen Zeitalter des Perikles heranwachsene Sophocles. Wir glauben vollkommen, dass Aeschylus wegen der Betrübniss sich nach Sicilien entfernte, dass man ihn sogar verbannen wollte, als er wegen des Verrathes der eleusinischen Mysterien angeklagt wurde, und nicht darum, weil der junge Sophocles ihn besiegte!

Seinem Zeitalter und Charakter angemessen, spielen bei Aeschylus die Weltkämpfe, der Trieg und das ahnendliche Leben eine bedeutend grössere Rolle als bei Sophocles, und Ernst Curtius sagt sehr richtig in seiner griechischen Geschichte /: 2, 266. 1869 :/ „Sophocles war so wenig wie Aeschylus dem öffentlichen Leben fremd, aber er war ganz Dichter, und hatte keine Neigung sich durch Staatsge-

…te und Porticibreiben die treffine Farbe seines Geistes
…tel der erhal…iben.
…der beim… Interessant sind die der Arzneikunde entnomme..
…in Ausfluß in betrachtlicher Anzahl vorkommenden Proper..
…lus, schon…tropen des Aeschylus. Sie sind so auffallend wirkungs..
…hysterium… und scharf, daß wir unwillkürlich auf den Gedan..
…r der Alte… gewalten, daß sie ein Ausfluß der auf ein dichterisch
…innigem … höheres Gemüth äußerst tief wirkenden Eindrücke
…Wir glaub… alligen Kämpfe bei Marathon, Artemisium, Sala..
…sich nach… und Platäae sind. Gewiß hat der Dichter die tück..
…en Kampf griechischen Kriegs unter unsäglichen Jammer..
…Tonnen … auseinander fallen gesehen, und war vielleicht auch
…e Zeitgenossen jener ergreifenden marathonischen Episode,
… ein Bruder Lykurgus, der in seiner Begeisterung
…reffen, … sich flüchtiges persisches Schiff vom Ufer aus mit
…das elast… er Hand zurückhalten zu können glaubte, von der
…Zeitgenos… mit leichten Wassen zusammengehaut ins Meer stürzte!
…griechisch… Die auffallend große Anzahl der vom Menschen, aus
…ung mit … Religion, Mythologie, Wettkämpfe, Krieg und dem Staat..
…nur … den Leben entnommenen Proportions Tropen bezeu..
…ch Herod… wahrhaft mit Bestimmtheit den Geist der Perserkriege

und eines in denselben lebenden genialen, mit seinem Zeitalter in allem congenialen Dichters, während der Umstand dass die aus der Jagd, Pferdezucht und Pferderennen, Viehzucht und Gärtnerei entnommenen Bilder bei Sophocles verhältnismässig viel mehr in den Vordergrund treten, wiederum auf das glänzendere Zeitalter des Perikles hinweist, in welchem die Werke des Friedens mächtig aufblühten, und auf den Dichter, dessen Geist alle diese Werke des Friedens sehr ansprechen

Die aus der Schifffahrt und der Natur entnommenen Bilder der beiden Dichter sind so zahlreich, so schön, so gross angelegt und gewaltig, dass es unmöglich ist einerseits nicht zu bemerken, wie aus ihren Werken uns die grosse Seemacht Athens entgegenglänzt, und nicht einzusehen, wie dass zwei freudebegeisterte, auf ihr Vaterland stolze Dichter und entgegenglänzen lassen, andererseits nicht zu sehen, wie diese zwei Dichter die Natur lieben, ausser welcher sie Etwas schöneres auf Erden, vielleicht ihr Vaterland und ihre Nation ausgenommen, kannten.

Wir haben bereits oben gesagt, dass die auf uns übergebliebenen Werke des Aeschylus nicht ganz zwei Drittel der

erhaltenen Werke des Sophocles betragen, und trotz dem hat
Aeschylus verhältnissmässig mehr als noch einmal soviel Pro-
notenstropen, während Sophocles, wiederum nur verhält-
nissmässig gerechnet, bedeutend mehr Synecdoche und
Metonymie. Diese Thatsache beweist entschieden, dass die
Fantasie des Aeschylus viel reicher, während bei Sophocles
die Reflexion überwiegend ist. Damit wollen wir natürlich
nicht sagen, dass Aeschylus ein grösserer Dichter ist als Sopho-
cles, im Gegentheil! Eben darum, weil bei Sophocles die
Reflexion überwiegend ist, halten wir ihn für einen gröss-
ern Tragiker. Die Reflexion ist dasjenige, womit der Dra-
matiker die Handlung verflechtet, den Conflikt der Cha-
raktere und die Katastrophe hervorruft, nicht aber die
Fantasie. Diese gehört eher in den Bereich der Lyrik, be-
sonders aber in den der Epik, während sie im Drama
vor der Reflexion in den Hintergrund tritt, deren nächste
Anstrengung die Synecdoche und die Metonymie
sind. Daher ist es, dass wir diese zwei Tropen, grösstentheils
im Dialog finden, dort, wo Handlung und Conflikt ist,
mit einem Worte: diese zwei sind die Waffen des Dialogs.
Aber wir müssen bekennen, dass diese Waffen bei Sopho-

des, dem größten Tragiker der Griechen, mit nichts schärfer [illegible]
sind, als bei Aeschylus, dem vielleicht plastischesten Tragiker
der Welt. Wenn Sophokles sprechet: „Ich bin schneller gelaufen
wen als mein Fuß es wollte" /: für: als sich es wollte :/ „sie hat
ihn von sich gestoßen das Gelenk des Fußes" /: für: sie hat
ihn mich von sich gewiesen :/ „ich fürchte mich wie
das Auge der wilden Taube" /: für: wie die wilde Taube :/
„das Grab deines Vaters ist ein großes Auge" /: für: ein
großes Zeugniß :/ „Blut /: für: Dolch :/ haltend in seiner
Hand", „ich habe mit günstigem Lauf /: für: Wind :/ ge-
landet" und so weiter, so kann man auch bei Aeschylus
solches lesen: „in Mord /: für: Blut :/ lauchend sein Gesicht
„ich habe nicht mit kleiner Hand /: für: nicht ohne Un-
rechten :/ davon getragen", „du hast aus dem Morde /: für:
aus dem Körper des Getödteten :/ gewonnenes Blut ausge-
saugt", „er ruft zu den Waffen das Gestreu" /: für: den
aufrührerischen Bürger :/, und wenn wir sogar solches
von ihm hören „die Frucht des Byblus besiegt die Lehre
nicht /: für: der Aegypter besiegt den Arzt nicht :/ „du
hast mich auf den Wunsch meiner Freunde /: für: auf mei-
ne Gelassenheit gegen meinen Freunden :/ erinnert," so ist es

überbietet.

schwer, dass er den Sophokles noch ~~übertrifft bietet.~~

Trag Die schönste Wolke der Reflexion des Aeschylus ist also bedeu..
etwas kleiner als die des Sophokles, aber seine Phantasie ist viel
vielfältiger. Nicht ohne Grund nennt er seine Dramen die ell..
vielle der Gastmähler des Homerus: das ist auch aus seinen Dra..
tionsdrapen ersichtlich. Seine Phantasie ist ganz verwandt
mit der plastischen Phantasie des Epos, und lebt so stark in ihm,
dass seine mächtigen Bilder als die ~~colossalen~~ colossalen Ruinen des
einzelnen Geistes erscheinen. Ein Dichter, der alle Zweige der
schönen Künste: den Tanz, den Gesang, die Musik, die Dicht..
kunst, die Architektur, die Bildhauerei und die Malerei
in seinen Bildern zum Vorschein bringt; ein Dichter, aus
Reden, aus den Wettkämpfen mit nonnenen Proportions..
drapen wir ein ganz plastisches Bild zusammensitzen
können: indem wir den Kampfplatz, dessen doppelte
Laufbahn, die Kampfrichter und die sich zum Laufe vor..
bereitenden Wettkämpfer sehen, andererseits wieder den
Ringer, als er mit seinem Gegner dreimal zusammen..
stösst, als er ihn zu Boden streckt, und als statt dem Besieg..
ten ein anderer auf den Kampfplatz tritt, um sich mit
dem Sieger zu messen; ein Dichter, der den Arbeiter, die

brand, das Schwert, Athmen, Aufspringen, das Sonnen-
licht und die brandende Welle, der das Schiff, den gottes-
lügen Mann, bösen Schiffer die Beilhaue und das Jagdnetz,
der den seiner Kleinen beraubten, aus seinem Neste
sich in die Luft schwingenden erschrocken im Kreise flie-
genden Geier, das Rudern des Ruderns und den Einge-
weiden, der den von der Mutter entraubten, Jammer zer-
fleischenden, heranwachsenden, blutdürstigen jungen
Löwen, den Säugling, den Opferpriester, das stille Meer,
das Seeschloss und die Blume, mit einem Worte, der aus
die Polychromie der Dichtkunst verschiedene Elemente
in einem Bilde zusammenfasst, ich sage: so ein Dich-
ter besass sicherlich eine gewaltige Phantasie. Auch schon
in dieser Hinsicht ist es ein grosser Verlust, dass wir nicht
die sämmtlichen Werke des Aeschylus besitzen. Wer weiss
ob wir nicht nach Art der aus den Wettkämpfen entnom-
menen Proportionsstropen mehre solche plastisch-ein-
heitliche Bilder getroffen hätten. Denn soviel wagen
wir auch nach den vorhandenen seiner Werke zu be-
haupten, dass die Phantasie des Aeschylus in grossange-
legten Bildern die Erscheinungen des menschlichen Lebens

Sonne der Natur sich vorgezeichnet hat, und dasser mit
gottbegeisterten Instinkte getroffen, alle Züge dieser großen
Tagebegebenen Bilder in seinen Werken zu verewigen.
Den Alten Unterschied treffen wir in dieser Hinsicht zwi-
schen ihm und Sophokles. Seine Bilder sind von klei-
nerem Schnitte: die Flut des Meeres, die tobenden Stürme
der wilden Winde, das Erebus, der schwärzliche Sand und die
Klippen der Wellen gepeitschten Meeresküsten; der Vogel
mit der traurigen Stimme, und das von den Blei-
den bewohnte Nest; der schneeige Winter, der freudige
Sommer, die düstere Nacht, der helle Tag, die
heulenden Winde, und der alles besiegende Schlaf; das
sind seine, es ist wahr, ebenfalls sehr schöne, aber
weit kleiner angelegten Bilder, die kaum hie und
da mit einem verschiedenen Elemente gemengt sind:
die Polychromie der Bildkunst steht bei ihm fast ganz
aus, und wir können im Allgemeinen sagen, dass
gerade sich der plastische Sinn bei den Griechen in der
Architectur und Bildhauerei entwickelt hat, desto mehr
verwandert er in der Poesie.

Zum Schlusse können wir nicht umhin, unser

Interesse für Euripides anzusprechen und auszuzeigen, dass wir Willens sind, in den wenn auch mit neun zehn Schlüssen versperrten Tempel dieser Dichterin selbst einzudringen, aber nur diesen, wenn der dazu gehörende Schlüssel in unserer Hand sein wird, wir meinen dass zu Euripides in Vorbereitung befindliche Wörterbuch dieses Dichters, dessen Wörterbuch zu Sophokles sich als ein sehr ausgezeichnetes Hülfsmittel bei der Erklärung mancher schwierigen und verdorbener Stellen bewährt hat.

Wilhelm Pecz

